Mr. I. PFNIKS
4223 Dorchester Str. W.
Montreal 6, P.Q.

Latvian Newspaper for America
Published twice weekly
by the Publishing Co DAUGAVAS VANAGS
Editorial and Business Office:
123 Huron St., Toronto, Ont. Canada
Telephone — WA 0792
General Representative in USA:
DV Pārstāvība ASV 31 - 43 Steinway St. Long Island City 3. N.Y. USA. Telephone — Yellowstone 2 - 7843.
AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL, POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA

LATVIJA AMERIKĀ

Nr. 12./35. SESTDIEN, 1952. G. 9. FEBRUĀRĪ 2. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā
iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās.
Izdevējs — Apgāds DAUGAVAS VANAGS
Galvenais redaktors — Dr. iur. HUGO VITOLS
Redakcija un kantoris:
123 Huron St., Toronto, Ont. Canada
Telefons — WA 0792
ASV redakcija un galvenais pārstāvis:
DV Pārstāvība ASV 31 - 43 Steinway St. Long Island City 3. N.Y. USA. Telefons — YEllowstone 2 - 7843.
Abonēšanas maksa ASV un Kanadā:
par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.00;
par 6 mēn. $8.00; par 1 gadu $15.00
Sludinājumu maksa:
slud. daļā $1.30; tekstā $2.60
par vienu collas telpu 1 slejā

Jauni ierosinājumi Korejā

Munsana. — Ziemeļkorejiešu ģen. Nam Ils ierosināja 7. februārī sasaukt politisku konferenci 90 dienu laikā pēc pamiera nolīgšanas. Šai konferencei būtu jānolemj izvākt visus ārzemju spēkus no Korejas un tai pašā laikā jāizlemj visas Āzijas problēmas, kam sakars ar mieru Korejā.

Apvienoto Nāciju pārstāvis viceadmirālis C. Turners Džojs pieņēma iesniegumu pārbaudīšanai.

Nav domājams, ka AN pieņems komūnistu ierosinājumu.

Īdens pret Rietumvācijas uzņemšanu ZA valstu savienībā

Londonā. — Pēc atgriešanās no Parīzes ārlietu min. Īdens izteicies, ka Anglija atbalstot Franciju, kas nostājusies opozicijā pret Rietumvācijas uzņemšanu Ziemeļatlantijas valstu savienībā un pret Zāras jautājuma apspriešanu.

Kā zināms, Bonnas valdība nolēmusi nekā neuzsākt apbruņošanās īstenošanai, pirms Rietumvācija nebūs uzņemta ZA s-bā un Francija nemainīs savu nostāju Zāras jautājumā.

Francijas sūtņa iecelšanu Zārā un ilggadīgo līgumu par Zāras ogļu importēšanu uz Franciju Adenauers uzskata par Parīzes mēģinājumu anektēt Zāras apgabalu. Šūmans pretojas Zāras jautājumu apspriest pirms miera konferences, un viņu atbalsta Īdens. Viņš domā, ka uzņemot Rietumvāciju ZA s-bā, tai rastos iespēja prasīt atpakaļ no Maskavas, Varšavas un Prāgas Vācijai atņemtās territorijas. Tādā gadījumā, domā Šūmans, ZA s-bā no aizstāvēšanās pozicijas nonāktu uzbrucējas stāvoklī.

Adenauers nav zaudējis cerības, ka 13. februāra konferencē viņu atbalstīs Ečesons.

Ķīnā nogalināti 17 PSRS inženieri

Honkongā. — Visos laikrakstos publicēts paziņojumos par 17 Pad. Savienības inženieru nogalināšanu Ķīnā.

Tiem uzbrukuši nacionālistu partizāni, kas tos apšāvuši kopā ar 20 vīru ķīniešu apsardzi.

Palīdzība korejiešiem

Parīzē. — AN sekretāriāts publicējis pārskatu par Dienvidkorejas republikai sniegto materiālo palīdzību. Visvairāk devušas Savienotās Valstis — $168.140.630. Otrā vietā Taizeme, kas ziedojusi 40 tūkst. tonnu rīsu $4.368.000 vērtībā.

Visumā 42 AN valstis, izņemot Austriju, Italiju, Kambodžu un Japānu, lielākā vai mazākā mērā atbalstījušas dienvidkorejiešus. Amerika nosūtījusi pārtikas līdzekļus par 61, medikamentus par 11 un drēbes par 37 miljoniem dolaru. Arī privātas ASV organizācijas, piem., American Relief, nosūtījusi drēbes par 1.480.000 un KEN — pārtikas saiņus par 1 milj. dolaru.

Ečesona - Īdena - Šūmana apspriede

13. un 14. februārī Londonā notiks 3 lielvalstu ārlietu ministru Ečesona, Īdena un Šūmana apspriede.

Apspriedi izziņoja pēc Īdena un Šūmana sarunām Parīzē.

Rietumvācijas apbruņošanas jautājumā abu ministru starpā panākta vienošanās. Tāpat ministri vienojušies atbalstīt Sav. Valstis, ja tām nāksies brīdināt sarkano Ķīnu pamiera sarunu izjaukšanas vai pamiera noteikumu neievērošanas gadījumā. Abas valstis atbalstīs AN nepieciešamās represijas pret Ķīnu.

Steidzinās Japānas aizsardzību

Tokio. — Ģen. Ridžvejs galvenā mītne informē, ka šajās dienās Tokio sagaida ierodamies Savienoto Valstu aizsardzības un Valsts departamenta kopēju delegāciju, kas steidzinās Savienoto Valstu un Japānas savstarpējā drošības pakta detalizētu nokārtojumu, lai iedzīvinātu Japānas aizsardzību.

Aizsardzības departamenta grupu vada aizsardzības sekretārs E. Džonsons, valsts departamenta — bij. apakšsekretārs Dīns Rasks.

Japānas premjērs Šigeru Jošida jau izraudzījis plašus lietpratēju kadrus, kas atbalstīs viņu gaidamajās sarunās.

Albānija katastrofas priekšā

Roma. — Stāvoklis Albānijā nepārtraukti pasliktinās; visas pazīmes liecina, ka Maskavai ar asiņainu cīņu vai ar diplomātisku izmelošanos drīz vien vajadzēs zaudēt šo Rietumos ievirzīto priekšposteni. Italijas galvaspilsētā izdotais brīvo albāņu laikraksts L'Albanie Libre papildus informē, ka pārtikas krize Albānijā ir tik dziļa, kāda nav pieredzēta jebkad agrāk. Padomju Savienības pārstāvji apķīlājuši visus olīvu eļļas krājumus. Krievu kuģi naktīs izkrauj tankus un ieročus, bet dienā iekrauj vilnu, eļļu, medu un olas. Viss tas aizceļo kā dāvana „lielajam tēvam" Kremlī.

Irānā slēdz informācijas centrus

Teherānā. — Irānas valdība devusi rīkojumu slēgt visā valstī, izņemot Teherānu, ASV, PSRS un Anglijas informācijas centrus. 1949. g. noteikumos bija paredzēts, ka šādi centri atļauti vienīgi Teherānā, bet noteikumi netika īstenoti.

Uz nacionālistu pieprasījumu premjērs Mosadeghs tagad tos slēdzis. Amerikāņiem un angļiem šādi centri bija Tavrīzē, Mešedā, Isfaganā un Širazē un PSRS — Tavrīzē un Mešedā.

CILVĒKA MEDĪBAS STOKHOLMĀ

PSRS VĒSTNIECĪBA STOKHOLMĀ MĒĢINA NOLAUPĪT LATVIET

No Stokholmas ziņo, ka kāds 25 gadus vecs latviešu bēglis 5. februārī izbēdzis no Padomju vēstniecības, kur to gribējuši nogādāt uz Maskavu. Bēglis izrāvies no abu padomju „diplomātu" rokām, kas to mēģinājuši noturēt aiz mēteļa stūriem un, nokļuvis ielā, meties bēgt. Abi „diplomāti" tam sekojuši pakaļ; tiem drīz vien pievienojusies vēstniecības mašīna, kas arī steigusies vajatājiem palīgā. Bēglim, par laimi, izdevās iebēgt kādā darbnīcā.

Divi strādnieki paskaidroja policijai, ka bēglis ieskrējis darbnīcā, uzgāzies kādam priekšstrādniekam, nogāzdams to gar zemi. Bēglis viņam palīdzējis piecelties kājās un satraukumā kliedzis: „Tie mani vajā. Palīdziet man izbēgt. Sauciet policiju."

Policijas mašīnai ierodoties, padomju sūtniecības mašīna, kas bija apstājusies pie darbnīcas, aizbrauca. Nozuda arī abi vajātāji.

Vajātais latvietis pastāstīja policijai, ka viņš strādājis Viduszviedrijas mežos mežu darbos un ieradies Stokholmā tikai pagājušā nedēļā, sastapis kādu citu latvieti, vai kādu, kas par tādu uzdevies, un tas viņam piedāvājis dzīvokli. Piedāvātais „dzīvoklis" izrādījies Padomju vēstniecība.

Ziņu sniedzēja Reitera Aģentūra piebilst: „Latvija ir maza Baltijas republika, ko krievi iekļāvuši. Krievu vēstniecība uzlūko latviešus kā Krievijas pavalstniekus, kuri būtu sūtāmi atpakaļ uz Krieviju, ja tos atrod rietumos no dzelzs priekškara."

Lasot šo „redakcionālo piezīmi", mums kļūst skumji, jo drīkstētum cerēt no tik lielas aģentūras korrespondenta citu „piezīmi" un citu paskaidrojumu.

Miris karalis Džordžs VI

KARALIS DŽORDŽS VI
(14. XII. 1895. — 6. II. 1952.)

Tronī nākusi karaliene Elizabete II

Kanadas ministru kabinets sanāca ārkārtējā sēdē 6. februārī plkst. 12 un pieņēma plkst. 12.10 divi vēstījumus: vienu, kurā pasludināta karaļa Džordža VI nāve, un izsludināta Elizabetes II nākšana tronī (līdz ar ko Elizabete izsludināta par Kanadas karalieni pirms tā izsludināta par Apvienotās Karalistes karalieni); otrā vēstījumā visām amata personām pavēlēts nepārtraukti veikt savus pienākumus.

Lielbritanijas trona padome sanāca piecas stundas vēlāk un plkst. 17,20 bija rediģējusi savu vēstījumu par Elizabetes nākšanu tronī. (Sk. 8. lpp.).

KARALIENE ELIZABETE II
(21. IV 1926.)

Viņa Viseksellentā Majestāte Džordžs Sestais (Alberts, Frederiks, Arturs, Džordžs Vindzors), ar Dieva žēlastību Lielbritanijas, Īrijas un Aizjūru dominiju karalis, Ticības aizstāvis utt., utt., miris 1952. gada 6. februāra rītā savās lauku mājās Sandringhamā.

Viņa Majestāte ir karaļa Džordža V un karalienes Mērijas otrais dēls, dzimis Sandringhamā 1895. gada 14. decembrī; nāca tronī 1936. gada 11. decembrī un kronēts Vestminsterā 1937. g. 12. maijā. 1923. g. 26. aprīlī apprecējis Stratmoras un Kingshornas 14. ērla 1900. g. 4. augustā dzimušo meitu, lēdiju Elizabeti Angelu Margaretu.

Karaļa meita līdzšinējā kroņa princese Elizabete Aleksandra Mērija, tagad karaliene Elizabete II, dzimusi Londonā 1926. gada 21. aprīlī, salaulāta 1947. gada 20. novembrī Vestminsteras abatijā ar Edinburgas hercogu. Viņu bērni ir: 1948. gada 14. novembrī dzimušais princis Čarls Filips Arturs Džordžs un 1950. gada 15. augustā dzimusī princese Anna Elizabete Alise Luize.

Otrā nelaika karaļa meita ir Margareta Roze, dzimusi 1930. gada 21. augustā.

Karaļa māte karaliene Merija dzimusi 1867. gada 26. maijā un salaulāta Sv. Džemsa pilī 1893. gadā 6. jūlijā ar Vindzoras princi, kurš nāca tronī kā Džordžs V 1910. gada 6. maijā un mira 1936. gada 20. janvārī.

Nelaiķa karaļa brāļi un māsas ir: 1894. gada 23. jūnijā dzimušais Vindzoras hercogs, kas nāca tronī 1936. gada 20. janvārī, kā karalis Edvards VIII, bet atteicās no troņa 1936. gada 11. decembrī un apprecēja 1937. gada 3. jūnijā Valisi Vorfildu Simpsoni.

Karaliskā princese, dzimusi 1897. gada 25. aprīlī un apprecējusies ar Harivudas 6. ērlu, ir divu dēlu māte.

Glosteras hercogs, dzimis 1900. gada 31. martā, precējās 1935. gada 6. novembrī un ir divu bērnu tēvs.

Kentas hercogs, dzim. 1902. gada 20. decembrī, precējies 1934. g. 29. novembrī ar Grieķijas un Dānijas princesi Marinu un ir 2 dēlu un 1 meitas tēvs.

Troņa mantošanas kārtība: princese Elizabete, viņas dēls un meita, nākošā pakāpē princese Margareta, Glosteras hercogs un viņa dēli, utt.

Karalim Džordžam VI mirstot princese Elizabete, tātad, kļuva Apvienotās Karalistes un dominiju karaliene Elizabete II un viņas 3 gadus vecais dēls princis Čarls tronmantnieks. Kādu titulu piešķirs karalienes vīram, Edinburgas hercogam, vēl nav zināms.

Džordžs VI valdīja 15 gadu un vienu mēnesi.

Britu laikraksti, izceļot nelaiķa karaļa Džordža VI priekšzīmīgo dzīvi, saka, ka viņa pēcvārds varētu būt „Džordžs Labais." Par spīti viņa negaidītai nākšanai tronī un viņa nepiemērotai sagatavošanai un nepiemērotai veselībai — karalis slimoja ar kuņģa kaiti — viņš tomēr devis jaunu spīdumu kronim.

14 gadu vecumā viņu nodeva Jūras Apmācības kolledžā Osbornā, kur ar viņu apgājās kā ar „kadetu, kam jāiemācās veikt savu pienākumu." 2 gadi vēlāk viņu pārceļ uz Dartmutu, ko nobeidz 1912. gada decembrī. Tai pašā gadā viņu piekomandēja kā jūras kadetu 9000 tonnu kuģim H. M. S. Cumberland, Kā kadets viņš pirmoreiz apmeklēja Kanadu.

I. Pasaules kaŗa laikā viņš kā apakšleitnants uz kaujas kuģa Collingwood piedalījās lielajā Jutlandes kaujā, kur par „aukstasinību un drosmi" viņu apbalvoja. Kaŗam beidzoties, viņš mācījās lidotāja amatu un kļuva par ekskadriļas komandieri.

1920. gadā karalis viņu iecēla Jorkas hercoga kārtā un līdz ar to viņš kļuva Lordu palātas loceklis.

1923. gadā viņš saderinājas ar Lorda Stratmora meitu Elizabeti, ar kuŗu iepazinās 1921. gadā. — Pēc nostāstiem — pirms „jā" vārda viņš to bildinājis trīs reizes.

Vācu briesmīgo gaisa uzbrukumu laikā viņš atsakās atstāt Angliju un doties uz drošāku dominiju, vēloties ar visu ģimeni palikt savas tautas vidū arī vislielākos briesmu brīžos.

Viņa valdīšanas laikā, bez mazākās viņa vainas, britu imperija stipri samazinājusies: Īrija, Burma, Palestina atkritušas, Pakistana un Ceilona kļuvušas neatkarīgas dominijas un Indija — neatkarīga republika.

Vienīgais, kas visas šīs un pārējās Valstu Kopības (kopš 1948. gada nevar pat vairs teikt „britu" valstu kopība) locekles satur kopā ir karalis, kronis.

Politiski viņam bija tikai simbola nozīme, bet simbolam, uz kuŗu tiecas turpat 1/4 daļa cilvēces siržu. Un mēs zinām, ka jūtas nāliju un doties uz kādu dominiju.

Saskaņā ar satversmi īstenotāja (administrātīvā) vara Apvienotā Karalistē pieder: kronim — proti, karalim savā padomē — ministru kabinetam un pirmajam ministram.

Karalis „taisa mieru un kaŗu, izdod chartas, piešķir pēra titulu, ir godu, amatu un tiesas avots." Bet šo varu valdnieks uztic īstenotājai varai kroņa ministriem, kuŗus ieceļ uz tās Parlamenta partijas līdera norādījumiem, kam Apakšnamā ir balsu vairākums. Citiem vārdiem, vairākuma partija ir valsts dzīves noteicēja, kamēr karalis tikai valsts tradiciju un valsts varas nepārtrauktības simbols.

Ministru kabinetam ir korporātīva eksistence, bet saskaņā ar 1937. gada Kroņa ministru aktu, kabinetā ir 17 pirmās šķiras ministri (kabineta ministri) no kuŗiem ne vairāk par 15 var būt parlamenta locekļi un 23 parlamentāriešu sekretāri, no kuŗiem ne vairāk par 21 var būt Apakšnama locekļi un ne vairāk kā 2 Lordu Nama locekļi.

Pirmo ministru izraugās karalis, bet viņš to izraugās, nevis paklausot savām simpatijām, bet paklausot vairākumam parlamentā. Karalim saskaņā ar paražām jāaicina pirmā ministra amatā lielākās partijas līderis.

Parlamenta likumam jāiegūst karaļa piekrišana (Royal Assent). Teorētiski karalis varētu arī viņam netīkamiem likumiem savu „assent'u" nedot, bet AK karaļi to kopš 1707. gada vairs nav darījuši.

Abonentu ievērībai

ABONENTI SAVIENOTĀS VALSTĪS MŪSU LAIKRAKSTU VAR SAŅEMT

AR GAISA PASTU,

piemaksājot $0.95 mēnesī

LAIKRAKSTA ĪPAŠAI PIEGĀDEI

«SPECIAL DELIVERY»

piemaksa mēnesī ir $1.25

Mūsu liktenis ir arī Eiropas liktenis

Sūtnis Kārlis Zariņš par kongresu Londonā

Pirmais solis uz Eiropas tautu vienību un līdztiesību ir sperts. Sanāksme deklarē, ka nekāds nolīgums Rietumu un Padomju Savienības starpā nevar novest pie patiesa un ilgstoša miera, ja akceptētu Vidus- un Austrumeiropas tautu ilgstošu verdzināšanu.

Pirmo reizi, kopš dzelzs priekškars sašķēlis Eiropu divās daļās, Londonā, Vestminstera baznīcas namā, kur 1948. g. notika Apvienoto Nāciju pilnsapulce, bija sapulcējušies redzami rietumu un austrumu Eiropas politiskie pārstāvji, lai pārrunātu Eiropas tautu kopīgās intereses un aplūkotu problēmas, kas radīsies pēc komūnisma apspiesto tautu atbrīvošanas. Ja šī konference visumā nozīmē jaunu pagriezienu Austrumeiropas politikā vispāri, tad jo sevišķi tā nozīmīga Baltijas tautām. Latvieši, lietuvieši un igauņi ar šo konferenci ir iekļauti Eiropas apspiesto tautu kopā un Eiropas sabiedriskā doma tos ņēmusi savā apsardzībā. Latviešu delegācijā, kas piedalījās šajā nozīmīgajā sanāksmē, ietilpa: Latvijas sūtnis Kārlis Zariņš, Brīvās Eiropas komitejas Amerikā Latviešu Konsultātīvās Kopas priekšsēdis Dr. V. Māsēns, Liberāļu partijas pārstāvis Mintauts Čakste, sociāldemokratu — Bruno Kalniņš un kristīgo demokratu delegāts M. Bukšs.

Sūtnis Kārlis Zariņš par konferences nozīmi un pieņemtāem rezolūcijām izteicās:

„Šīs vēsturiskās konferences pamatdomu vislabāk formulēja Lielbritanijas valdības pārstāvis ministrs Harolds Makmilans, apsveicot sanāksmi premjēra vietnieka un ārlietu ministra Īdena un savā vārdā: — Eiropas vienība nav dalāma, nedz kāds no tās locekļiem atstumjams, Eiropas nācijām atjaunojama nacionālā neatkarība un brīvība. — Ja līdz šai konferencei dažs labs latvietis šaubīdamies jautāja, vai tikai Rietumu tautas mūs nav aizmirsušas un norakstījušas zaudējumos, tad ar š. g. 21. janvārī mūsu domas ir atbrīvotas no šīm šaubām. Skaidri un nepārprotami visā konferences gaitā latviešu pārstāvji varēja pārliecināties, ka mēs esam aicināti kā līdzīgi starp līdzīgiem, ka mūsu liktenis ir arī Eiropas liktenis un ka Eiropai nevar būt brīvības un labklājības, ja tā laupīta Baltijas tautām. Šo domu ļoti nepārprotami deklarēja arī Randolfs Čerčils, Uinstona Čerčila dēls, lielajā atklātajā sanāksmē karaliskajā Alberta aulā. Viņš teica: — Kamēr Rietumeiropa atjauno savu labklājību un ik dienas vairāk vieno savus spēkus, lai aizstāvētu brīvību un mieru, tumša arktiska, āziātiskas verdzības nakts, mokas un nāve nomāc astoņas nācijas, kas ģeografiski un vēsturiski pieder pie Eiropas un kuŗas veido territoriju joslu no Baltijas līdz Melnai jūrai. Latvija, Lietuva, Igaunija, Polija, Čechoslovakija, Ungārija, Bulgārija un Rumānija, likteņa ļaunprātības dēļ, ir kļuvušas tirannijas upuŗi, tirannijas, kas ļaunāka par hitlerismu. — Tālāk Randolfs Čerčils svinīgi uzsvēra: — Kamēr šīs tautas atrodas verdzībā, miera nebūs, un mēs arī nemeklēsim mieru, jo šāds miers būtu dibināts uz citiem atrautām tiesībām, uz Rietumu civīlizācijas un kristiānisma drupām. —

Ļoti nozīmīgus vārdus apspiestām tautām veltīja arī Lielbritanijas strādnieku partijas deputāts Arturs Grīnvuds un liberāļu partijas priekšsēdis Klements Deviss. Jāsaka, ka visas trīs britu lielās partijas kongresam bija devušas savu svētību, un šī doma izskanēja arī viņu sveicienos. Grinvuda vārdi: — Mums ir jāsāk vērpt un aust Eiropas tautām viņu nākotnes tērpi. Mums jāsagatavojas dienai, kad saule lēks pār Eiropu, kur visi cilvēki varēs brīvi elpot, — ir simboliski un politiski nozīmīgi. Tāpat Klementa Devisa deklarācija, ka miers nav iespējams bez brīvības un vienlīdzības visām tautām, var noderēt mums kā jaunu cerību, kā jaunas ticības devēja.

Kongresā pieņemtās rezolūcijas ir stipri tālu tēmētas. Tās uzmetušas vadošus principus, kas īstenojami, atjaunojot Austrumeiropu pēc boļševisma okupācijas likvidēšanas.

Lauksaimniecības komisija ir izteikusi prasību, ka zemei jāpieder tiem, kas to apstrādā, ka koldhozu sistēma likvidējama ar visām paliekām. Sociālās komisijas rezolūcijās savukārt izskan doma, ka lielie saimnieciskie pasākumi, lielrūpniecības uzņēmumi, dzelzceļi un raktuves būtu atstājamas valsts īpašumā. Trimdas dzīvei vistuvāk pieiet Kultūras komisijas ierosinājumi. Kultūras laukā ir nolemts sniegt tūlītēju palīdzību apspiestām tautām, pārraidot priekšlasījumus par Austrumeiropas tautu vēsturi, valodu, rakstniecību un mākslu, lai apspiestās tautas varētu sekmīgāki cīnīties pret pārkrievināšanu. Kultūrālās palīdzības komisijā nolēma iesaistīt austrumu un rietumu valstu pārstāvjus, un tur būs paredzēta vieta arī Latvijas pārstāvjiem. Kultūrālās palīdzības institūta uzturēšanai līdzekļus sakomplektēs no atsevišķo Eiropas tautu iemaksām. Fonds atradīsies Apvienoto Nāciju augstā bēgļu lietu komisāra pārziņā.

Kultūras komisija pieņēma arī rezolūciju, ka jāveicina jau tagad grāmatu iespiešana un sakomplektēšana atbrīvoto austrumu tautu vajadzībām, tāpat nolēma, ka jāatbalsta trimdinieku prese un grāmatniecība un jādod iespēja trimdinieku intelliģencei strādāt savā arodā, kā arī jāsagādā trimdas jaunatnei izdevība iegūt vidējo un augstāko izglītību, lai šie ļaudis, atgriezušies dzimtenē, varētu veikt savus pilsoņu pienākumus.

Kongresa lielās sanāksmes pēdējā runā Alberta aulā šī kongresa iedvesmotājs un financētājs Bedington—Bērens nolasīja rezolūciju: „Šī sanāksme deklarē, ka nekāds nolīgums Rietumu valstu un Padomju Savienības starpā nevar novest pie patiesa un ilgstoša miera, ja tas akceptētu vidus un austrumu Eiropas tautu ilgstošu verdzināšanu." Rezolūciju pieņēma vienbalsīgi.

Pirmais solis uz Eiropas tautu vienību un līdztiesību tagad ir sperts. Bet ar to vēl nepietiek. Viss darba smagums vēl stāv priekšā. Mūsu apspiesto tautu liktenis atvieglosies par tik, par cik mēs pratīsim demonstrēt savu saliedētību un savu vienprātību. Šai ziņā arī mums latviešiem ir jāatrisina daudzas problēmas, kā labāk un iespaidīgāk pārstāvēt visus mūsu tautas uzskatus un politiskos virzienus. Ja mūs uzņem kā līdztiesīgus Eiropas jautājumu izlemšanā, tad mums arī šī līdztiesība jāattaisno ar savu vienību un toleranci savā starpā."

ŠINĪ NUMURĀ:

* JAUNI IEROSINĀJUMI 1:1
* ĀRLIETU MINISTRU APSPRIEDE 1:2
* MIRIS KARALIS 1:3
* KAS MĒS ESAM 2:1
* LATVIEŠU LEĢIONS 3:2
* PARAZĪTI 3:6
* MANS LIELAIS B 4:1
* LOTOSA ZIEDS 4:5
* BALTĀ NAMA VĒSTURE 5:1
* PĒDĒJAIS RĪTS 5:5
* NACIONĀLĀS MŪZIKAS VEIDOTĀJS 6:1
* JĀNIS SUDRABIŅŠ 6:4
* INDIJĀ IET PIE URNĀM 8:1
* STAĻINA PLĀNI 8:3

LATVIJA

Ir Amerikas kontinentā plašākais latviešu laikraksts, kas mūsu tautiešiem Savienotajās Valstīs un Kanadā sniedz vispusīgu informāciju par latviešu dzīvi visās zemēs, tāpat arī ziņas par pasaules politiskajiem notikumiem.

Laikraksts pasūtināms visās ASV un Kanadas Daugavas Vanagu Apvienībās, nodaļās, kopās un pie DV pilnvarotiem, kā arī laikraksta redakcijās ASV un Kanadā un pie mūsu pārstāvjiem.

KAS MĒS ESAM?

ALFRĒDS KAUPIŅŠ

Mēs visi, kas saucamies par latviešiem, tie arī esam, kaut daži jau būtu piemirsuši savu valodu, kaut daudzi jau būtu apzināti atteikušies no latviešu sabiedrības vai būtu pret to vienaldzīgi. Arī tie, kas gribēti vai negribēti kalpo svešām, mums naidīgām varām un kuŗu domāšanu kā kalēja karstā ēzē pārveido līdz nepazīšanai, ir latvieši. Bet šis atzinums ir tikai vispārinājums, ko mēs bez būtiskāka ieskatījuma un izskaidrojuma nevaram pieņemt. Ikviena tautība sevi ieskata par ideālu kopības apvienojumu. Tā, būt par vācieti, francūzi vai latvieti nozīmē būt lepnam uz sevi un savu tautu. Bet, diemžēl, palaikam pastāv kontrasts starp to, kas mēs esam un kam mums vajadzētu būt. Tā, lūk, bieži arī rodas šaubas, vai tāds un tāds cilvēks ir patiesi latvietis, vai viņš ir rīkojies kā latvietis, vai viņš latviešu godu ir turējis augstā cieņā. Lai tādēļ, pirmkārt, pajautājam, ko nozīmē būt latvietim. Vai tas nozīmē apvienot sevī tikai labās īpašības, vai arī to, ko mēs palaikam apzināmies kā negatīvo latvieti?

Jāatzīst, ka latvietis, līdzīgi citu tautu locekļiem, nevar būt bez savām rakstūrīgām īpašībām, piemēram, skaudības, nenovēlības utt. Tāds ir īstenībā eksistējošais latvietis. Bet no otras puses, par cik mēs savu tautību patiesi turam cieņā un godā, mums šis caurmēra latvietis nevar būt latvietības simbols. Piedzimt par latvieti nav mūsu nopelns. Mēs tie esam, pirms mūsu griba ir iedarbojusies. Īsteni būt par latvieti nozīmē sekot tam, ko mēs atzīstam par mūsu tautai cienīgu rīcību. Ar to vien, ja kāds latvietis ir sarakstījis sliktu romānu vai bijis vājš gleznotājs, ne visa latviešu rakstniecība un glezniecība ir vāja. Mums ir Rainis, Blaumanis, Skalbe, mums ir Purvītis un Rozentāls, kas devuši latviešu rakstniecības un glezniecības paraugus, un ne tā, ne šī laika diletanti nespēj nekā atņemt no šīs gaismas un spožuma. Mums nav pēc atsevišķo latviešu negātīvās nostājas dzīvē jāsecina: „Jā, tāds jau nu ir tas latvietis." Ja mēs gribam būt īsteni latvieši (nevis tikai piedzimuši par latviešiem), tad mums kā latvietības simbols jāsaprot tas labais un ideālais, pēc kā mēs tiecamies ar visu gribas un ticības spēku.

Paralēli nupat teiktam, mēs atradīsim līdzību visā kristīgā pasaulē. Mēs esam kristieši. Mēs kļūstam par tādiem ar sv. kristības sakramentu. Bet īsti kristieši esam tikai par tik, par cik īstenojam kristietības ideālus dzīvē. Mūsu kļūdas un grēki nevar nekā atņemt no tā, ko Kristus, Dieva Dēls, devis cilvēcei kā paraugu.

Ar to, protams, ne latviešiem, ne visai kristīgai cilvēcei nav atņemta individuālā atbildība. Piedzimt par latvieti, uzaugt latviešu ģimenē, mācīties latviešu skolā ir viens. Tie ir priekšnoteikumi. Būt kristītam, būt iesvētītam kristīgā ticībā, piederēt kristīgai baznīcai ir viens. Tie ir priekšnoteikumi. Kants norāda, ka cilvēkā labais nav atdalāms no ļaunā. Un cilvēku griba nav šķiŗama no brīvības. Ja tas tā, tad šo minēto priekšnoteikumu robežās mums jāizcīna grūta cīņa pašiem ar sevi par to, kas mēs esam dzimuši, audzināti un iesvētīti. Dāņu filozofs Kirkegords teicis, ka īstenība ir reālitāte, vārds ir ideālā gaisotne, un sirdsapziņa ir mūžīgā pretruna starp īstenību un vārdu. Cilvēks ir iedzimis īstenībā, tiek audzināts vārdu ideālā gaismā, un par tik, cik viņa sirdsapziņa runā dzīves reālitātē Labo ideālu vārdā, cilvēks ir patiesi tas, kam tam vajadzētu būt; kristietis ir Kristus mācību īstenotājs, un latvietis ir latvietības nesējs.

BRITU VALSTSVĪRI IR MUMS LABVĒLĪGI

Vestminsteras konference rādīja, ka britu valstsvīri ir mūsu mērķiem labvēlīgi un nebaidās īstā vietā un laikā brīvības ideālus aizstāvēt. Bet maz atsaucības vēl atrodam britu presē, kas te ir valsts valstī.

Tā kā konference daļai žurnālistu deva kaut ko pavisam nedzirdētu, tad nu katrs centās tās lēmumus sagremot kā spēja. Dažs to arī nespēja.

Ļoti atzinīgi un plaši konferenci bija atreferējuši lielie laikraksti The Times un Manchester Guardian (liberāļu), samērā labi arī vēl Daily Telegraph. Londonas laikraksts News Chronicle (liber.) konferencei veltīja divus ievadrakstus. Pirmais no tiem gan nobeidzās ar diezgan dīvainu teikumu: „Karš apspiesto zemju atbrīvošanai būtu krimināla muļķība." Taču otrā ievadrakstā konference būtiskāka, ka par kaŗu tajā tomēr neesot runāts, un beidzot izteikta atzīšanās, ka bez verdzībā apspiestās puses Eiropa nevar dzīvot.

Interesanti bija vērot britu žurnālistus preses konferencēs. Pirmo jautājumu, kas no viņu puses nāca, teica smaidīga jaunkundze: „Vai konferencē runāts arī par žīdu nākotni Austrumeiropā?" Tālāk jautāja kuplmatains jaunneklis: „Kā gan Austrumeiropa domā dzīvot, ja tai būs jāizved par lētu cenu labība un par dārgu maksu jāpērk lauksaimniecības mašīnas. Savā atbildē E. Bedingtons Bērens teica: „Pēc kaŗa visā Eiropā, kad ceļi uz atbrīvotajām valstīm atkal atvērsies, sāksies straujš saimniecisks uzplaukums." Šai vietā kāda cita jaunkundze runātāju apturēja, neļaujot pabeigt teikumu: „Priekšsēža kungs, jūs tikko teicāt: Pēc kaŗa..." — „Piedodiet, es pārteicos. Es, protams, domāju — pēc atbrīvošanas," ar smaidu jauno dāmu nomierināja E. Bedingtons Bērens un mēs, apspiesto tautu žurnālisti, smaidījām dziļdomīgi viņam līdzi.

Jau otrā konferences dienā savus sveicienus tai sūtīja Maskavas un Varšavas raidītāji. Konferences organizētājs ar humoru tos pieminēja, teikdams: „Tagad nu arī es esmu ieskaitīts fašistu falangā kopā ar Reno un Spāku. Esmu priecīgs par šo goda vietu." Londonas komūnistu laikraksts Daily Worker pārstāvis preses konferencē jautāja: „Jā, bet ko jūs saprotat ar vārdu brīvība." E. Bedigtons Bērens atbildēja: „Protams, kaut ko pavisam citu nekā Daily Worker's," un ar to viss bija pateikts.

Cik nopietni krievi vērtē konferences propagandas nozīmi, liecina tas, ka tai pašā vakarā, kad notika Alberta aulā sanāksme, viņi bija rīkojuši neparedzēti plašu pieņemšanu Londonas sūtniecībā, lai aizkavētu brīvās pasaules preses pārstāvjus no Alberta aula apmeklēšanas. Ar vārdiskiem ielūgumiem bija aicināti visu lielāko britu laikrakstu politiskie, diplomātiskie un ārlietu korespondenti, aģentūru un citu zemju laikrakstu pārstāvji. Tā bija pirmā reize kopš septiņiem gadiem, kad sūtniecības durvis bija atvērtas tādam pulkam ļaužu — ap 300 personām. Neesot pat pārbaudītas ieejas kartes. Krāsu filmās rādīts, kā jaukajā Staļina paradīzē Ivans dabū savu stachanovieti Duņu un kā lācis izglābj piemīlīgu stirnu no vilka zobiem. Vilks, protams, runā Ņujorkas žargonā. Pēc filmu demonstrējumiem pludojusi vodka un viskijs. Bet ar šiem šķidrumiem jau 100 miljonu sviedrus un asinis nevar aizskalot. Apspiestos 100 miljonus, šo dinamisko Eiropas spēku, kas gaida savu dienu, iespaidīgā rakstā bija pieminējis ievērojamākais Sunday Times ievadnieks Skrutafors.

Konference bija liels pārbaudījums britu presei, it sevišķi sākumā minētajiem garmatainajiem tās pārstāvjiem. Bet šis notikums bija tik liels, ka noklusēt mūs vairs nebija iespējams.

Londonas Avīze

LNPL PREZIDIJA DARBĪBA

LNPL prezidija kārtējā darba sēde notika 24. janvārī. Pārrunājot Eiropas kustības Centrālās un Austrumeiropas komisijas rīkoto konferenci, kas tajās dienās notika Londonā, un tās latviešu delegācijas sastāvu, prezidijs pieņēma sekojošu atzinumu:

„Apspriežot jautājumu par Eiropas kustības konferenci Vidus un Austrumeiropas zemēm, kas šinīs dienās notiek Londonā, prezidijs ar nožēlu konstatē, ka delegācijā, kas pārstāv latviešus šajā nozīmīgajā sanāksmē, nav pieaicināti lielāko trimdas pārstāvniecību delegāti.

LNPL prezidijs ir ieskatos, ka šāds stāvoklis turpmāk būtu novēršams, panākot latviešu pārstāvniecībai atbilstošu izkārtojumu."

Prezidijs apstiprināja 1951. gada pārskatu, nolemjot to piesūtīt visām Nacionālās padomes pārstāvniecībām un locekļiem. Pārskata gads bijis sekmīgs. Darbu uzsākot Nacionālajai padomei bija 245£ parādu. Pagājušos 15 mēnešos tie atmaksāti. Iekārtots birojs, iegādāts inventārs, lielākas summas izdotas tautiešu atbalstam un propagandas darbam. Gadu noslēdzot, atlikums bijis £530 skaidrā naudā. Pārskatu paredzēts publicēt tuvākā laikā.

Nolēma lūgt visiem latviešu skolu skolotājiem palīdzēt apzināt korespondences skolas vajadzībām tos latviešu bērnus, kas savu skolu dažādu apstākļu dēļ vai nu nevar apmeklēt, vai arī neapmeklē. Lietas praktisko izkārtošanu pārrunās izglītības komisijas sēdē februārī, uz kuŗu aicināti visi skolotāji. Komisijas sēdē piedalīsies arī jaunatnes organizāciju vadītāji.

Nākamo prezidija sēdi nolika uz 12. un 13. februāri. Tajā aicinās piedalīties visu organizāciju pārstāvjus, ar kuŗiem pārrunās organizāciju darbību kultūrālo un saimniecības jautājumu saskaņošanai.

Pārrunāja LAK EC pirmo delegātu sanāksmi, kas notiks 5. un 6. aprīlī Londonā, Daugavas Vanagu namā.

LNPL sesiju nolēma sasaukt 19. un 20. aprīlī.

Jaunos pienākumus uz Austrāliju aizbraukušā O. Rozīša vietā par pārstāvi Bēgļu aprūpes koordinācijas komisijā nozīmēja Ž. Bukovski.

Zināšanai pieņēma latviešu kapu komitejas konstruēšanos šādā sastāvā: priekšsēdis prāv. E. Beŗgs, priekšs. vietn. prāv. J. Savickis, sekretārs V. Svemps. Kapu komitejas adrese: 10, Fairfax Road, London, N.W. 6.

LATVIEŠI ZIEDO ASINĪS

Atsaucoties Latvian Relief aicinājumam pieteikties asins došanai, lai tādā ceļā atbalstītu cīņu pret komūnismu, ap 25 latvieši ieradās pirmdien asins došanas centrā Ņujorkā.

Katru asins devēju iepriekš izmeklēja ārsts, pie kam trīs ieradušos noraidīja, jo tiem konstatēja paaugstinātu asins spiedienu. Noraidīja arī kādu jaunu meiteni, jo tā vēl nebija sasniegusi pilnus 18 gadus. Asins devēju starpā bija arī viens kaŗa invalids, kas cīņā ar komūnismu jau zaudējis vienu kāju.

Asins ņemšanas procedūra velkas kādas 10 minūtes, un tā ir pilnīgi bezsāpīga. Asins devēji, atgūlušies uz galdiem, smaidot noraugās, kā stikla trauks pildās ar viņu asinīm. Kad trauks ir pilns, to novieto krātuvē, bet asins devējam vēl liek dažas minūtes pagulēt. Pēc tam to aicina pie galda un pacienā ar kafiju.

Daži asins devēji, kas dažādu apstākļu dēļ nevarēja ierasties minētā dienā, nodeva asinis ceturtdien. Bez tam daudzi latvieši ir jau nodevuši asinis individuāli.

Svētīgs pasākums, un trimdas latvieši būtu pateicīgi, ja šāds pasākums rastos ikvienā latviešu centrā, sevišķi vēl tur, kur tuvumā izvietoti citi latviešu bāriņi.

Saziņā ar tām ģimenēm, kur viņi novietoti, bērni būtu vedami latviešu sarīkojumos, ja iespējams; piesaistīt viņus svētdienas skolai u. t.t.

Izņemot dažas adreses, mums nav zināmas bērnu atrašanās vietas.

Tamdēļ lai paldies pasākuma ierosinātājiem un šī aicinājuma sekotājiem. Mūsu lūgums: bērnus, ar kuŗiem uzņemts kontakts, lūdz reģistrēt mūsu birojā.

ALA's Aprūpes Birojs

PIESAISTĪSIM LATVIEŠU KOPĪBAI

Jauku piemēru ir rādījusi Sabiedrisko Krusttēvu Kopa Milvokijā, uzņemoties labprātīgu pienākumu pret Bedeļu bērniem — palīdzēt tiem turēties pie latviešu kopības.

ASV PILSOŅI AIZ DZELZS AIZKARA

Pēc ASV valsts departamenta rīcībā esošiem datiem ap 5000 amerikāņu atrodas valstīs aiz dzelzs priekškara un tiem ir ņemta iespēja atgriezties dzimtenē. No tiem 835 aizturēti Krievijā, 2819 — Polijā, 513 — Ungārijā, 436 — Čechoslovākijā, 344 — Rumānijā. Šie ir pārbaudīti skaitļi, bez tam vēl ir ap 15.000 personu, kuŗas uzdodas par ASV pilsoņiem, bet nevar to ar dokumentiem pierādīt.

Nav izredzes diplomātiskā ceļā panākt šo aizturēto atbrīvošanu, jo krievi vienmēr atsaucas uz padomju pilsoņiem, kas it kā tiekot aizturēti Rietumeiropā. Te ir domāti baltiešu DP un citi bēgļi no valstīm aiz dzelzs priekškara.

IGAUŅU KLINIKA MONTREĀLĀ

Igauņu ieceļotājs Endels Peedo, kas ieradies Kanadā no Zviedrijas, atvēris kliniku Montreālā, Lintona debesskrāpī: Klīnikā ir 20 gultas un tā apgādāta ar moderniem veselības kopšanas aparātiem. Tā kā igauņu ārstiem nav praktizēšanas tiesības, klinikā strādā kanadiešu ārsti. Peedo ir nodomājis atvērt otru kliniku Losandželosā.

TAUTIEŠU IEVĒRĪBAI

T. ĶENIŅA REFERĀTS

Sestdien, 9. febr., pl. 7 vak., Sv. Andreja baznīcas mazajā zālē, Toronto, notiks komponista T. Ķeniņa pirmais referāts lekciju ciklā par Lielajām mūzikas problēmām. Ievadlekcijas temats: „Kā izprast mūziku" ar illustrācijām skaņu platēs, kuŗās dzirdēsim Bēthovena V simfonijas fragmentus un T. Ķeniņa Sonātu op. 15 čellam un klavierēm slavenā franču čellinieka Borisa Žandrona (Gendron) ieskaņojumā. Ieeja šajā vakarā pret labprātīgiem ziedojumiem, skolniekiem brīva.

JAUNATNES KURSI

TLB Jaunatnes kursi notiek svētdienās, pl. 6 vakarā Toronto Latviešu B-gas telpās, 198 Osler ielā. Pirmajā mācību pusgadā nereģistrējušos lūdz obligāti ierasties uz pārreģistrēšanos. Var pieteikties jauni klausītāji. Blakus parastajiem mācību priekšmetiem kursos paredzētas vairākas publiskas lekcijas.

10. febr., pl. 6 kursu telpās notiks māc. A. Čopa lekcija par tematu Kas ir patiesība. Uz lekciju lūdz ierasties visus tautiešus.

AIZRĀDĪJUMS

Latviešu YMCA's Klubs ielūdz visus interesentus apmeklēt priekšlasījumu: „Ziemeļamerikas kontinenta mūzika", ar mūzikas atskaņošanu skaņu platēs.

Referēs E. Fallete no Izglītības Valdes mūzikas nozares.

Paskaidrojumus sniegs arī latviešu valodā

Priekšlasījums notiks svētdien, 10. februārī, plkst. 6,30 p.p. Centrālās YMCA's 7. istabā, 40 College St., Toronto.

Valde

LŪDZ PIETEIKTIES

Visi bij. Latvijas dzelzceļnieki un būvuzņēmēji lūgti reģistrēties 2260 Marquette Ave, Detroit 8, Mich., USA, pie inž. J. Radziņa, paziņojot savu tagadējo adresi, kā arī agr. un tagadējo nodarbošanos.

LATVIEŠU SKAITS ASV AUG

7. februārī ar kuģi Gen Muir no Brēmerhāfenas Ņujorkā ieradās:

Alise, Ilze un Pēteris Aizupītis; Eduards Ancāns; Ernests un Alma Bastjānis; Jānis, Zigrīda un Zelma Bērziņš; Karmene Bērziņš; Jānis Bičevskis; Fricis Blumbachs; Alfr Bricis; Alise un Inta Buloti; Stanislavs Bukšs; Sofija un Vladimirs Danilovs — Milkovskis; Alfreds Drande; Hortenzija Freibergs; Andrejs un Anna Freimanis — Freibergs; Jānis un Velta Frišmanis; Andrejs Gailans; Alma Grauss; Kārlis un Marija Incis; Visvaldis Klints; Valfrids Koknesis; Anna Lamberts; Vilhelms Latons; Alide Lumanis; Edite un Edgars Mālītis; Rūdolfs un Anna Muižzemnieks; Voldemārs un Erika Nikmanis; Gunars Paegle; Jānis Priede; Pēteris un Leokadija Pudans; Kārlis, Emilija un Irma Putenis; Jānis, Mārtiņš un Emilija Rasiņš; Vera Reineke; Skaidrīte un Dainuvīte Rieksts; Pēteris Ruklis; Fridrichs, Sofija, Doroteja, Ludviks, Ralfs un Gunārs Rutkovskis; Eduards Silgailis; Evalds Šķipsna; Lize, Andrejs, Valdis un Māris Slakāns; Anna un Evalds Spale; Gunars Sproģis; Laimonis Štrauss; Eduards Treimanis; Eriks un Maiga Veinbergs; Hariјs Zikmanis.

8. februārī ar kuģi Gen. Haan no Brēmerhāfenas Ņujorkā ieradās:

Aleksandrs Blūms; Jānis un Emma Brašs; Kārlis, Milda, Austra un Eriks Dzenis; Boris Donbergs; Pēteris Eglītis; Benrhards un Matilde Enke; Elizabete, Vija un Daila Everts; Ernests un Paulīne Graudiņš; Ruta un Alvis Inkens; Teodors, Paula un Jānis Jansons; Jānis Kulens; Aivars Krauklis; Konrads, Amanda un Amalija Lejnietis; Meta Linkevics; Kārlis Melderis; Igors Minins; Vilhelms un Zinaida Parpucs; Uldis, Mudīte, un Persijs Raiskums; Nikolajs, Milda, Imants, Dace un Lija Samils; Teodors Skuja; Vilnis un Elmārs Strazds; Zigurds Šulcs; Aleksis Vaisla; Auseklis Vārpa; Helena Vīndedzis; Zenta Zeburgs; Jānis un Maija Zvirbulis.

Sirsnīgi sveicam tautiešus jaunajā dzīvē!

ZIEDOJUMI

ALA Aprūpes Birojam ienākušie ziedojumi janvāra mēnesī:

Konkordas latv. kopa $10.00; Dr. N. Kazmers $2.00; Dr. E. Kazmers $2.00; Dr. D. Biskaps $2.00; K. Jaunzems $10.00; K. Graudups $5; G. Tobiens 18. nov. ric. kom. atlikums Filadelfijā $3.27; Čikāgas Latv. Klubs Vācijas aprūpei $50.00; A. Kuze ar ģimeni $10.00; K. E. Strauss $3.45; A. Feldmane $5.00; F. Adamovičs — Portlandes latv. kolekte $9.00. Kopā $113.72.

Kopā ar decembra atlikumu — $468.49, kas domāts vispārējiem apvienošanas mērķiem, kā arī summas ALA CV sava 12. janvāra sēdē piešķīra:

A. Sproģim — TBC slims, ģim. atb. $10.00; A. Rudzītei — tbc slima — studiju nobeigš. $30.00; I. Smiltiņam — studijām $30.00; A. Koffskim — tbc slims — ģim. atb. $10.00; L. Rujai — bārene $10.00; M. Krastiņai — atr. ar 4 bērniem un vecu tēvu $30.00; M. Zālītei — mazbērnu uzturēšanai $40.00; A. Zaķei — 3 bērni un 65 g. v. māte $30.00; A. Ēglīte — 3 bērni un 70 g. v. māte $5.00; Kopā $195.00;

Atlikums uz 1. februāri $273.49, no tiem paredzēts $250.00 nosūtīt Francijas tautiešu atbalstam, jo līdz šim tie vēl nav saņēmuši no citu apstākļi, sevišķi veco-ļaužu palīdzībai.

Sirsnīgs paldies ziedotājiem.

ALA Aprūpes Birojs

DAUGAVAS VANAGI

KANADĀ

ZIEDOJUŠI GRŪTDIEŅU APRŪPEI

G. Adlers $2.00; nezināms labvēlis $5.00. Jukonā—Elsā dzīvojošie tautieši ziedojuši tuberkulozes slimo kaŗavīru aprūpei Vācijā: $5.00 Ž. Trīnītis ar ģimeni, J. Telle, J. Gailītis, A. Grundmanis, L. Ziemanis, T. Miķelsons, H. Pīrs, V. Ziemanis, E. Ragis, A. Jakobsons, E Gulbis ar ģimeni, J. Valpeteris un nezināms labvēlis.

Kaŗa invalida V. Plēsuma ģimenes ceļa naudai ir ziedojuši:

$2.00 P. Daugavietis, A. Kvēps; kāds nezināms labvēlis; $10.00 — DV Albertas nodaļa, Siliņa ģimene; $5.00 — A. Mačāns; $2.00 — J. Liepiņš.

Kopā ar iepriekšējiem ziedojumiem $148,13.

DV nformācijas darbam ir ziedojuši:

$10.00 — E. Trīnītis, Jukonā.

DV mērķu sekmēšanai $10.00 ziedojis V. Ziediņš, Toronto.

Izsakām visiem ziedotājiem sirsnīgu paldies.

Lai samazinātu pasta izdevumus, turpmāk kvītis par ziedojumiem izsūtīsim tikai uz pieprasījumu. Katrs ziedojums tiks kvitēts laikrakstā „Latvija"—Amerikā.

DV Kanadas valde

RŪTAIŅĀ RUNČA VAKARĀ

Daugaavs Vanagu Raibais vakars pag. sestdienā, kas visnotaļ noritēja zem Rūtainā runča zīmes, pagāja saskaņīgā priekā un labsajūtā, par ko galvenā pateicība pienākas jautrās programmas veicējiem, gan talantīgajiem amatieŗiem, gan arī slavenajiem profesionāļiem. Vakara viesus izsmīdināja Poka dziesma, ko varēja noklausīties Stravinska, Verdi, Brāmasa un citu slavu iedomātā uztverē, bet vijoles solo un tautas dziesmu daiļskanīgie dueti ļāva ieskanēties sentimentālākām stīgām. Bagātais aukstais galds, kas katram bija neierobežoti pieejams par iejas biļetes cenu, bija negaidīts pārsteigums šāda veida sarīkojumā, un ļāva viesiem ieturēt brangas vakariņas. Rezultātā priecīgie vakara ciemiņi šķīrās jautri un apmierināti, bet arī kasē palika paprāvs atlikums, kas paredzēts nama sīkiem remontiem un izdaiļošanai.

APSVEICAMA ROSĪBA

Varonīgais dižkareivis Vilibaldis Drosmiņš, kas pēdējā laikā uzturējās pie sava patēva Rirdāna Anglijā, februāŗa pirmajās dienās izbraucis uz Ameriku, lai apmeklētu vecos draugus un savu Dzimtenes meiteni Neaizmirstulīti. Vispirms Drosmiņš ieradīsies š. g. 9. februārī Čikāgā, North West Hallē, kur nodomājis pieņemt vecos un jaunos drosmiņu draudzenes. Kanadas apmeklējumā pirmā apstāšanās paredzēta š. g. 16. febr. Hamiltonā, Armēņu klubā. Par Drosmiņa nodomiem Hamiltonā vēl trūkst noteiktu ziņu. Turnejas nagla, domājams būs Toronto, š. g. 29. febr. Columbus Hal telpās, 582 Sherbourne ielā (pie Bloor'a). Te vecie kanaki rīko Vilibaldim par godu „Miera karnevālu." Karnevālā paredzēta īsta miera atmosfaira ar atombumbām, tankiem un citiem jaunākiem miera piederumiem. Darbosies „Dzimtenītes" brūžis, būs alus un uzkožamie. Spēlēs miera mūzika, jaunie dejos, vecie iedzers, jautrības netrūks.

Labākās trīs maskas tiks godalgotas ar veselībai nepieciešamām vērtīgām godalgām.

Kā izskaidrojums šī Vilibalda Drosmiņa lielā rosība, to prasiet viņam pašam, pie pirmās izdevības. Ko darīs Drosmiņš pēc Toronto apmeklējuma, to mēģiniet noskaidrot 24. februārī.

ASV

AICINĀJUMS

Ņujorkas pilsētā un tās apkārtnē jaunie iebraukušos Daugavas Vanagus laipni lūdz savas darbības atjaunošanai reģistrēties Daugavas Vanagu Apvienībā. Visas vēstules, ziedojumi un biedru naudas maksājumi DV Apvienības darbvedim Arnoldam Bērziņam, 31-43 Steinway Street, Long Island City 3, N. Y. Tālrunis YEllowstone 2-7843.

Turpat iegūstama informācija par organizācijas darbību.

DV Apvienības Ņujorkā valde.

SAVIENOTĀS VALSTIS

BOSTONĀ

Latviešu ev.-lut draudzei Jamaikā 13. janvārī ievēlēta un 20. janvārī ievesta amatā jauna draudzes valde, kas konstruējusies šādi: prsēdis Džons Džonsons, viņa vietn. Kārlis Tumšais, sekretārs Olģerts Vanags, kasieris Arvids Strauts, valdes locekļi Jānis Belruss un Normans Kaldervuds. Direktori: Ralfs Kairītis, Jānis Duka un Edg. Jurgensons.

Pirmoreiz pēc daudziem gadiem veco latviešu ieceļotāju draudzes valdē nav vairs J. Zieberga, kam tuvojas 89. mūža gads. Viņš atteicās kandidēt. Būdams ilgus gadus draudzes priekšgalā, J. Zēbergs ar savu pašaizliedzīgo darbu ieguvis visas draudzes atzinību. Draudzes labklājība vēl tagad ir viņa sirdslieta.

Miruši draudzes locekļi: Freds Rūle, 45 g. v., miris 9. decembrī; Andrevs Freibergs, 78 g. v., miris 18. decembrī; Jānis Valdmanis, 47 g. v., miris 2. janv. un V. Švolmanis, 79 g. v., miris 10. janvārī.

DETROITĀ

Salem baznīas zālē svētdien notika vijolnieka prof. Ruševica vijolkoncerts, piedaloties sopranei Austrai Ruševicei. Pie klavierēm pavadīja Dr. William M. Govier. Programmā bija G. F. Hendel, A. Corelli—Leonard, Fr. Bach—Kreisler, Mozart—Kreisler, Glazunov—Campbel, Fr. Ries, P. de Sarasate, J. Mediņa, J. Vītola un J. Ķepīša darbi.

Māksliniekus tencināja krāšņiem ziediem un aplausiem, mākslinieki savukārt sniedza daudz piedevu.

Vēstules

AIZŠAUTIE VANAGI SAVĀ NAMĀ

Lasot laikrakstos ALAs pēdējās valdes sēdes atreferējumu, kur Aprūpes Biroja vadītājs Arv. Līdacis bija ziņojis par DV Rietumvācijas valdes nodomu iegūt Vācijā latviešu invalidiem namu un lūdzis atbalstīt 1 st. algas ziedojumu akciju aprūpes vajadzībām, ALAs valdes loceklis Andrejs Rudzis informējis, ka neatkarīgās Latvijas laikā invalidu nams Tīnūžos sevi nav attaisnojis un tāpēc esot vajadzīgas ziņas, cik pamatīgi idejas iniciātori jautājumu apsvēruši. Mani pārsteidza Andr. Rudža kunga aukstie prāta apsvērumi un apstākļu salīdzināšana ar tiem, kādi kaŗa invalidiem bija Latvijā un kādi tie ir tagad Vācijā. Savādi ja R. kgs, kā bij. kaŗavīrs un DV Apvienības vadītājs Filadelfijā, nav painteresējies, ka DV nama iegūšana pienācīgi apsvērta un apgaismota, ka šim nolūkam plūst jau arī līdzekļi. Man būtu tikai viens aizrādījums, ja kas grib šinī virzienā jautājumu apsvērt un apdomāt, tad iekāms tas būs izdarīts, liekas, arī invalidu nams Vācijā būs nopirkts. Gluži līdzīgi kā ar Tanžēras bēgļiem. Ja mēs toreiz gribētu runāt un spriest, tad tie vēl arvien sēdētu viņā krastā. Lietderīgi apsvērumi, spriedumi un atzinumi dažkārt vajadzīgi un nepieciešami, bet tikai tādos jautājumos, kas nav pietiekami apgaismoti vai skaidri. Daļai tautiešu, kas šeit dzīvo vairāk kā pieticīgos apstākļos, ir vienaldzīgi, kur dzīvo mūsu invalidi — caurās barakās vai sapuvušu kazarmju mūros (Vircburgā). Lielākais vairums tomēr nedomā un grib redzēt mūsu aizšautos vanagus savā invalidu namā.

Organizācijām jāiet pa priekšu, jāierosina, jāvada un jārāda pareizais ceļš mūsu kopības mērķa atbalstīšanai un vienības stiprināšanai. Bet nav lietderīgi spriest par vienkāršām un saprotamām lietām, kas jau ievadītas un sabiedrības atbalstītas.

Valters Zirnītis

Redakcijas piezīme: ALA's Aprūpes Biroja vadītājs Arvīds Līdacis ierosināja ALA's Valdes sēdē, 12. janvārī, Ņujorkā, izlietāt kaut daļu Biroja rīcībā esošo līdzekļu, tai laikā 319 dolaru, invalidu Nama iegādes vajadzībām Vācijā, lai ALA tādējādi būtu pirmā, kas sniegusi roku šī cēlā pasākuma īstenošanai.

LONDONAS AVĪZE

Kopš 19. g. simteņa sākuma Eiropā nacionālās idejas gaismā izveidojās mūsdienu uzskati un priekšstati par valsts vienību un tiesiskumu, un no tā izauga patriotisma jēdziens.

Mūsu paaudze ir lieciniece tam, ka nāciju attieksmes lēnām, pagaidām gan vēl nenoteikts kontūrās, bet neatvairāmi norit kāds liels, visu zemes lodi aptvērējs process. Ar mūsu laikmeta technikas attīstību, ar modernajiem satiksmes un sazināšanās līdzekļiem ir pārvarēts telpas plašums. Uzskatāmā pasaule kā veselais ir sarukusi, un tautas viena otrai telpiski kļuvušas „tuvākas".

Šodien reālai, plašāka vēriena politikai ir jārēķinās ar šī mūsu laikmeta raksturīgo iezīmi. Starp uzskatāmo un metafizisko pasauli pastāv kāds ķēžu reakijas princips, un procesi uzskatāmajā pasaulē ietekmē gara dināmiku un otrādi. (Vai šo „kopsoli" nosaka gars vai ārējie apstākļi, ir atkarīgs no tam, vai kāda kultūra atrodas savā attīstības jeb norieta fazē).

Pašreiz technikas attīstībā revidējas ideju un ideālu priekšstati sabiedriskajā un valstu sadzīvē. Jaunie, technikas radītie apstākļi neatvairāmi prasa pēc jaunām sabiedriskām formām un normām. Mūsdienu valsts vairs nav tā valsts, kādu to sev priekšstatīja Aristotels, — kas „pati sevī var dzīvot pietiekamu dzīvi". Mūsu pasaule ir pavisam cita. Kas mūsu paaudzi nodarbina ir nevis nacionāla apkapselēšanās, bet gan starptautiska atkarība, kopējas sadarbības nepieciešamība. Augošā saimnieciskā valstu savstarpējā sasaistīšanās, financiāla atkarība vienai no otras, „pasaules tirgus" rašanās un „pasaules bankas" dibināšana, kur visas nācijas piedalās, ir pašreiz viena no raksturīgākajām iezīmēm šinī norisē.

LAIKS

Kādas nācijas gara spēks integrējas no individuālām vienībām. Ikviena atsevišķa personība ir it kā gaismas starotājs centrs, spēka vienība lielajā kopībā. Viens un katrs „es" ir pasaule ar neaptveramām attīstības un radošās aktīvitātes iespējām.

No kurienes nāk šī vara, kas to spēj? No cilvēka paša garīgās būtības neaptveramajiem dziļumiem. Zinātne jau daudz ko ir izdibinājusi nedzīvajā dabā, pa daļai atklājusi pat atomu uzbūves noslēpumus, un droši mērī gaismas ātrumu un zvaigžņu attālumus; bet zinātne vēl nekā droša nav spējusi izdibināt par šo iekšējo spēku avotiem. Ticīgie saka, ka tas izverd no paša Radītāja. Un tiešām, ja ir Dievs, kā to katrs, kas tiecas uz labo, grib ticēt, tad Viņš gan laikam iedarbojas uz pasauli tikai caur mūsu garīgo, caur dvēseli un dvēseles spēkiem.

Un kā ar latviešu garīgo spēku? Materiāli un arī bioloģiskās substances (dzīvā spēka) ziņā esam stipri sakauti, bet garīgais spēks latvju tautā vēl ir dzīvs un stiprs.

Cik daudz apbrīnošanas cienīgu, piemēru ir šinī radošā darbā! Ne vien te ir vēsturē nepieredzēti kauju varonības piemēri, ne vien politiski aktīvas personības ar lielu ticību un lieliem darbiem, ne vien izcili darbi mākslā, rakstniecībā, zinātnē, bet arī jo īpaši neskaitāmās lauku sētās, darbnīcās, skolās.

Radošais gara spēks ir mūsu cerība. Ar to arī skaitliski maza tauta var veikt lielus darbus. Mums ir pamats ticēt, ka šis spēks avots mūsos ir stiprs. Ikvienā viņš verd, alaž kaut kur lielos dziļumos, vēl neuziets. Bet jāatrod ir sevi, jājūt un jāuzzina tas, kam esi sūtīts šeit, jāatrod pareizais ceļš, kur atraisīt visus iekšējos spēkus.

Pulkv. A. Silgailis

LATVIEŠU LEĢIONS

Formēšana un kauju gaitas

Visi vācu mēģinājumi novembra beigās un decembra sākumā likvidēt boļševiku iebrukumu pie Nēveles beidzās nesekmīgi. Boļševikiem pat izdevās šo savu iebrukumu vietām paplašināt. Tādēļ vācieši 1943. g. Ziemsvētkos uzsāka frontes saīsināšanas nolūkā izbūvēt jaunu ts. „Lux" aizstāvēšanas poziciju DR no Novo-Sokoļnikiem. Pozicijas izbūves darbiem 15. divīzijas kājnieku pulkiem bija jānodod 1500 karavīru. Šo cilvēku stāvoklis nebija apskaužams. Atklātā apvidus un galvenās kaujas līnijas tuvumā dēļ viņiem bija jāstrādā visvairāk naktīs sliktos atmosfairiskos apstākļos bez jebkāda patvēruma. no ienaidnieka artilerijas uguns un aukstuma. Tā kā šie vīri saimnieciski nebija organiskā vienībā, radās lielas grūtības apgādes un sanitārās aprūpes ziņā. Bija pat dienas, kad vīri palika bez uztura. Kad 1944. g. janvāra sākumā vācieši bija spiesti priekšlaikus atvilkt fronti uz vēl nepabeigtajām „Lux" līnijām, lieliniekiem vairākās vietās izdevās līdzi atejošām vācu vienībām ielauzties jaunajās pozicijās, ieraujot līdz ar to kaujās arī poziciju izbūves darbos nodarbinātos 15. divīzijas karavīrus.

Visi pulku komandieru un divīzijas vadības iebildumi pret tādu latviešu vienības saraustīšanu palika nesekmīgi. Tieši otrādi — kaujām ieilgstot, divīzijai bija arvien no jauna jāpiedala atsevišķos vienības vācu kaujas ešelona divīzijām.

Visi šie nelabvēlīgie apstākļi izsauca lielu neapmierinātību ne vien 15. div. karavīros, bet arī tautā. Tomēr 15. div. karavīri cīnījās varonīgi un pašaizliedzīgi, ciešot dažkārt ļoti smagus zaudējumus.

Lai aizkavētu divīzijas turpmāko saraustīšanu un panāktu tās iesaistīšanu kaujās kā slēgtu vienību, 15. div. kom. ģen. maj. grāfs v. Piklers (Pueckler) februāra sākumā komandēja divīzijas kājnieku prku plkv. Silgaili uz vācu vadoņa galveno mītni Rastenburgās tuvumā, Austrumprūsijā, kur pēdējais divīzijas grūto stāvokli pieteica personīgi reichsfīreram Himleram.

Beidzoit februāra pirmajās dienās 15. divīzija saņēma pavēli pārvietoties uz Belebelka rajonu (apm. 45 km DR no Starajas Rusas) ar uzdevumu ieņemt aizstāvēšanās poziciju Redja upītes krastos. Divīzija veica pārvietošanos līdz stac. Lokņa parastajā gājiena kārtībā un ar auto transportu, bet no stacijas Lokņa ar dzelzceļu. Ceļā uz stac. Lokņa daļu no divīzijas izlūku btl. un 32. k. p. (bez II btl.) aizturēja vācu 205. k. div. pavēlot šīm vienībām piedalīties boļševiku iebrukuma likvidēšanā, kas pēdējiem bija izdevies Z. no Nasva.

Aizstāvēšanās un uzbrukuma cīņas laikā no 5. — 10. februārim Cholodova un Panova sādžu rajonā šīm aizturētajām divīzijas vienībām izdevās boļševiku iebrukumu ierobežot un līdz ar to nodrošināt pārējām divīzijas vienībām netraucētu kustību uz stac. Lokņa.

Šis pārgājiens no vienībām prasīja lielu piepūli, jo uznākušais atkusnis ar lietu bija padarījis ceļus pilnīgi nelietojamus.

Nomainot vācu 21. Luftwaffe divīziju, 15. div. februāra pirmajā pusē ieņēma apm. 30 km platu aizstāvēšanās iecirkni uz Redjas upītes.

Divīzijai ierādītais aizstāvēšanās iecirknis viscaur dziļumā bija ļoti purvains ar visai nabadzīgu ceļu tīklu, un lai gan visas sādžas šinī rajonā iepriekšējās partizānu akcijās bija nodedzinātas, tas bija vēl zem stipra partizānu apdraudējuma.

Tā kā divīzijas rīcībā bija tikai 4 kājn. btl. (32. k. p. — 2 btl., 33. k. p. — 1. btl. un div. izl. btl.), jo pārējās vienības bija atstātas līdz turpmākam Novo-Sokoļniki rajonā, tad nebija iespējams šo plato iecirkni ieņemt uzreiz. Ievērojot, ka apvidus divīzijas labajā spārnā bija neizdevīgs lielākām vienībām uzbrukuma darbībai, tad arī 33. k. p. ar piedalīto div. izl. btl. ierādīja apm. 20 km platu aizstāvēšanās iecirkni, ko pulks ieņēma atsevišķu atbalsta punktu veidā.

Šo apstākli izmantoja ienaidnieks. Sniega vētras aizsegā, kas plosījās naktī no 14./15. febr., boļševiku 391. str. div. slēpētāju btl., apm. 100 vīru un 638, str. p. apm. 300 vīru stiprumā izgāja nepamanīts cauri mūsu gkl dienvidos no Sokolje, kur atstarpe atbalstu punktu starpā bija 3 km un, paslēpdamies mežā mūsu pozicijas dziļumā, naktī no 16. uz 17. februāri vienlaicīgi ar boļševiku uzbrukumu no frontes uzbruka mūsu gkl no aizmugures.

Uzbrukums bija vērsts pret II/33. k. p. un div. izl. btl. salaidni, līdz ar ko abu šo vienību iekšējie spārni nonāca ļoti kļūmīgā stāvoklī.

33. k. p. komandieris plkv. Janums nekavējoties noorganizēja ar pulka instr. rotu un div. izl. btl. vietējām rezervēm koncentrisku pretuzbrukumu boļševiku spēkiem, kas uzbruka mūsu gkl. no mugurpuses, novedot līdz ar to pēdējos ielenktā stāvoklī jo mūsu gkl., izņemot dažus bunkurus pozicijas dziļumā, mūsu vienību varonīgās pretestības dēļ, boļševiki ieņemt neizdevās. Iedegās ļoti sīva cīņa, kas ilga līdz 18. febr. vakaram un kuras rezultātā boļševiku pulku un slēpētāju btl. pilnīgi iznīcināja, gūstā krita tikai 30 dzīvi boļševiki.

(Nobeigums sekos).

Immigrācija sasniegusi augstāko līmeni kopš 1913. g.

Kanada ielaidusi 174.715 immigrantus 1951. gada pirmajos 11 mēnešos, vairāk nekā jebkad kopš 1913. gada (iepriekšējie valdības aplēsumi bija vērtējuši ieplūdumu uz 150.000 visam 1951. gadam).

Immigranti rekrutēti no visām pasaules malām, bet lielāko pieaugumu — 331 proc. — devusi Ziemeļeiropa.

1951. g. kopsumā, salīdzinot ar attiecīgo 11 mēnešu periodu 1950. gadā, uzrāda pieaugumu par 161%.

No Apvienotās Karaļvalsts ieradušies 28.929 pret 12.374, no Sav. Valstīm — 7.339 pret 7252; no Ziemeļeiropas — 65.182 pret 15.123 un no pārējām zemēm 73.265 pret 32.102 tanī pat laikā iepriekšējā gadā.

Kopš 1928. gada nekad kopsk. nebija pārsniedzis 160.000 robežu. Minētā gadā ielaida 167.000 immigrantu. Rekorda skaitlis bija sasniegts 1913. gadā, kad jauno pilsoņu pieplūdums sasniedza 400.000.

Ļoti daudz immigrantu 1951. g. devušās ienaidnieku zemes un zemes viņpus dzelzs priekškara. No Vācijas iečeļojuši 27.844 salīdzinot ar 4900 attiecīgos 11 mēnešos 1950. gadā. Italija sūtījusi 21.312 pret 8258 iepriekšējā gadā.

Departamenta ziņojums rāda, ka lielākais immigrantu vairums ieradies oktobrī un novembrī. Pavisam oktobrī iečeļojuši 22.588 un novembrī — 22.242. Pirms tam lielākais skaits bijis maijā — 20.000. C.S.

SUDRABKĀZAS TRIMDĀ

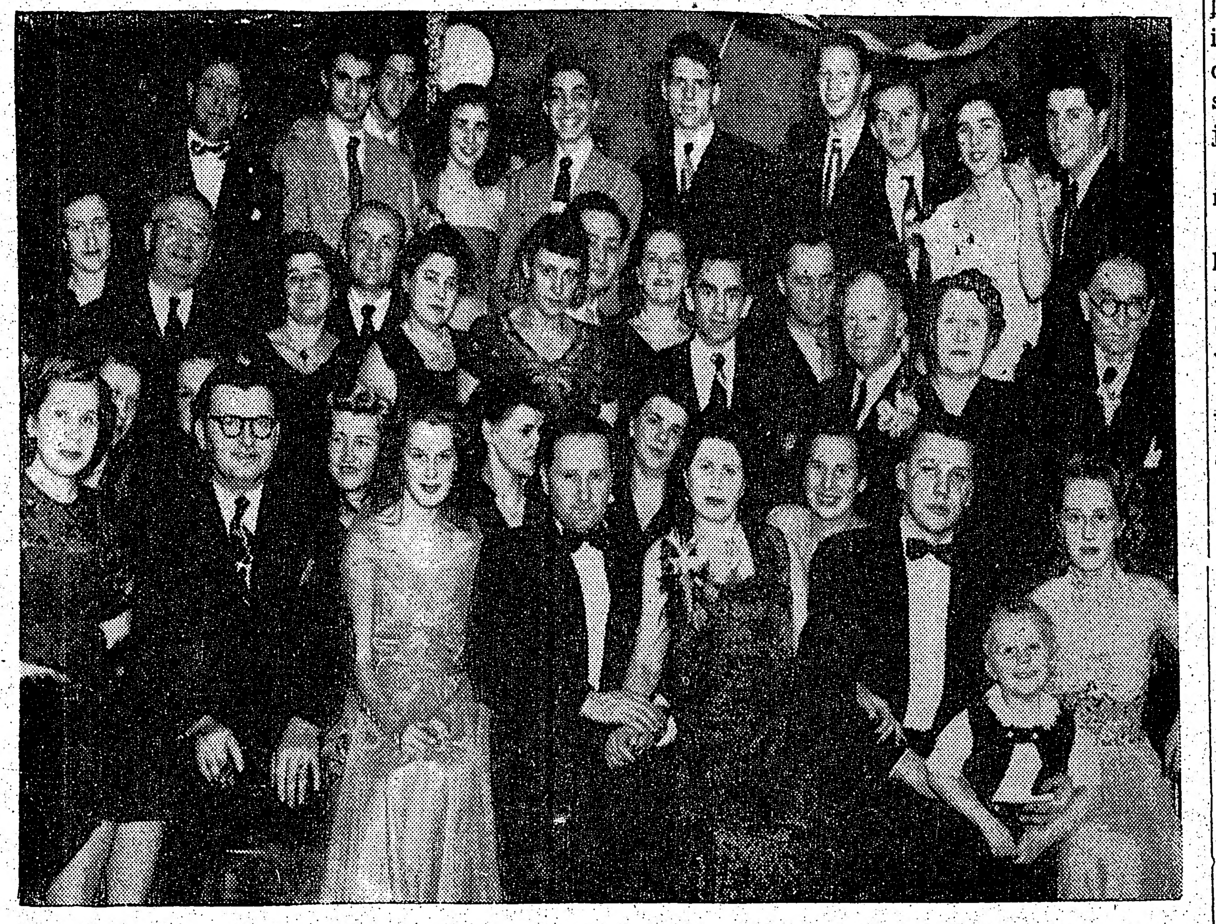

1. rindā no kr.: Nakutavičus kdze, Matulis, Irene Staņa, jubilāri Jānis Staņa un Meta Staņa, znots Jāzeps Nakutavičus, meita Ģertrūde Nakutavičus un mazdēls Vitauts. Foto J. Princis.

Priekšsvētku svētdienā Bruklinā Pitkina avenijas 2445 nama durvis tika virinātas neparasti bieži, un šo durvju virinātāji pasaules lielākajā pilsētā runāja gandrīz vienīgi latviešu jeb lietuviešu valodu. Katru ienācēju tur sagaidīja triju paaudžu pārstāvju priekā starojošas sejas, no kurām nomatēva un namamātes vaibstos bija saskatāma arī neparasta pacilātība, bet bija jau arī savs pamats, jo Staņas kungs ar kundzi šodien svinēja savu 25 gadu laulības jubileju kopā ar savām abām meitām, zontu, meitas dēlu un ļoti kuplu draugu un paziņu skaitu, kas sniedzās pāri pussimtam un reprezentēja kā agrākos Latvijas, tā arī bēgļu gaitu un Amerikas jaunos draugus.

Skatoties uz smaidošajiem, dzīvesprieka pilniem jubilāriem, gandrīz negribētos ticēt, ka tiem būtu jau 25 laulības gadi aiz muguras. Viņi vēl tie paši nebēdņi, kas dzimtenē — jautri, sabiedriski, it kā viņus nemaz nebūtu skārusi un piemeklējusi bargā dzīves īstenība, lai gan viņi, tāpat kā visi citi, gandrīz divu gadu desmitu krāto un taupīto atstāja degošajā dzimtenē, kur tiem abiem bija veikali un darbnīcas Rīgā: vienam apavu nozarē, otram dāmu cepuru salons. Arī šeit svešumā jubilāri nenokar galvu. Drošu uzņēmīgu skatu veras nākotnē un tuvākā laikā domā atkal par veikalu atvēršanu. Abi gatavi visu sākt no jauna, jo enerģijas jubilāriem pietiks arī vēl nākošiem 25 gadiem.

Sudraba kāzu sākumu ievadīja mācītāja Zariņa īsa svētruna un vēlāk svinības turpinājās pie bagātīgi klātiem galdiem. Par jubilāru plašo paziņu un draugu pulku liecināja arī daudz apsveikumu no visām malām, starp tiem silti un izjusti novēlējumi no prāvesta Kullīša kunga. Viesi šķīrās ar vislabākām atmiņām, atsveicinoties: uz redzēšanos zelta kāzās dzimtenē.

R. E.

KANADĀ

LONDONA, ONT.

Londonas Latviešu Kopa un DV Londonas nodaļa rīko karnevālu „Tracis grēku ielejā" sestdien, 23. februārī, plkst. 8 vakarā St. George abās zālēs Dundas ielā 212 3. stāvā.

Abu organizāciju pārstāvji īsā apspriedē sadalīja darbus. Lielākā grupa strādās pie telpu dekorēšanas.

Deja un priekšnesumi paredzēti lielajā dejas skolas zālē. Bufete galdiņi, dziesmas — mazajā zālē. Vieplus, balonus un cepures pārdos arī pie kases.

Ieejas maksa kungiem $0.75, dāmām $0.50. Lai pamudinātu kūtros maskoties, tiem, kas ieradīsies savā ikdienas tērpā un sejā, ieejas maksa par $0.50 augstāka.

Atlikums domāts it īpaši bezmaksas sarīkojumu izdevumu segšanai, bibliotēkai un DV mērķu sekmēšanai.

LL Kopas un DV Londonas nodaļas rīkotā de iure un Draudzīgā aicinājuma atcere izvērtās par latvju tautas kultūrālās kalnā kāpšanas spilgtu raksturojumu. To ievadīja Latvijas Satversmes Sapulces loceklis P. Zvagulis ar priekšlasījumu par latvju tautas kultūrāliem sasniegumiem, kurus vainagoja Eiropas vecās valstis, atzīdamas Latvijas republiku par pilngadīgu un pilnvērtīgu locekli lielajā valstu saimē, kas sekmēja vēl straujāku kultūras attīstību — latvieša garīgo spēju un darba tikuma spilgtu izpaudumu. Šīm spējām un tieksmēm atbilst valsts prezidenta K. Ulmaņa ierosinātais draudzīgais aicinājums, par ko referēja Latvijas mazpulku inspektors T. Zandersons, sevišķi pakavēdamies pie grāmatas nozīmes, kas uzglabā un sniedz paaudžu paaudzēm iespēju iepazīties ar tautas sasniegumiem visos laikmetos. Pienāks laiks, kad arī tie latvieši, kas tagad svešās zemēs par savu tautu negrib interesēties, meklēs latviešu grāmatas ar nolūku atdzīvināt savas atmiņas par Latviju un tās tautu.

Šīs sanāksmes dalībnieki saziedoja Londonas Latviešu bibliotēkai un skolai $26.50 un 8 grāmatas: A. Grīns $5.00; A. Silenieks $4.00; $2.00; V. Caune, A. Banga, H. Laviņš; V. Klabe $1.50; $1.00 — A. Zembergs, H. Upītis, H. Rapa A. Atars, A. Liepiņa, A. Amers, E. Lapsa; $0.50 —, A. Beitāns, E. Ūdris, V. Miķelsons, V. Albertiņš, V. Lukševics, T. Zandersons. Grāmatas: R. Šefere, A. Dreimanis, A. Cauka, A. Grīns, A. Āboliņš, G. Bite, A. Beitāns, Upītis, DV Londonas nodaļa — DV Centrālās valdes Biļetenu. Ps

UKRAIŅU VALSTS SVĒTKI

Toronto. — Intelliģentie, darbīgie un mākslinieciski apdāvinātie ukraiņi nesen atcerējās savas valsts proklamēšanu. Īpašas Kanadas ukrainiešu komitejas rīkotie svētki pulcināja Masīja telpās Toronto milzu pulku ļaužu, kas ar aizkustinošu aizrautību sekoja ir mākslinieciskiem priekšnesumiem — koriem, solistiem un deklamācijām — un svinību referātam, ko nolasīja ģenerālis M. Sadovskis. Sanāksmi apsveica baltkrievi, kas uzsvēra, ka 46 miljoni ukraiņu un 20 milj. baltkrievu ir liels spēks. Sveicienus ukraiņiem nesa arī lietuvieši. Sanāksme pieņēma pretkomūnistisku rezolūciju.

Sarīkojuma beigās visi klātesošie dziļā saviļņojumā nodziedāja „Šče ne vmerla Ukraina."

Mēs esam pārliecināti, ka arī Ukrainai reiz sitīs atbrīvošanas stunda, jo viņi ar savu uzticību dzimtenei un cīņām par to apliecinājuši, ka tie ir tiesīgi būt brīvi.

IGAUŅU BĒGĻI SOMIJĀ

Igauņu bēgļu aprindās lielu satraukumu izsaukusi no Somijas saņemtā ziņa, ka tur no Igaunijas decembrī ieradušies 4 igauņu bēgļi. Somu policija tos ievietojusi cietumā Helsinkos. Pēc padomju valdības pieprasījuma vienu no bēgļiem somu iestādes izdevušas krieviem. Kāds liktenis sagaida pārējos trīs bēgļus, vēl nav zināms. Igauņu organizācijas brīvajā pasalē ļoti pūlas, lai tos glābtu.

IGAUŅU IZSTĀDE ŅUJORKĀ

Sakarā ar Igaunijas valsts svētkiem igauņu mākslinieku savienība rīko igauņu mākslas izstādi. Ar saviem darbiem izstādē piedalīsies 20 igauņu mākslinieku no ASV, Kanadas un Zviedrijas. Izstāde notiks igauņu mājā, Ņujorkā, no 15. līdz 17. februārim.

Īpašnieka atbildība

Liels procents no visiem nelaimes gadījumiem notiek apdzīvotā mājā vai tās tiešā tuvumā. Bieds un drauds ir slidena ietve, lūzušas vai neizturīgas kāpnes, pat caurumaina grīdsega. Uzskaitītie un citi nedrošie apstākļi, kas var kļūt par nelaimes gadījuma cēloni, ir bieds jūsu ģimenei, bet vēl lielākas briesmas tās ir svešiniekam vai apmeklētājam, kas ierodas jūsu īpašumā, nebrīdināts par to eksistenci. Jūsu māja var būt jūsu pils, bet likums var darīt jūs atbildīgu par nelaimes gadījumu un ievainojumiem, ko guvis jūsu īpašumā katrs apmeklētājs, ja arī viņš nebūtu tur aicināts. Mazliet tālredzības nelaimes gadījumu cēloņu novēršanā var ietaupīt jūsu izdevumus nākotnē.

Vai jūs var darīt atbildīgu par katru nelaimes gadījumu (accident) jūsu īpašumā?

Jūs esat atbildīgi tikai par nelaimes gadījumiem, kas ir sekas draudīgiem apstākļiem, kuri jums zināmi vai bija jāzina. Jūsu atbildības apjoms atkarīgs no tā, kas ir šī persona, kas ierodas jūsu īpašumā. Vismazāk jūs skar atbildība, ja šī persona ir gadījuma caurgājējs, kas nebija tiesīgs īpašumā ierasties. Atbildības apjoms jau pieaug, ja šī persona ir ielūgts viesis vai kāds, kam atļauts īpašumā ierasties un uzturēties. Vislielākā atbildība skar īpašnieku, ja kāds aicināts īpašumā veikala vai citās darīšanās. Nekādā gadījumā īpašnieks nav apmeklētāja absolūtās drošības sargs. Īpašnieks nenes arī atbildību, ja nelaimes gadījumā nav konstatējama viņa tieša vaina.

Vai īpašnieks ir atbildīgs par gadījuma caurgājēju drošību?

Jā. Caurgājējs ir persona, kas ierodas jūsu īpašumā bez jūsu piekrišanas. Tomēr arī šādiem caurgājējiem ir savas tiesības. Tiem nedrīkst izlikt slazdus, ļaunprātīgi tos ievainot vai padzīt no jūsu īpšuma, lietojot vairāk varas, kā nepieciešams.

Konstatējot caurgājēju jūsu īpašumā, īpašniekam viņš jābrīdina par viņu apdraudētājiem apstākļiem, ja tādi eksistē. Bet īpašums ir jūsu, ne viņa, un viņa drošības dēļ īpašnieks nav spiests gādāt par sevišķu piesardzību šāda caurgājēja labā.

Atbildība par personām, kas ierodas īpašumā aicinātas?

Tie ļaudis, kas ielūgti vai tādi, kam ir atļauts ierasties jūsu īpašumā. Pie tiem pieder viesi, ugunsdzēsēji, policisti un daudzās AS valstīs arī ceļojoši tirgotāji.

Pretēji gadījuma caurgājējiem, īpašniekam jāsagatavojas to saņemšanai un jābrīdina par draudīgiem apstākļiem, kas var izraisīt nelaimes gadījumu, ja šos apstākļus viņi neievērotu, bet kas īpašn. zināmi. Šie ļaudis jāinformē par slidenu ietvi vai lūzušu kāpni.

Kaut gan viņu dēļ īpašums nav turams absolūti drošā stāvoklī, īpašniekam jābūt pietiekami uzmanīgam, brīdinot par svešiniekam apslēpto, bet viņam zināmo biedu Bet šādam apmeklētājam arī pašam jābūt piesardzīgam, un viņš nevar sūdzēties par ievainojumu, ko izraisījuši īpašumā eksistējošie apstākļi, kas viņam bija zināmi un jāievēro.

Atbildība par ļaudīm, kas jūs apmeklē dienesta darīšanās un uz jūsu lūgumu.

Šai kategorijā ietilpināmi: pastnieks, elektrības, gāzes un ūdens patēriņa skaitītāju kontrolieri, piegādes vīrs (piena, maizes, ogļu un citu produktu, arī cita rakstura piegādes), ārsts un citi, ar kuriem jums darīšanas jūsu labā. Viņiem ir tiesība domāt, ka jūsu īpašums ir drošā stāvoklī vai arī tikt brīdinātiem par draudīgiem apstākļiem īpašumā, ciktāļ jums tie zināmi vai bija jāzina. Viņi nekādi nav lūgti vai aicināti jūsu īpašumā, lai nokļūtu apdraudējumā. Īpašniekam jālūko un jāgādā par viņu drošību.

Jūsu ietve?

Parasti ietve ir publiska satiksmes ceļa un ielas piederums un nav nemaz jūsu īpašums. Jums jāvairās no katras rīcības, kas varētu ievainot garāmgājēju vai kurš nevilus iespēris dažus soļus jūsu īpašumā. Pēc likuma jūs neesat atbildīgi par ceļa, ielas vai ietves stāvokli, izņemot piemēram gadījumus, kad jūsu jumta ūdens izveido bailīgu un slidenu ledus laukumu vai jūsu īpašumā augošs koks nosprosto ietvi, ielu vai ceļu.

Daudzās pilsētās piemēro vietējos noteikumus (local bylaw), kas paredz īpašnieka pienākumu tīrīt ietves no sniega un ledus un īpašnieku var darīt atbildīgu par notikušo nelaimes gadījumu, ja viņš savu pienākumu nebūtu pildījis.

Vai esat atbildīgi par nomātu īpašumu?

Jā. Šai gadījumā noma pielīdzināta īpašuma titulam uz noteiktu laiku. Dažos apstākļos īpašuma saimnieks (nomnieks) ir tāpat atbildīgs kā īpašnieks pats, kas kavējies brīdināt apmeklētāju par apslēptām briesmām, par kurām tas zināja.

Labākais priekšnosacījums ir — novērst briesmas. Bieži ir neskaidrs vai likuma acīs persona ir kvalificējama kā caurgājējs, ielūgts viesis vai arī darīšanu apmeklētājs. Tiesa var pārskatīties nelaimes gadījumā cietušā atšķirības kvalifikācijā.

Bieži gadījuma caurgājēju var atzīt par personu, kas atrodas īpašumā ar šķietamu īpašnieka atļauju. Prāva var būt dārga, ja arī jūs to vinnētu. Ir drošāk, lētāk un labāk, novērst draudīgos apstākļus, pirms nel. gadījums notiek. Griezieties pie advokāta nekavējoties, tiklīdz kāds draud ar prāvu vai pieprasa ārstēšanas izdevumu samaksu.

Iespējams, ka īpašnieks par nel. gadījumu nav atbildīgs, jo zināmi gadījumi, kad cietušie pārspīlē ievainojuma apmērus un pat nelaimes gadījuma faktu.

Pēc „Better Living" brīvi atstāstījis J. Rolavs.

Dr. Jānis Karols

PARAZĪTI

Daudzi tautieši, klejodami pa Eiropu, Ameriku un citiem kontinentiem, būs iepazinušies ar dažādiem parazītiem. Šoreiz gribu apstāties pie cilvēku zarnu parazitiem.

Ļoti bieži sastopami ir spalīši —oxyuris, ne tik bieži cērmes, ankilastoma, trichinas, lenteņi un citi.

Spalīši ir izplatīti visā pasaulē; sevišķi daudz to bija Vācijā, un ļoti bieži jau uz ielas, ne ārsts vien varēja noteikt pareizo diagnozi — pēc raksturīgās kasīšanās!

Ja ģimenē viens ir saslimis, tad jāārstē visa ģimene. Tārpiņi ir mazi balti, ļoti kustīgi. Mātīte līdz 14 m/m, bet tēviņš līdz 5 m/m garš. Jaunie parazīti dzīvo resnās zarnas augšējā galā un aklās zarnas piedēklī. Pēc apaugļošanās tārpiņi virzās pa resno zarnu uz leju, un naktīs, kad cilvēks guļ, izlien izdēt oliņas tūpļa apkārtnē. Pēc tam mātīte ļoti ātri nomirst. Oliņu daudzums ir milzīgs. Tās aplietas ar ļoti kodīgu šķidrumu, kas rada niezi, „saimnieks" sāk kasīties un oliņas nokļūst aiz nagiem un vēlāk mutē. Oliņas infekciozas apm. 1 mēnesi. Tā kā oliņas tiek izdētas naktī, tad bērni bieži miegā dabū krampjus, trūkstās no miega, griež zobus un nesakarīgi runā. Oliņas var tikt pārnestas ar traukiem, rokām, augļiem, saknēm. Tas, ka spalīši tiek bieži atrasti aklā zarnā, liek domāt, ka viņi var būt arī par cēloni iekaisumam, bet tas vēl nav īsti noskaidrots.

Pie smagām infekcijām ar spalīšiem ir novērota nervozitāte un mazasinība.

Tā kā mātītes pēc oliņu izdēšanas nomirst, tas var atvieglināt infekcijas apkarošanu.

1. Rokas pēc atejas lietošanas jāmazgā, nagi jātur īsi un tīri.
2. Veselais nevar gulēt slimā gultā.
3. Miesas un gultas veļa jāmazgā karstā ūdenī.
4. Slimniekiem bieži jātaisa ziepjūdeņa skalojumi.
5. Jālieto ārsta parakstītas zāles

Labākais un cilvēkam nekaitīgākais pretlīdzeklis ir Gentian violets, un ārīgi dzīvsudraba smērs.

Cērmes vīriešu un sieviešu kārtas tārpi garumā no 5-15 collas. Cērmes ir tievo zarnu parazīti bieži cilvēkam, suņiem un cūkām. Katra sieviešu kārtas cērme dienā izdala ap 1/4 milj. oliņu. Ārpus ķermeņa oliņās izveidojās kāpuriņi; tad oliņas kļūst infekciozas.

Ja sakņu dārzi tiek laistīti ar ateju mēsliem, tad ļoti viegli var notikt cērmju izplatīšanās (Vācijā zemeņu dārzi!).

Nobriedušās oliņas ar kāpuriņu liktenis ir šāds: Vispirms oliņa caur muti nokļūst kuņģī, zarnās attīstās par mazu kustīgu kāpuriņu, redzamu tikai mikroskopā.

Kāpuriņš izgraužas cauri asins vadu sieniņām, nokļūst ar asins straumi aknās un paliek tur apm. 3-4 dienas, atkal iegraužās asins vados un ar asins straumi ceļo uz sirdi un plaušām.

Tas notiek apm. 8 dienas pēc infekcijas - sākuma. Kāpuriņi plaušās iegraužas cauri plaušu alveolām, nokļūst bronchos un balss rīklē, no kurienes daži tiek izklepoti, bet daļa uzkāpj līdz kaklam un pārveļas pāri no balss rīkles uz barības vadu un no šejienes nokļūst atkal zarnās, un te nu attīstās par nobriedušu tārpu un paliek zarnās.

Ir arī otrs saslimšanas veids. Ja cērmju oliņas ieelpo ar putekļiem (izžuvuši izkārnījumi), tās plaušās attīstās par kāpuriņiem un izraisa asiņošanu un klepu, kā pie tuberkulozes. Kāpuriņi var nokļūt visos organos, tomēr tur tie iet bojā, bet ja nokļūst smadzenēs, tie bērniem var radīt nervu lēkmes un konvulsijas. Kāpuriņa ceļojums ilgst apm. 3-6 nedēļas.

Labākās zāles santonins plus tīrība.

(Nobeigums 8. lpp.)

Elza Heine

MANS LIELAIS B

Pāri Lejas plavai, Birzs plavai, garām Pauču mārkam un Ievu purviņam, skaistas upītes malā stāv Banderu mājas.

No mūsu mājām var labi redzēt dzīvojamo ēku ar ļoti vecu sūnām apaugušu salmu jumtu, un vēl vecāku, gandrīz sabrukušu, sastutētu kūti. Vienīgā ēka, kas Banderu sētā ir jauna, un kas celta pēc jaunāko laiku parauga, ir pirts.

Tagadējais Banderu saimnieks daudz neuztraucas par sabrukušajām ēkām un novārtā atstātajiem tīrumiem. Kad mans tēvs, nevarēdams paciest, ka tik labi tīrumi aizaug ar nezālēm, un atcerēdamies, cik skaisti auga labība Bandera tēva laikā, viņam prasa, kāpēc neapstrādā visus tīrumus, — Banders mierīgi, pīpi no viena mutes kakta uz otru pārlikdams, atbild:

— Ko nu visu pasauli apķersi. Vairāk kā sešas pēdas zemes kapsētā arī tu neiegūsi. —

Savā jaunībā Banders bij mācījies mazliet kalēja amatu, un kad mājās nemaz vairs nebija naudas, viņš aizgāja uz veco smēdi, kas tālu no visām ēkām gulēja plavas malā, un nokala kādu lemesi vai zirga pakavu. Tā bieži pat sestdienas vasaras rītos, kad visi kaimiņi locījās nosvīduši pa siena plavām, — Banders mierīgi kala smēdē. — — —

— Laikam nav vēl nokalis izkapti, citādi jau nu gan vajadzētu nākt uz plavu, zāle gaidīt gaida, — tādās reizēs mēdza pazoboties mans tēvs.

Bet Bandera mieru tas nespēja satricināt, ja kāda pūravieta siena, vai ābolina sapuva uz lauka.

— Tādēļ jau cilvēks ar darbiem neuzkārsies, — mēdza sacīt Banders, — kas tur par nelaimi. Turēs pa ziemu kādu govi mazāk.

Visai Banderu dzimtai, sākot ar vecotēvu un beidzot ar viņa tagadējo mazdēlu, gāja līdzi palama Baņa, kas jau manam vectēvam, tēvam un vēlāk man un daudziem pagasta iedzīvotājiem bij sagādājusi gan jautrus, gan komiski bēdīgus brīžus.

Kā īsti bija cēlusies šī palama, to neviens no pagasta iedzīvotājiem īsti nezināja pastāstīt. — Stāstīja, ka Bandera tēvs, jauns būdams, birzs malā uz pašas upītes krasta uzcēlis ļoti skaistu pirti, — tādu kā nevienam visā pagastā. Tur tad nu gājuši pērties gandrīz puspagasta iedzīvotāji. Nevienam Banders neesot liedzis krietni izsutināties uz platās lāvas, un pēc tam nopeldēties upītes vēsajā atvarā.

No sākuma ļaudis par Baņu saukuši tikai jauno pirti, bet vēlāk sākuši saukāt arī pašu saimnieku. Tie iedzīvotāji, kas mūsu pagastā bija atnākuši no citiem tālākiem novadiem, ilgu laiku nemaz nezināja, ka Baņas īstais vārds ir Banders... Vislielākā nelaime bijusi tā, ka vecais Banders par šo palamu bijis ārkārtīgi dusmīgs. Bet jo viņš vairāk dusmojies, jo ļaudis viņu neatlaidīgāk par Baņu saukājuši. Kādreiz viņš bijis tā pārskaities, ka aizskrējis un lielās dusmās aizdedzinājis skaisto pirtiņu. Tā nodegusi līdz pamatiem pašā sestdienas vakarā.

Lielo dusmu iemesls šoreiz bijis, ka pat iecerētā līgava viņu nosaukusi par Baņu. — Bet palama, diemžēl, līdz nesadegusi. —

Reiz, tas bijis vēl kungu laikos, no tālā Kapu sila visiem Vaselavas pagasta saimniekiem bija jāved muižas baļķi, jo barons cēlis jaunu labības šķūni. Tādā tālā ceļā lielākā daļa pagasta saimnieku devušies kopā, lai varētu palīdzēt cits citam, ja notiktu kāda nelaime. Tad nu daži palaidņa puiši, to starpā arī mans tēvs, sākuši jau garā laika rakstīt uz Bandera baļķa gala, nevis visu palamu Baņa, bet tikai lielo B. Tikko Banders to ieraudzījis, tapis aiz dusmām sarkans kā uguns, plātījis muti kā valodu zaudējis un tikai pēc laba brīža dusmās uzkliedzis savam puisim: — Jāni! Paņem nu to cirvi, un izcērt to lielo B! — Jānis, protams, to tūliņ izdarījis, bet pēc maza brītiņa baļķa galā rēgojies atkal jauns B. Tā vairākkārt rakstot un cērtot, baļķa gals izskatījies tik neglīts, ka Banders baidījies tādu vest uz muižu. Tāpēc abi ar puisi nozāģējuši to pavisam nost. Bet pēc neilga laiciņa uz baļķa gala parādījušies atkal gan lielāki, gan mazāki B... Aizbraucot no Kapu sila uz muižu, Bandera baļķis bijis vairs tikai pāris olektis garš. — — —

Citādi Banders bijis pagastā ļoti iecienīts un bagāts vīrs, un nevienam tādu saimnieku kā tagad viņa dēls. Daudzi saimnieki pavasaros vienmēr bijuši spiesti no viņa aizņemties gan sēklu, gan naudu, gan arī šādus, tādus darba rīkus. Kas mācējuši viņu labi pagodināt un paslavēt, tiem viņš pat parāda atpakaļ neprasījis. Tad pavasarī no kaimiņu pagasta uz mūsu pagastu pārnākuši dzīvot paveca sieviņa ar kurlu dēlu. Sējamā laikā viņa gribējusi saimnieka iedotā zemes gabaliņā iesēt miežus, bet nebijis sēklas. Kaimiņi iestāstījuši, lai ejot pie Baņas aizņemties, viņš esot te tas bagātākais. Vecīte gājusi un Banders viņai bez kādas tielēšanās iedevis vienu sieku.

— Tev atpakaļ nekas nav jānes, — augstprātīgi noteicis Banders.

Vecīte redzēdama tik labu cilvēku un nezinādama, ka Baņa ir tikai Bandera palama, lūgusies vēl: — Mīļais Baņi, nu dod vēl vienu sieciņu. —

(Pārnesums uz 8. lpp.)

Māris Smilga

JĀDZĪVO!

Saltos baiļu sviedrus
Mirkli aizmirsti —
Vēl jādzīvo!

Svina ložu lietū
Nāvei pasmaidi —
Vēl jādzīvo!

Dzīves miglas vālos
Nepazūdi sev —
Tev jādzīvo!

LOTOSA ZIEDS

Nezinu, varbūt, ka daudzreiz dzīvē esmu nokļuvis līdzīgos apstākļos, kādos toreiz atrados, bet, kad vējš iecela putekļus apkrautās vēstuļu lapās, tad roka rūpīgi pārslīd pāri rakstītām rindām, it kā kaut ko glābdama no vecā ienaidnieka — laika. Šīs rindas gribu vēlreiz pārlasīt un vārdiem mēmā tonī likt skanēt ausīs. Katram tonim ir sava krāsa. Un kad visas krāsas tiek sajauktas kopā un ar mākslinieka roku uztriepta uz audekla, rodas glezna, — glezna, kurā sevi iebūris pats mākslinieks. Un retam tikai izdodas to saskatīt. —

Šim Kam Džu sēdēja būdas priekšā un klausījās tālajos vakara dārdos. Kaut kas pasaulē auga lielāks un lielāks. Tas nebija zināms, kas tas bija. Neviens nezināja; kas notiks, kas nāks. Tik naktīs jo skaidri varēja saskatīt vecu pūķa augošas ķetnas un zvīņaino asti. Ik naktiņ viens skaidrāka, un Šim Kam Džu nesaņā dziļāk savā ēnā. Tad pienāca laiks, kad arī ēnai bija jāzūd, un tā atrāvās no sava rāditāja. —

Šim Kam Džu sēdēja un domāja. Bet arī domām ir savs laiks. Pamalē skaidri saskatāmais pūķis tagad jau bija pacēlies uz divi nagainām un muskuļotām ķetnām un ar izsalkušo skatu apjāja visu, kas pagadījās ceļā.

Viņa vara iesākās. Ja pagājušo nakti Šim Kam Džu bija tikai līdz ceļiem akmenī, tad šodien stingums atsniedzis jau pēc dzīvības avota — sirds. Tā ietrīsējās un, kā arpas stīga skanēdama, pārtrūka. Ziedi, kas bija tikai pusplaucis, vēlā rīta stundā bija salnā sastindzis. Bet vai tādēļ viņam nebija pagājušā laika skaistums? Bet vai vēja šalts atsitās sārmu pilnā ziedā, tas saliņojās, kā būtu pilns dzīvības un šūpotos atvara virspusē.

Akmens sirds vēl bija pilna siltuma. Tā nesa sevī daudz cerību. Varbūt, ka jaunais laiks nāks un nesīs sevī pārmaiņu. Varbūt, ka tas notiks drīz. Arī salna, vējš, lietus un mazs saules stariņš spēja sadrupināt cietāko akmeni.

Un Šim Kam Džu gaidīja, kad pūķis pavērs smagos plakstus un pavērsīs baltos acu ābolus uz būdas pusi. Atvērs zobainās žaunas, no kurām izšausies uguņīgi tvaiki, kas akmens cietumu.

Ticēja, ka nāks atkal laiks, kad Šim Kam Džu sēdēs tējnīcas nojumē uz balinātiem zāļu paklājiem, un dejotāji, stīgu mūzikas reibināti, virpuļos neprātīgās dejās. Gaiss būs vītušu tējas lapu un baltu, gaistošu pūķa dūmu smaržas pilns. Un kā pagātnē Šim Kam Džu ik vakaru klausīsies pie Lotosa zieda loga, pats paslēpdamies aiz ziedu.

Lotosa zieds, šī dejotāja, kas piederēja bagātiem šiešu majām, Šim Kam Džu patika vislabāk. Un šī balss, kas dienā sauca pēc haizivs spurām, apslāpa mīlas čukstos. Kā vītis, Lotosa zieds piekļāvās Šim Kam Džu, kas to jo cieši ietvēra savās skavās. Lotosa zieds, šī skaistā tējnīcas meitene, sauca pēc viņa, pēc dziļa ūdens, kur varētu mierīgām straumēm šūpoties un viļņot līdzi.

Pēc statistikas ... Šim Kam Džu atvēra asi pēc savas, un rīsu lauki vērtās — dzeltēja, kā Šim Kam Džu sauca pēc ūdens, Šim Kam Džu atdeva dienu un nosmaka saulei, cerēdams divkārši to atpelnīt un atmērīt lielajās un smilgotās rīsu vārpās.

Šim Kam Džu sēdēja akmenī sastindzis, un pār viņa ķermeni vēmoja divi dusmās pārgriezti pūķu acu āboli, bet uz kailajām akmens krūtīm bija izplaucis lotosa zieds.

Andrejs Zinbergs

Autors patlaban atrodas Korejā, kur arī uzrakstīts iespiestais darbs. -Red.

(Celinieks).

KANADAS GALVASPILSĒTA OTAVA

Otava ir „valdības" sinonims, varas simbols. Bez tam tā ir pilsēta ko caurmēra kanadietis, kad tas to redz pirmoreiz, apsveic ar dalītām izjūtām.

Vispopulārākās Otavas ainavas ir tās, ko kinematografa chronika vai prese mēdz uzņemt, tās visvairāk saistās ap Chateau Laurier viesnīcu, Parlamenta ēku un dzelzceļa staciju. Tas ir imposants skats, skats, kas var ietekmēt visskeptiskāko apmeklētāju. Bet, pavirzoties aiz šī izcilā skata, jāatduras uz traucējošu eleganta un nepiemērota maisījumu.

Tas, varbūt, izskaidrojams ar to, ka pilsētā ir celtas tik daudz „pagaidu" valdības mājas, kas tālāk par tām pirmā vai otrā kara laikā un kuras bija paredzēts noplēst.

Uzcelta uz slaidiem pakalniem un skaistas upes krastos, Otava ir bagātīgi apbalvota ar dabas skaistumu. Daudz ko šai laimīgā situācijā ir izmantojuši bagātie plānotāji un privātie pilsoņi. Piemēram, jūdzēm garie federālie ceļi un izcilās rajona ielas. Lieliskas celtnes ir Parlamenta ēka, Augstākās tiesas nams, Kanadas bankas nams un Nacionālā kara piemineklis.

Galvaspilsētas izdaļojošanas plānu ir izstrādājis izcilais franču arhitekts Žaks Grebers. Tas aptver ne tikai Otavu; bet arī kaimiņu pilsētu Hulli, kas pāri upei atrodas Kvēbekas provincē, un citas mazpilsētas, sādžas un lauku pašvaldības — platību ar kādām 900 kvadrātjūdzēm ar tagadējo iedzīvotāju skaitu ap 300.000.

Otava kļuva par Kanadas galvaspilsētu 1857. gadā tīri nejauši. Tanī laikā, Toronto, Montreāla, Kvēbekas pilsēta, un Kingstona sacentās par Kanadas galvaspilsētas godu. Karaliene Viktorija izšķīra šo jautājumu, uzliekot savu pirkstu uz kartes un pateicot, ka galvaspilsēta būs Otava. Atrisinājums šķita ideāls: pilsēta atradās trīsstūra samilē, un trīsstūra pamatnes svītra gāja caur visiem četriem konkurējošiem centriem.

Laikā starp Kanadas konfederācijas izveidošanos un Pirmo Pasaules karu Otava auga pamazām, bez īpaša plāna vai nodomiem, izņemot nepieciešamību uzņemt dažus valdības iestāžu departamentus. Pēc Pirmā Pasaules kara tā pa daļai atgriezās savās agrākās miegainās sliedēs. Bet ar Otro Pasaules karu sākās fantastiskas pārgrozības.

Valdības iestādes auga kā sēnes, tik ātri, cik ātri bija iespējams tās noorganizēt. Desmit tūkstošiem cilvēku — it īpaši jaunas sievietes — ieradās no visām zemes malām, lai iestātos valdības dienestā. Pilsētu piepildīja karavīri, štābi un Apv. Nāciju pārstāvji, kopā ar veiklakiem, tautsaimniekiem, žurnālistiem, propagandistiem, visāda veida lietpratējiem un kvalificētajiem. Pilsēta pletās visos virzienos reizē, un nekad īsti nav atjēgusies no šīs trauksmes.

Otavas augšana arvienu turpinās tā ka pilsētā pie lieluma pilsēta Kanadā, un plānotāji sagaida, ka tā paredzamā laikā uz līdz tekošā gadu simteņa beigām sasniegs cerēto iedzīvotāju skaitu — 400.000.

Otavā ir lielāks skaits kolledžu un citu skolu. Otavas universitāte ir vienīgais oficiālais divu valodu institūts visā kontinentā. Otavā darbojas arī filharmonisks orķestris un dažas muzikālas grupas, divas baleta sabiedrības un pilsēta atbalsta profesionālu teatri.

Kaut gan Otava pēc būtības ir valdības pilsēta, ko pārsvarā apdzīvo valsts ierēdņi, tomēr tā ir arī ievērojams rūpniecības centrs ar 250 rūpniecības uzņēmumiem, kas nodarbina 26.000 personas ar kopīgo gada algu $50.000.000.

Ar divām valdībām, municiālo un federālo, kas kārto pilsētas lietas, diviem dažādiem darba devējiem — privātiem uzņēmējiem un valdības iestādēm — un divām valodām — angļu un franču, kas sastopas tik ierobežotā vietā, Otavai rodas dažas visai īpatnējas problēmas, kādas nav nevienai citai Kanadas pilsētai.

C.Sc.

VISA UZMANĪBA SACĪKSTĒM GJEVIKĀ

14. FEBRUĀRĪ SĀKSIES OLIMPISKĀS ZIEMAS SPĒLES NORVĒĢIJĀ

SPECIĀLZIŅOJUMS LATVIJAI AMERIKĀ

Jau 27. janvāris. Dodos kuģī austrumu virzienā. Uz olimpiskām spēlēm? — Ai nē! Uz dzimtenes pusi gan! Vēl 400 kilometri, tad Oslo, tad Stokholma un tikai nedaudzās stundās — ātrlaiva būtu novedusi mani Ventspilī... Smaržo kafija, jautras čalas, rekordu skaitļi, jaunatne balt-pelēkos džemperos, visiem slēpes, Sveša valoda. Nevienam ir prātā nenāk, ka es no tās zemes, no kuras nāca Alfonss Bērziņš. Fjorda ūdeņus, kauč šaurus, sāk viļņi klāt, kuģa gaita kļūst gausāka... un Skandināvijas kalnu melnā stāvā siena ceļu slēdz... Eju krastā. Dziļi sniegi. Slēpo skolas bērni. Kuģa piestātnē ļoti nopietni sarunājas jautāji. Saprotu: — Vidējie Austrumi deg. — Arī es apjautājos, kādas šodien radio ziņas par Koreju. utt. — Ak tā... par Koreju.. Nujā, tur vajadzētu drīz būt mieram. Arī Ēģiptē jau klusu. Būtu Rūzvelts dzīvs, meistariski būtu nokārtoti ar Staļinu visi strīdi. — Tas bija vīrs ar vērienu.

Tālāk valoda novirzās no neprātīgā jautājuma uz sportu, jo tas šodien dominē pār visu. Par Pad. Savienību uztraucas tikai tik daudz, ka krievi Kazachstanā izcīnījuši pasaules rekordu slēpēšanā, bet tur jau esot retināts gaiss, lai pamēģinot šeit.

Visa uzmanība pievērsta sacīkstēm Gjevikā. Visi steidz pie radio. Hjalmars Andersens, šī gada Norvēģijas meistars (slidskriešanā) ar pasaules rekordu 16.51,4, taisni 6 sek. labāks, kā viņa paša Davosas rekords. 3. reizi pēc kārtas Norvēģijas meistars. Viņam seko Rolads Oss (Aas), Yugvars Karlsens, bet īsajās distancēs izvirzījis Finns Helgesens ar 43,3. Gjevikā vakar un šodien piedalās ap 13.000 skatītāju.

No Zviedrijas slidotājiem olimpiskās spēlēs piedalīsies 500 metru skrējienā Bengts Malmstens, Stigs Lindbergs, 1500 m — Kārlis Asplunds, Sigge Eriksons, 5000 m — Gēte Hedlunds, Džons Vikstrēms 10.000 m — tie paši un vēl citi.

No Holandes pieteikti šādi slidotāji: Wim van der Voorts, Kies Braeckmans, Antons Kuiskes u. c. — No ASV sen jau ieradies favorits Arturs Devlins ar saviem pētājiem.

Kanadas olimpiskā grupa sen jau trenējas Vosā (ap 350 klm uz rietumiem no Oslo).

Pirmās ziņas pienāk arī no nelaimīgās bažu valsts tūkstoš ezeru zemes Somijas, kur vasaras spēlēs pulcēsies ap 7500 sportistu. Olimpiskā ciemā Kēpilā izbūvētas mītnes 5000 cilvēkiem. Ap 3000 jaunieši aicināti olimp. uzvarētāja Matti Jervinena vadībā rūpēties par kārtību, jo paredzams milzīgs ļaužu pieplūdums.

Olimpisko spēļu sagatavošana Oslo izmaksā ap 2 milj. dol., un uz tām steidz visi, kam mazākā iespēja. Zemākie ierēdņi, strādnieki pat gadiem krājuši kronas, gan ne lai celtu sev ģimenes mājiņu vai pirktu motorlaivu, bet lai redzētu kā pasaules labākie sportisti izcīna sev vārdu un slavu savai zemei.

Norvēģijas slēpētāju s-ba sūta uz ziemas spēlēm šādus slēpētājus: 50 km — Erlingu Beku Ranfosu, Bjerne Esposu, Magnaru Estenstadu, 18 klm — Hallgeiru Brendenu Vestre Trijsilu, 4 reiz 10 klm stafetē — Hokonu Brusveenu, Eivintu Dahlu; 10 klm sieviešiem — Jorunnu Askērsrudu, Anni Gustavseni Solveigu Iverseni u. c.

Kanadas dāmu treneris Francis Gabls (austrietis) nav Kanadas ziemas spēļu dalībnieku vidū. Likums gan atļauj, ka viņš startē parastās starptautiskās sacīkstēs, bet nevis meistara izcīņā. 27. janv. šī grupa trenējās Geilo kalnos.

Kanadas dāmām apbrīnojams stils un elegance un Rosemarija Šuce dabūja 27. janv. labāko laiku — 4 sekundes labāku kā norvēģiete Borghilde Niskine, kas pēdējā kārt dabūja par 4 sek. labāku laiku, kā viņas nopietnākās konkurentes Tulle Gasmane un Margita Hvammena.

Tā kā Norefjellē sniega vēl pamaz, tad tālie Voss kalni vēl aizvien cer kļūt par olimpisko spēļu vietu, un norvēģi šodien saka: ‚Viena nāve var kļūt otra maize."

A. Ozols

SPORTS

Olimpiskās ziemas spēles

14. febr. Oslo Bislet stadionā sāksies VI olimpiskās ziemas spēles. Jau tagad tur ieradušies visu dalībnieču valstu labākie sportisti — slēpētāji, ledushokejisti, daiļ- un ātrslidotāji, kā arī bobslejieši, kas savu gatavību iepriekš pārbaudījuši Eiropas lielākajos ziemas sporta centros. Kamēr lietpratēji un nepacietīgākie nodarbojas ar uzvarētāju zīlēšanu, paši sportisti klusi un nopietni veic pēdējos treniņus, lai lielajā sacensībā attaisnotu tās cerības, ar kādām viņus izvadīja draugi un pārējie sportisti.

PAZIŅOJUMS

Latviešu Sporta Apvienības Kanadā uzdevumā Toronto Latviešu Sporta Klubs 8.1 febr. Toronto rīko 1952. g. junioru meistarsacīkstes paukošanā ar zobenu. Pieteikšanās pie E. Heniša.

TORONTO SPORTA KLUBA SEKC. VADĪTĀJI UN TRENEŖ

TLSK valde savā pēdējā sanāksmē izraudzījusi šādus sekciju vadītājus:

Vieglatlētikā — K. Brasliņš tel MI 4842; basketbolā — K. Pērkon — ME 1985; volejbolā — I. Drengers — MI 8710; slēpēšanā — V Kļaviņš — ME 1901; paukošanā — E. Henišs RA 9075; šachā — Līdacis LA 0000; siev. nozarē — V. Pālena — LO 9770.

Par attiecīgās nozares treniņiem u. c. jautājumiem informāciju sniedz minētie sekciju vadītāji. Par treneriem izraudzīti: siev. volejbolā un basketbolā — M. Kazaks, vīr. volejbolā — P. Bernāts, basketbolā Kazaks, zobenspaukošanā H. Zichmanis, pauk. ar floreti J. Muskats.

Pag. ned. sākās sacensības Toronto baznīcas līgas basketbola meistarībā, kurā Toronto Latviešu Sporta Klubs piedalās ar 2 vienībām — nosauktām Andreja baznīca un Jāņa baznīca.

Andreja baznīcas vienība 1. spēlē uzvarēja kanadiešu Danforth United Ch. ar 60:39, kamēr Jāņa baznīca ar tieši tādu pat rezultātu zaudēja Sv. James Bond. Abu latviešu vienību savstarpējā sacensībā Andreja baznīca pieveica Jāņa bazn. izlasi ar 56:39. TLSK basketbolisti baznīcas līgas spēlēm sadalījušies šādi: Andreja bazn. vienībā: Kazaks, Bergvalds, Ploriņš, Pērkons, Masītis, Silders, Puķītis E., Rozentāls un Puķītis Elmārs; Jāņa b.; Auziņš, Bernāts, Ozoliņš, Jaunzems, Freibergs, Šķepasts, Mackars, Drengers, Krūmiņš un Kārkliņš.

Toronto galda tenisa meistarībā senioru klasē Toronto Sp. Klubs pēc 1. kārtas spēlēm dala 5—7 v. Mūsu vien. dalībnieki: Kūlītis, Jaunzems, Velta Ādmine un Maksis Kazaks. 2. kārtas spēlēs latvieši jau guvuši 2 uzvaras.

Toronto Latv. Sp. Kluba basketbolisti un volejbolisti (vīr. un sievietes) 23. febr. viesosies Hamiltonā, kur sacentīsies ar turienes DV Sporta kopu.

Toronto volejbola meistarības intermediate līgas 1. spēļu kārtā 3 febr. Toronto priekšgalā izvirzījušies čechu Sokol vienība ar 5:1 p seko Toronto Sp. Klubs ar 4:2. Latviešu vienībā bija: Drengers, Masītis, Ernsons, Rozentāls, Bernāts Štrāls un Krūmiņš.

Toronto Sp. Kluba sieviešu volejbola treniņi notiek otrdienās no 19—20.30 Bloor Collegiate telpās pie Dufferin ielas, bet basketbolā turpat no 20.30—22. Vīriešu volejbola treniņi turpat ceturtdienās no 19—20.30, bet sestdienās St Vladimira baznīcas vingrotavā no 15—16.30. Vīr. basketbolā ceturtdienās no 20.30—22 Bloor Collegiate, bet sestdienās no 16.30 — 18 Sv. Vladimira baznīcas zālē.

Sportistu laulības

Bij. Latvijas meistars galda tenis. Aleksandrs Liepiņš salaulāts a sportisti Mariju Sceglovu

Foto: O. Asmenis

LATVIEŠU Y KLUBS — 4. VIETĀ

Pēc daudzām spriegām un pārsteidzošām cīņām noslēgusies Toronto un apkārtnes meistarības spēļu pirmā kārta galda tenisa augstākā līgā. Toronto latviešu Y klubs šai līgā iekļāvies ar 2 vienībām, bez kurām vēl ieiet lietuviešu Vytis I un II, Broadview Y (Aces un Bacs) ukraiņu S. A. klubs, Danforth East Y un angļu 7000. klubs.

Latviešu Y šajā 9 vienību sacensībā pēc 1. kārtas ierindojusies 4. vietā ar 4 uzvarām un 4 zaudējumiem, ar 84 uzvarētiem setiem. Latviešu vienība zaudējusi pret 1. vietā esošo Broadview Aces, kura sastāvā ir divi no Kanadas vislabākajiem spēlētājiem — Ralbosky un Rathlan. Otra spēle zaudēta pret 2. v. esošo lietuviešu Vytis I, kurā darbojās līdz arī Ontario meistars Grildys. Trešais zaudējums ir pret ukraiņiem, bet 4. pret 7000. klubu. Mūsu I vienībā darbojās Eglītis, Borduško, Ingelovičs; rezervē Puķītis un Kuga.

Mūsu II vienība ar jaunākiem un cīņās mazāk rūdītiem spēlētājiem(uzvarējusi 1 spēli. Tās sastāvā ir: Apsītis, Simsons, Cīrulis; rezervē Avotiņš.

Starp līgas 10 labākajiem spēlētājiem ierindoti arī divi mūsu galda tenisisti — Eglītis un Avotiņš.

GALDA TENISISTU IEVĒRĪBAI

13. un 14. febr. kanadiešu sarīkojumā notiks Toronto slēgts turnīrs galda tenisā, kurā var piedalīties tikai tie, kas dzīvo Toronto, vai tās apkārtnē ne tālāk par 35 jūdzēm. Jāpieteicas līdz 9. febr.

13. febr. spēles sāksies plkst. 19 un notiks siev. un vīr. un senioru (ne jaun. par 35 g.) vienspēles, dubultspēles un jauktas sacensības.

Fināla cīņas notiks 14. febr., plkst. 19,50 Gould Str., Ryerson institūtā. Tuvāku informāciju sniedz Latviešu Y kluba galda tenisa nozares vadītājs A. Eglītis. Telef.: WA 9109.

J. KĀPOSTIŅAS PIRMĀ UZVARA KANADĀ

Toronto galda tenisa atklātās meistarsacīkstēs 3. febr., Toronto Y kluba sarīkojumā, piedalījās vairāk par 20 dalībnieku. Vīriešu vienspēlē pēc 2 minusu sistēmas uzvarēja meistars — hamiltonietis Žulps, 2) Ingolevičs, 3) Kūlītis, 4) Jaunzems, 5) Mackars, kamēr dāmu vienspēlē savu pirmo panākumu Kanadā guva no Anglijas nesen iebraukusī meistare J. Kāpostiņa, atstājot 2. v. (hamiltonieti Mielēnu, 3) V. Ādmini. Uzvarētāji saņēma vērtīgas balvas.

Pēc tam notikušajās draudzības sacensībās kungu dubultspēli uzvarēja Žulps—Ingolevičs, finālā pārspējot paukotāju pāri Zundans—Muskats. Sieviešu dubultspēlē finālā Kāpostiņa kopā ar Balodi pārspēja Ādmini—Vikši. Juatkdāl ETAOIN ETA Vikši. Jauktā dubultspēlē Žulps —Ādmine pieveica Eglīti—Kāpostiņu.

Montreālas volejbola meistarībā latviešu volejbolisti 2. spēlē pieveica Montreālas polu sastādīto vienību ar 15:9, 16:14. Poļu volejbolisti savā sniegumā ļoti progresējuši, kādēļ tikai ar mūsu volejbolistu spēcīgākiem gremdējumiem izdevās izcīnīt uzvaru. Trešā spēlē latviešu volejbolisti sacentās ar Montreālas franču „Palestre National". Mūsu volejbolisti bija noteiktā pārsvarā un uzvarēja 2 setos 15:7, 15:9.

Montreālas sieviešu volejbola meistarībā augstākā līgā piedalās 5 komandas. Latviešu volejbolistes pirmā spēlē sacentīsies ar franču „Palestre National", kas ir viena no labākajām sieviešu volejbola vienībām Montreālā.

MONTREĀLAS SPORTISTU IEVĒRĪBAI

11. febr., plkst. 9 vakarā Montreālas Starptautiskā YMCĀ, 5550 Park Ave. notiks Montreālas sportistu pilnsapulce, kuras darba kārtībā paredzēta kopas valdes vēlēšanas, statūtu un budžeta pieņemšana u. t. t.. Šajā pilnsapulcē sportisti, kas vēl nav izņēmuši, varēs saņemt sportistu reģ. kartes. Montreālas sporta kopas valde uz šo pilnsapulci lūdz ierasties visus Montreālā dzīvojošos sportistus.

Februāra mēneša beigās notiks Montreālas latviešu meistarsacīkstes galda tenisā un šachā. Tuvāka informācija sekos.

J. Lukstiņš

2. februārī notika Hamiltonas DV sporta kopas internās galda tenisa meistarsacīkstes vīriešu un sieviešu vienspēlēs. Spēlējot pēc divminusa sistēmas, vīriešu grupā meistara godā tika M. Žulps, finālā pieveicot J. Treimani 21:16, 21:16, 21:17. 3. v. ieguva H. Martinaitis.

Sieviešu grupā uzvaru izcīnīja R. Meilēna, atstājot 2. vietā M. Klēnerti, 3. v. E. Lauru.

Kā vīriešu, tā sieviešu grupās cīņas bija spriegas, lai gan dažiem spēlētājiem bija manāms treniņu trūkums. Sacīkstes bija labi izdevušās, par ko pateicība pienākas techniskai vadībai, ko veidoja E. Laurs un M. Žulps.

Hamiltonas DV sporta kopa, LSAK uzdevumā, basketbolā rīkos Ontario apg. meistarsacīkstes, nevis Kanadas, kā tas iepriekš ziņots.

TL Sporta Kluba sieviešu nozare, kas vieno visas Toronto dzīvojošās sportistes, 9. febr., Yonge ielā 530 rīko deju vakaru. (Sk. sludinājumu).

PASAULES SPORTA NOTIKUMI

Pēc Dēvisa kausa spēlēm Melburnā zviedru tenisists Bergelins devās turnejā uz Indiju, kur arī ieradās, bet pēc tam nozudą. Zviedru tenisa savienība tagad dzen pēdas savam slavenajam tenisistam.

*

Ričards Hepers nesen sasniedzis jaunu Argentinas un Dienvidamerikas rekordu šķēpa mešanā. Viņa rezultāts 71,04 ir labāks par mūsu Jāņa Stendzenieka līdzšinējo Dienvidamerikas un Čīles rekordu.

Argentinas meistarsacīkstēs skriešanas disciplīnās labāko rezultātu — 200 m. 21,9 sek. sasniedzis tur dzīvojošais vācietis Boernhofs.

Argentīnas futbola turnīrā meistarībā pirmoreiz sporta vēsturē 2 klubi sasniedza vienādu punktu skaitu. Lai noskaidrotu meistaru, papildu mačs 2 spēlēs notika neitrālā laukumā. Uzvarēja Racing ar 0:0 un 1:0. Argentina kopā ar savām kaimiņzemēm Braziliju un Urugvaju pieder pie pasaules spēcīgākajām futbola zemēm. Nākotnē visas šīs zemes, labā savstarpējā sadarbībā, vēlas padarīt iespaidīgāku futbola savienības darbības apjomu.

Pasaules pašlaik labākie trīssollēcēji ir brazilieši — pasaules rekordists Adhemars Ferreira da Silva ar 16,01 m un viņa vārda brālis, ne radinieks Holio da Silva ar 15,99 m.

Par Norvīģijas 1951. g. labāko sportistu izraudzīts vesera metējs Sverre Strandli, kas kopš 1949. g. piedalījies 60 sacensībās, kurās zaudējis tikai 2 reizes, abos gadījumos pret pasaules rekordistu ungāru Nametu, ko Strandlī savukārt arī pārspējis 2 reizes.

Šveices futbola klubs, Cīriches Grasshoppers, jau kopš mēnešiem strādā pie Eiropas sešu valstu labāko vienību turnīra organizēšanas darbiem. Turnīrā, kur paredzēts izcīnīt vērtīgu kausu, piedalīsies šādas aicinātas vienības: Vīnes Austria, Vācu Schalke 04, Milānas FC, Barselonas FC, Parīzes Racing klubs.

Pasaules vidējā svara boksa čempions Robinsons paredzējis izaicināt pussmagā svara pasaules meistaru Maksimu, kas savukārt jau pāris reizes, gan nesekmīgi, mēģinājis iejaukties smagā svara cietoksnī.

Divdesmit pasaules ievērojamo sporta valstu sporta žurnālisti nobalsošanā par pasaules 1951. g. labāko sportistu atzinuši čechu skrējēju Emilu Zatopeku, kas pag. sezonā sasniedza 4 pasaules rekordus. Par otru labāko atzīts Šveices ritenbraucējs Hugo Kohlets. Tour de France uzvarētājs.

Bristoles tuvumā, kādā Somersetas ciematā ļoti populāra ir Uokera Walker) ģimenes futbola vienība, kurā vienpadsmit spēlētāji un četri rezervisti visi ir brāļi. Ģimene ir tik liela, ka pašreizējiem spēlētājiem rūpīgi jātrenējas, lai tos neizkonkurētu jaunākie brāļi.

Irvings Mondšeins, ASV bij. meistars desmitcīņā pašlaik uzturas Izraēlā un trenē tās vieglatlētu izlasi olimpiskām spēlēm.

Holandes princis Bernards kādā intervijā atzinis, ka peldēšana ir nepieciešama ikvienam, kādēļ vecāku pienākums esot gādāt, lai bērni iemācās peldēt.

Sākot ar nākošo numuru sāksim iespiest mūsu maratona vecmeistara gargabalskrējēja Kārļa Blumberga rakstu par pasaules visu laiku ievērojamāko un populārāko skrējēju, bij. daudzkārtējo pasaules rekordistu Pāvo Nurmi.

BALTĀ NAMA VĒSTURE

Baltā Nama celšanas ierosinātājs ir ASV pirmais prezidents ģenerālis Džordžs Vašingtons, kas 1791. g. 13. decembrī iesniedza otram Kongresam Filadelfijā ierosinājumu celt valsts prezidenta mājokli ne Filadelfijā, bet mazā, vēl nenozīmīgā pilsētiņā Vašingtonā. Diemžēl, ģen. Vašingtons pats nepiedzīvoja ieiešanu jaunajā prezidenta mītnē.

Prezidenta mājokļa projektētājs ir īrs Džems Hobans, kas iegūst par savu projektu pirmo godalgu — 500 dol. Nama pamatus liek 1792. g. 13. okt. un Kapitolam gadu vēlāk.

Tikai 1800. gada ziemā Baltajā Namā apmetās uz dzīvi Vašingtona pēctecis Džons Adams, kad nams vēl nebija gluži pabeigts. 1801. g. Jaungada dienā notiek jaunceltnes oficiāla atklāšana. Baltais Nams sākumā saukts par „prezidenta māju".

1814. g. britu armijai ieņemot Vašingtonu, izlaupot un nodedzinot „prezidenta māju", pēc tās atjaunošanas 1818. g., prezidenta dzīves vietu ofic. sauc „Executive Mansion". Ir bijis gan priekšlikums to saukt par „pili", bet Kongress atzinis, ka šis nosaukums neesot demokratisks un neatbilstot demokratijas principiem. Tikai kopš 1902. gada prezidenta mājoklis dabū savu tagadējo nosaukumu „Baltais Nams", kas oficiāli figurē arī pasta iestādēs.

1800. gada 28. maijā visas valsts iestādes no Filadelfijas pārcēla uz Vašingtonu. Tajā dienā uz iestāžu durvīm Filadelfijā ir šāds paziņojums: „Visas valsts iestādes ar šodienu tiek pārceltas no Filadelfijas uz Vašingtonu, uz kurieni turpmāk sūtāmi visi iesniegumi, lūgumi un vēstules."

Kaut gan valsts iestāžu darbinieku skaits bija mazs, Vašingtonā bija grūt tos novietot.

Pēc statistiskām ziņām 1800. gadā Vašingtonā bijušas 199 akmens un 253 koka ēkas.

Valsts ierēdņu skaits: 126. Valsts departamentā — 8 ierēdņi, finanču — 75, kaŗa — 17, jūrniecības — 16 un pasta — 10.

Ierēdņu algas kopsumma gadā 125,881 dolaŗu.

Prezidentam Dž. Adamsam un viņa laulātai draudzenei apmetoties uz dzīvi Prezidenta mājā, tā ir pavisam nepievilcīgā stāvoklī. Kā tā laika dokuments ir raksturīga prezidenta kundzes rakstītā vēstule meitai.

Kā prezidenta dzīves biedre raksta, jau pārbrauciens no Baltimoras līdz Vašingtonai (45 jūdzes) esot bijis ļoti smags. Ceļš vedis caur milzīgiem mežiem, kur reti redzamas mājas un vēl retāk cilvēki. Kučieris ceļā apmaldījies un braucēji ceļa mērķi sasnieguši naktī. Baltais Nams nebijis pietiekami apgaismots. Pati māja tukša, auksta un mitra. No celtnes 20 telpām, tikai 6 apdzīvošanas kārtībā, ar ļoti pieticīgu iekārtojumu. Visā namā neviena spoguļa, neviena zvana, ar ko izsaukt kalpotājus. Galvenās kāpnes namā aizsāktas, nepabeigtas. Neizbūvēto milzīgo pieņemšanas zāli izmantojuši veļas žāvēšanai. Kurināmā maz, kaut gan apkārt liela mežu bagātība. Līdz ar straujo celtniecību darba rokas pievērstas būvmateriālu sagatavošanai, un malkas cenas augstas. Baltam Namam piešķirtais kurināmais nepietiekams. Vēstuli prezidenta dzīves biedre nobeidz sekojošiem vārdiem: „Ja namā ievilktu dažus zvaniņus, lai man pašai nebūtu jāskrien pa lielo, neizbūvēto ēku kalpotājus meklēt un ja dotu mums pietiekami kurināmā, es būtu spējīga šeit izturēt."

Par pašu pilsētu prezidenta sieva izsakās, ka pilsētā māju būtu pietiekami daudz, ja tās atrastos kaut cik vienkopus un būtu nobeigtas, bet pašreizējā stāvoklī tas radot juceklīgu, nolaistu, pat nabadzīgu iespaidu.

PIRMIE VALSTS PILSOŅI

Apmēram gadu simteņa posmā ASV darbojušies 24 prezidenti (līdz 1908. g.). Astoņpadsmit no tiem bijuši juristi, pārējie seši nāk no lauksaimnieku, kaŗavīru vai ierēdņu vidus.

Pirmais ASV prezidents, kā zināms, ģenerālis Vašingtons ir ievērojama personība. Enerģisks, izrīcīgs un mērķtiecīgs. Viņš pirmais lika pamatu oficiālai etiķetei, kā ASV prezidents ik otro otrdienu no pl. 3-4 pieejams apmeklētājiem. Pieņemšana notiek prezidenta mitekļa (Filadelfijā) ēdamtelpā. Prezidents baltā parūkā, melnā samta tērpā, dzelteniem cimdiem, rokā cepuri ar melnu spalvu. Pie šaniem garš zobens. Apmeklētāji rindā virzās gaŗām prezidentam, minot skaidri savu vārdu. Prezidents tos labi iegaumē un atceras. Roku nesniedz. Pēc sasveicināšanās apmeklētāji nostājas aplī un prezidents tos apstaigā, apstājoties pie ikkatra un ar to sarunājoties.

Prezidenta kundzes pieņemšanās prezidents uzskata sevi par privātu personu un kā tāda arī jūtas.

Vašingtona pēctecim Adamsam raksturīgs ļoti vienkāršais dzīves veids. Viņa sieva Abigaila ļoti noteikta un stingra rakstura sieviete. Vai līst, vai snieg, prezidentu pāris ik svētdienu apmeklē baznīcu.

Tomass Džefersons pieskaitāms vecās skolas pārstāvjiem. Slaids vīrs, ļoti sarkanu seju, pelēkiem nespodriem matiem, eleganti vienkāršs, patīkamām manierēm, draudzīgs, reizēm cinisks. Džefersonu, kā prezidentu, sagaidot Vašingtonā, uz Virdžiniju nosūtīta kariete ar 4 zirgiem. Redzot sliktos ceļus, prezidents karieti nav izmantojis, bet bez pavadoņiem jāšus ieradies galvaspilsētā, tā saceļot lielu ievērību.

Džeimsa Madisona prezidenta laikā, liela ietekme uz tautu un viņu pašu ir viņa sievai Mollijai Madisonei.

Piektais prezidents bija Džems Monroe, pēc viņa Džons Q. Adams, otrā valsts prezidenta vecākais dēls. Zinātnieka tips. Noteikts vienkāršs dzīves veids. Ceļas no rītiem starp 4 - 7. Rīta pastaiga vai izjāde. Vēro saules lēktu. Lasa 3 nodaļas no bībeles. Oficiālos papīrus un vēstules kārto vakaros.

Vienīgā dienasgrāmata, kas jebkad no kāda ASV prezidenta 19. g. s. uzglabājusies, ir viņa.

Ģenerālis Andrejs Džeksons par sevi izteicies: „Ļaudis tiešam neprātīgi, domādami, ka es varētu būt piemērots ASV prezidenta amatam. Nē, kungi! — es zinu, ko es varu! Es varu būt kaŗavīrs, bet ne piemērots prezidenta amatam." Tautā bija pazīstams kā „tautas prezidents", iesaukts „Old Hickory". Tā diena, kad viņš pārņēma prezidenta funkcijas, nosaukta par „tautas dienu". Ap 20.000 cilvēku ieslēdza Balto namu. Augsti stāvoši un vienkāršie, veci un jauni, baltie un krāsainie, visi vienojās kopīgās gavilēs.

Ģenerāļa Džeksona pēctecis M. Van Barens no Ņujorkas Viņu Vašingtona nesagaida ar tādām gavilēm, kā ģen. Džeksonu. Van Burens pretēji Džeksonam, maza auguma. Vienmēr un visur džentlmenis. Individuālists.

Viņam sekoja prezidents W. H. Harrisons. Viņu nospiež sievas slimība. Pirmās lēdijas uzdevumus veic dēla sieva, atraitne.

Pēc viņa Džems Teilers un Džeims Polks.

Iemīļots ir ģen. Z. Teilers. Vidēja auguma, laipna sejas izteikse. Vienādi uzmanīgs pret ikvienu. Nešķiro tautu bagātos un nabagos, nozīmīgos un nenozīmīgos.

T. Aizkraukle

(Turpinājums sekos.)

Aivars Ruņģis

PĒDĒJAIS RĪTS FLEDERBORNĀ

FRAGMENTS

Beidzot atausa rīts. Kaut vēl joprojām dzirdēja šāvienus, kuŗu troksnis it kā ielenca ciemu, un kaut nekas neliecināja, ka tie saplaktu sparā, briesmas likās samazinājušās.

Bija pagājusi nakts, kad ārstam leitnantam Avotam dažreiz likās, ka caur ciemu aizrībošie rati, mašīnas un izgaistošā balsu murdoņa jau pieder tai pasaulei, no kuŗas viņš, operēdams un pārsiedams kaŗavīru brūces, bija atbēdzis tik tālu.

— Atbēdzis? — ārsts bija pagājušā naktī jautājis sev kā daudzas citas reizes. — Vai es bēgu? — Viņš bija redzējis tik daudz citu pēc cita jaunus, spēka pilnus vīrus sakropļotus un nevarīgus paliekam ceļā, pa kuŗu nāca ienaidnieks, un sajutis, cik liels bija viņa pienākums, bet cik maz spēts veikt. Viņš nebija meklējis vainu kaŗa vadībā, pienākuma apziņas trūkumā, citu bailēs no nāves, kas bija tik cilvēcīga parādība, bet apzinājies, ka posta ainas, kas palika aiz muguras, bija viņa nepaveiktais, kas līdzīgi parādam auga arvien lielāks, līdz ārstu sāka mākt bailes un šaubas par itin visu, ko viņš darīja.

Šīs domas bija tā aizņēmušas ārsta apziņu arī vēl tai brīdī, kas bija iestājies pēc piepešā klusuma tukšajās istabās, ka viņš nebija pamanījis, ka palicis viens, un īsti arī nezināja, kā tas bija noticis. Viņš bija tikai atcerējies drukna sanitāra vārdus: — Ja mēs tagad nedosimies prom, būs par vēlu! Arvien jauni ievainotie nāk klāt, bet mūsu vezumos tie gul jau sakrauti cits uz cita. Kas attiecas uz mani, tad šie izmisīgie skati un cilvēki, kam vairs nevar palīdzēt, ir jau par daudz. Leitnanta kungs, mums jādodas prom, citādi es tūliņ ņemu savu šauteni un eju uz ciema malu! —

— Rīkojieties, kā atzīstat par pareizu, — ārsts atcerējās teicis, un domājis, ka darījis pareizi, jo bija jāglābj, ko vēl spēja.

Nu bija atausis rīts, un leitnants Avots atradās viens ne visai lielā telpā, kas pamazām kļuva arvien gaišāka. Lēnām sarukdama, tumsa atklāja skatam istabu, kur viņš bija darījis savu pienākumu, bet kur nebija palikusi gandrīz neviena no lietām, ko viņš bija cilājis pagājušajā, aizpagājušajā un, kā viņam likās, neskaitāmās citās naktīs. Uz grīdas atradās asiņaini pārsēji, dažas ar zemi aplipušas un atkusušajā sniegā samirkušas segas, kāds kreisās kājas zābaks un visā gaŗumā pārgriezts stulmenis, kas piederēja leitnantam, kas vairs nebija glābjams un ko sanitāri drīz aiznesa.

Pēkšņi ārstam radās doma, ka nakti nomirušajam virsniekam katrā ziņā bija piederīgie, un viņš iesāka virzīties uz durvīm, lai sameklētu kaut kur nolikto līķi un paņemtu no tā lietas, ko cilvēks glabāja pie sevis vienmēr tamdēļ, ka tās viņam bija tuvas, un kas tāpēc, kaut arī gluži nevērtīgas, tādas kļuva tiem, ar kuŗiem saistījās mirušā dzīve. Bet istabas vidū ārsts paverās caur logu, kur pret vietumis vēl ar sniegu segto līdzenumu izcēlās nodegušo ēku tumšie silueti. Viņš ieraudzīja divus vīrus, pār šāviņu izrautām bedrēm un dažādām salauztām mantām streipuļojot, nesam trešo. Ārsts apstājās. Šī noteiktā un apzinīgā kustība prasīja tik lielu piepūli, lai nogurušais ķermenis nesagrīļotos, ka ārsts nosvīda. Bet viņa apziņa darbojās nemaldīgi, un ārsts beidzot zināja, kāpēc bija palicis atpakaļ ciemā. Šai mirklī viņš arī juta, ka nekādas briesmas nebija bijušas, ka viņš arī tagad, ka viņš tās nedrīkst atzīt un nosaukt vārdā, cīnīdamies par dzīvību. — Varbūt tas bija citu satraukums, kas man pielipa vakarnakt, — ārsts domāja un atcerējās, ka pie katras operācijas, ko viņš bija veicis dzimtenē, grūtākā daļa vienmēr likās asistenta un māsu klātiene.

Pie loga jau pavīdēja apkvēpušās kaŗavīru sejas un kļuva it kā gaišākas, ieraugot ārstu, kas, pamājis ar galvu, devās uz durvīm, gan īsti vēl neizlēmis, ko darīt. Viņš dzirdēja kustību pietuvojamies un atvēra durvis. Bet šī kustība likās tik sena, un pazīstama, ka ārsts to izdarīja nedomādams, un viņa oža it kā pēkšņi uztvēra tīkamu smaržu, kuŗas svešzemju nosaukumu viņš bija iemācījies jau pirms kaŗa.

—Abas kājas... — kāda balss teica, bet leitnants to nepazina. Tā bija skarba, un vārdi, ko tā veidoja, nesaprotami. Viņš gribēja teikt: — Anita, tu esi apsaldējusies. Man vienmēr liekas, ka tu ģērbies pārāk plāni... — Un tāpat viņš gribēja noliekt galvu, lai sajustu uz savām lūpām citas, no āra gaisa vēsas kā ziemas ābolus, kuŗus māte reiz glabāja klētī, kad viņš bija mazs zēns un dzīvoja laukos.

Bet pie ārsta kājām abi nesēji saudzīgi nolika nevarīgu cilvēka ķermeni, un viņš, vēl vienmēr durvīs stāvēdams, pēdīgi teica: — Nesiet taču iekšā! —

Viņš klausījās savā aizsmakušajā balsī ar milzīgu piepūli un vērās vīru samulsušajās sejās. Tad viņš piepeši atkal atguva sevi un pavirzījās atpakaļ istabā, pavērdams brīvu ceļu nācējiem. Ārsta gaita bija streipuļojoša, un kā to aizbildinādams, viņš teica: — Neesmu gulējis. Nemaz nezinu, kad tas bija beidzamo reizi! —

— Ar mums nav labāk, — viens no kaŗavīriem atbildēja.

Tad viņi atkal bija prom, bet kaktā uz segas pret sienu atbalstītu galvu atradās ievainotais, un neizskatījās samulsis, ne arī izbijies, bet raudzījās gandrīz draudzīgi ārstam sejā.

— Granata, kā smejas, iekrita kājstarpī, — viņš teica.

— Ko es jums varētu palīdzēt? — ārsts jautāju.

(Turpinājums sekos).

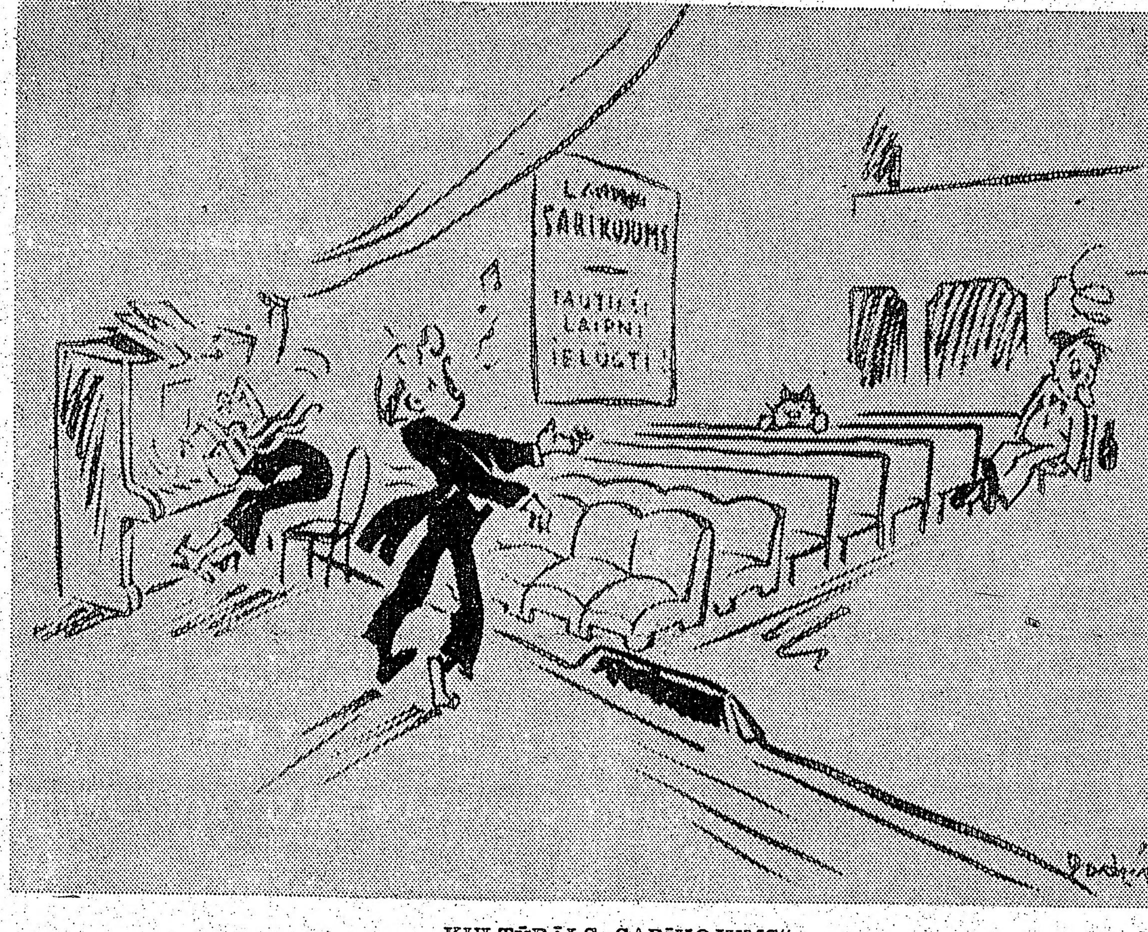

„KULTŪRĀLS SARĪKOJUMS" Dadzis

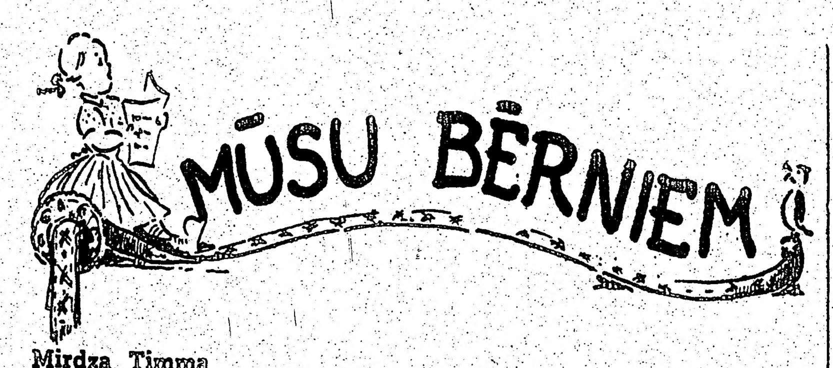

Mirdza Timma

KOKLE

PASAKA

Kā sudraba tīmeklī, vējā un saulē mirdzēja koklētāja mati, kad viņš lēnu soli kāpa Daiķu pilskalnā. Viņa skats kavējās pie torņa robotās galotnes, starp egļu tumšajiem zariem. Šo pili viņš pazina jau kā zēns, kad mātei pie rokas kādā tumšā naktī tur ieradās kopā ar lielu ļaužu pūli, spiezdams pie krūtīm savu vienīgo dārgumu, tēva kokli. Kamēr sarkanā blāzma sārtoja egļu galus ielejā, un pāri pils mūriem plūda siltas pūsmas, jaukdamās ar pelnu plēnēm un deguma smaku, viņš klausījās sievu žēlabās un tālā kaujas troksnī, kur kaŗavīri triecа sirotājus. Viņa klēpī gulēja kokle, kam pāri liecās zēna augums, to sargādams no pelniem, kvēpiem un vēja nestām dzirkstelēm.

„Sargā labi šo kokli, mans dēls," tēvs bija teicis, „nav otras kokles šai līdzīgas. Pats Pērkons to esot darinājis un Laima stīgojusi. Uzticies šai koklei, jo tai ir dota sevišķa vara. Manās rokās tā skanēja, varbūt, tavās tā darīs brīnumus."

No tās diens bija pagājis dažs labs gadu desmits, un zēns bija kļuvis par vecu vīru, kuŗa vējā appūstā sejā zem sidrabainiem spurainiem uzaču lokiem kā šķēpu smailes spīdēja jaunatnīgas acis.

Lai ietu, kur iedams, koklētājs vienmēr iegriezās šai pilskalnā, kas viņu un kokli bija paglābis no sirotāju pulka.

Šais garajos gados nebija nevienu kāzu apkārtnē, kur kokle nebūtu dziedājusi un smējusies; nebija nevienu bēŗu, kur tā, skumji nopūzdamās, neizvadītu arāju smiltainē. Lieli godi bez koklētāja nebija domājami, un labieši to lūgšus lūdza pie sevis. Visur viņš labprāt gāja, un visur viņam vērās durvis. Laipniem vārdiem saņemts, čaklām kājām aptecēts, viņš bija gaidīts viesis pie bagātiem un nabagiem. Visur viņš skandināja dziesmas, kas iepriecēja sirdis.

Kas zina, kur kokles dziesmas cēlās. Vai tur iekērās bērzu šalkšana, vai rudzu vārpu sanēšana, vai strautiņa guldzēšana. Koklētājam vajadzēja tik pieskarties stīgām, un kokle pati gavilēja, dziedāja, vai raudāja viņa rokās. Tur izraisījās šūpļa aijas mazajam bērniņam, tur dzirkstīja meitu un puišu aplīgošanās, raitas darba dziesmas, skanīgas talku un dzīru dziesmas. Lepni raisījās kaŗavīru daiņojumi, un skumji izskanēja bāŗa bērnu dziesmas.

Bet velti koklētājs savā gaŗajā mūžā bija klausījies pēc tā brīnuma, ko viņa tēvs pieminēja, dēlam atstādams kokli. Daudzreiz koklētājs bija manījis, ka šī kokle dziedāja savādāk kā citas, ka tai bija vara pār cilvēku sirdīm. Bieži viņš noprata it labi, ko stīgas skanēja ne viņa rokās, bet kādas citas varas trīsinātas, un tomēr — to vēl nevarēja saukt par brīnumu, jo šīs dziesmas gan priecināja ļaužu sirdis, bet ļaunus tās nepadarīja par labiem un vecus par jauniem.

Dziesmām līdzi bija izskanējis koklētāja mūžs. Jau kaulos iegula smagums, kājas apgura, ceļus staigādamas, un pirksti metās stīvi.

„Es savu kokli vairs neskandināšu. To solīto brīnumu gan savā mūžā nepieredzēšu,jo tā vien šķiet, ka veļu māte jau mātu no smiltaines. Bet pirms dodos šai gaŗākā ceļā no visiem, kas ieti, gribu savu kokli ielikt īstās rokās."

Koklētājs zināja labi, ka koklei jāatrod īstais mantinieks, jo katrās rokās tā neskanēja.

Ja reizēm dziŗu troksnī, vai vientulā sētā, kāds puisis izlūdzās brīdi patrinkšķināt kokli, savā prātā domādams, ka esot gudrāks par veco, un izburšot stīgām vēl skanīgākas dziesmas, kokle palika mēma viņa rokās, un viss, ko svešie pirksti izraisīja, bija saraustītas skaņas.

To koklētājs labi zināja. Tik tā viena viņš nezināja, kur atrast to, kam atdot kokli ar visām viņas dziesmām.

Juzdams gurumu locekļos un savā mūža dienas raucamies kā atvasaru, koklētājs uzmanīgi raudzījās vanaga acīm, vai kādā sētā, vai ceļā nesastaps koklei mantinieku.

Daudzi tīkoja goda, iegūt izdaudzināto kokli, un ne mazums jaunekļu un vīru centās koklētājam kļūt draugi, lai tā iegūtu kokli.

Brīžam arī vecajam vīram šķita, ka viens vai otrs no tiem būtu īstais. Tad, pabeidzis dainot, viņš uzsmaidīja puisim un pasniedza kokli. sacīdams:

Es apguru, dēliņ, koklē tu savukārt."

Bet kokle neskanēja, un, velti izmocījies, puisis to atdeva atpakaļ. Tā koklētājs, velti meklēdams, no mājas uz māju iedams, apgura un sapīka.

Cita padoma nezinādams, viņš devās uz seno dievu birzi, kur ozola varenos zaros reizēm nokāpjot pats Pērkons, un, liepas stumbram piespiedušos, ļaudis stāstīja, redzējuši Laimu.

Nosēdies sirmā ozola pakājē, koklētājs skandināja savas rūpes, raizes un nemieru dziesmā. Viņš sūdzējās senajiem dieviem un izmisis prasīja:

„Vai patiesi tas jūsu prāts un griba, ka koklei, kas nesa ļaudīm šos gaŗos gadus gan mierinājumu, gan prieku, kopā ar mani būs apklust un karāties mēmai veļu mātes vītolu zaros?"

Cauri ozola lapotnei izgāja šalka, it kā koks purinātu vareno galvu un teiktu: nē.

Vecais dainoja tālāk:

„Ja tas nav jūsu prāts, nedz griba, un ja šai koklei ir jāskan, kur tad es lai atrodu vīru, kas cienīgs to skandēt. Zinu it labi, ka kokle kļūst mēma neīstās rokās. Bet kas man to teiktu, kur es lai atrodu īsto?"

Skumji nopūtās vecais, skumji vaidēja stīgas. Ozolā iešalcās vēsma. No pašas galotnes zara atraisījās zaļa lapa un nolaidās tekas vidū. Pēc brīža nokrita otra. Turpat uz tekas, tik tālāk. Tai sekoja trešā.

Koklētājs pielēca kājās. „Dievi rāda man ceļu," viņš sauca un tvēra stīgas, lai pateiktos senajiem dieviem. Uzsācis priecīgu dziesmu, viņš sekojat jaunajai tekai.

Tālāk aiz birzs tā kļuva par ceļu, un ceļš vijās arvien tālāk, līdz pilskalna pakājē sadalījās trīs zaros.

Jau no tāluma pamanījis krustceles, koklētājs noskuma:

„Kā lai es zinu, kuŗš ceļš ir īstais, pa kuŗu man jāiet. Kam lai es prasu, un kas man to varētu pateikt?" viņš kremtās, bet sasniedzis krustceles, kļuva liksms, jo uz vidējā ceļa gulēja zaļa ozola lapa. Žirgts un priecīgs koklētājs sekoja ceļam, kas vijās augšup Daiķu pilskalnā, kas reiz viņu un kokli bija glābis grūtā brīdī.

„Kā man pašam tas nenāca prātā, pilskalnā meklēt pēc īsta vīra. Tur dzīvo novada kungs ar savu kaŗa draudzi, tur nāk un iet bajāri, tur dzīrēs saaicina cieminus no malu malām, un līdzi tiem dziesminiekus no tuvienes un tālienes. Starp tiem senču dievi būs izraudzījuši kādu, kas cienīgs brīnumainās kokles."

Tā iepriecināts, koklētājs kāpa kalnā, un viņa domas tam skrēja pa priekšu, dainodamas jaunas dziesmas.

Čalas, dziesmas un troksnis, kas vēlās pretim no pils jau pie vārtiem vēstīja koklētājam, ka viņš ieradies īstā reizē.

Kur vien acis meta, viņš redzēja ziedus un zaļumu vijas.

Ar tiem bija apvītas namdurvis, ar tiem greznoti vārti. Pagalmā redzēja ļaužu pulku svētku drānās, puišus alus kannām rokās un meitas — sasarkušiem vaigiem. No nama skaņēja dižs dziŗu troksnis.

Izbrīnējies koklētājs palika stāvot. No nama pretī nāca pats Daiķu kungs, kam sargs tornī jau bija ziņojis ciemiņa ierašanos. Sirsnīgi sarokojies ar koklētāju, viņš teica:

„Pēc tevis daudz acu raudzījušās, pēc tevis daudz mutes prasījušas. Mēs jau noskumām, ka tevis šais svētkos nesagaidīsim, jo nebija laika ziņu dot. Svētki pašiem uzgadījās tik negaidīti, kā zibens siena laikā. Tu pazīsti manu dēlu Narviku: ātrs kā vējš, ass kā bulta, ciets kā krams. Ne viņš kādam ceļu prasa, ne klausās padoma, nedz arī apspriežas ar citiem, ko un kā darīt. Izdamā — izdara.

Tā arī šoreiz. Ne vārda nebildis, viņš viens pats aizjājis uz Sēlavas pili un nozadzis Sēlavas kunga meitu. Ja nu sēlavietis mums būtu draugs, tad varētu cerēt, ka viņš to ļaunā neņems, jo vai nu viena vien-līgava zagšus vesta. Bet Sēlavietis uz mums netur labu prātu — pats zini, ka tik neilgi, kopš abas valstis noslēdza mieru. Daudz es pūlējos, lai to panāktu, un tagad mans dēls tā rīkodamies tīšu prātu ceļ jukas. Ko citu mums atlika darīt, kā vien dižas kāzas rīkot un cerēt, ka Sēlavas kunga dusmas rims, kad viņš ar pulku atdrāzīsies meitai pēdas dzīt."

– Tā saņēmis koklētāju, vecais novada kungs to vadīja namā pie dziŗu galda un sēdināja sev blakus goda vietā.

Otrā grupā sēdēja Narviks un viņam blakus līgava, kas grima dižajās villainēs kā sniega kupenā, un mirdzēt mirdzēja sidraba pakaros un saktīs. Viņas seja bija notvīkusi mulsuma sārtumā, un viņa neiedrošinājās ne acu pacelt. Narviks toties smējās un skandēja dziesmas, pats sava spēka apziņas reibināts. Viņš gribēja redzēt visus līksmojam. Viņa zilās acis šķīla līksmas dzirkstis, un viņa smiekli dārdēja telpā. Šis prieks tā ielīksmoja koklētāju, ka viņš ņēma kokli klēpī un dainoja par godu jaunajam pārim.

Bet dainodams viņš nepiemirsa lūkoties apkārt pēc kādas zīmes, kas rādītu, kur šeit pilskalnā būtu tas vīrs, kam dievi vēlējuši tālāk skandēt seno kokli. Viņa skati slīdēja pār jaunekļu un vīru pulku, kas dziesmas aicināti pulcējās telpā, un pagalmā pie durvīm, bet nekur viņš neredzēja ozola lapas — dievu zīmes —, kas līdz šim bija vadījusi viņa ceļu. Jau vecais vīrs sadrūma, domādams, ka velti cerējis pilskalnā atrast izredzēto vīru, un ka varbūt vēl ilgi būs pēc tā jāmeklē, kad pārsteigts viņš pamanīja ozola lapu — pielipušu Narvika svārku piedurknei.

Redzot šo zīmi rādām uz jebkuŗu citu jaunekli, koklētājs būtu priecājies, steidzies tam pretim un apsveicis kā dievu izraudzīto kokles mantinieku, bet tagad viņš apmulsa. Ikviens zināja, ka Narviks savā mūžā nebija pieskāries stīgām. Viņš cilāja zobenu, runāja par kaŗa gaitām, un cerēja valdīt novadā tēva vietā. Kā lai viņam piedāvātu kokli? Ikviens tad smietos, un pats koklētājs saprata, ka tas būtu neprātīgi.

Varēja jau būt, ka šī lapa bija tikai nejauši te gadījusies, un ka tai nebija nekāda sakara ar dievu gribu. Tādēļ koklētājs lūkojās apkārt, vai kur citur nemanīs kādu ozola lapu, kas norādītu citu vīru, bet nekur citur viņš neredzēja ne lapas, ne citas zīmes, kas rādītu, ko viņam tālāk darīt.

Kamēr koklētājs neziņā lūkojās apkārt, kāda meitene piesteidzās jaunajam pārim un, iemetusi līgavai puķu pušķi klēpī, nolika Narvikam priekšā uz galda rokā rūpīgi slēptu dārgumu — brūnu ozola zīli. „Tas tev!" viņa teica un aizskrēja.

Narviks pateicās bērnam, smīns pārlaidās pieaugušo sejām, tik koklētājs pārtrauca dziesmu, un viņam uz pieres izspiedās sviedru lāses. Vecais vīrs lēni tuvojās Narvikam. Ļaudis apklusa un lūkojās viņā, jo šī seja, kuŗā viņi arvien raudzījās ar cienību, pauda, ka koklētājam kas sevišķs sakāms.

„Narvik," viņš atkāsējās un sāka: „arī es tev gribu šai dienā dot kādu velti. Saņem manu kokli par dāvanu." To teicis, viņš nolika kokli Narvikam priekšā uz galda, kur jau gulēja ozola zīle.

Klusums telpā kļuva spiedīgs kā dienas vidus tveice. Ļaužu sejās varēja lasīt pārsteigumu, apmulsumu un nesapratni. Bet viņi klusēja. Beidzot Narviks uzsāka runāt.

„Ko lai es iesāku ar tavu kokli? Tu pats zini, ko protu valdīt zobenu un arklu, bet kokli es neesmu rokā ņēmis un nedomāju to darīt."

„Un ja nu tas būtu dievu prāts, ka tev šī kokle jāskandē?" vecais teica, vārdiem ļaudams krist, kā smagām lietus lāsēm, lēni, vienai pēc otras.

Narviks iesmējās.

„Tā gan nedomāju. Es esmu kaŗavīrs, un kaŗavīram pieder zobens, ne kokle."

Koklētājs atkāpās no galda un nogāja malā. Nu arī citi iesmējās, un viņš redzēja skatus vēršoties uz viņu, kas nu cienības vietā pauda izsmieklu. Šur tur paspruka skaļāki čuksti par vecu vīru, kam prātiņš kļuvis vājš, un par saldu alu, kas citiem kāpjot pār mēru galvā, tā kā tie nesamanot, ko darot.

(Turpinājums sekos).

Mūsu nacionālās mūzikas veidotājs

Komponista Alfreda Kalniņa piemiņas vakars

Toronto — Svētdien, 3. februārī Sv. Andreja baznīcas zālē notika LNAK Kultūras un Izglītības nozares rīkotais Alfreda Kalniņa piemiņas vakars, kas ir pirmais šāda veida sarīkojums Kanadā.

Referātu par Alfreda Kalniņa dzīvi un darbiem sniedza komponists Tālivaldis Ķeniņš. Savu tematu tikpat labi biografiskā kā mūzikālā plāksnē pilnīgi pārvaldīdams, referents saistošā priekšnesumā aplūkoja Alfreda Kalniņa izcilo vietu latviešu nacionālās mūzikas izveidošanā. Runājot par latviešu nacionālo mūziku, mēs runājam par mūziku, kas atbilst latviešu tautas garam un dvēseles noskaņām, un izpaužas melancholiskā, ar gara cildenumu apvienotā lirikā.

Alfreds Kalniņš izpratis latviešu mūzikas esenci — dziesmu un tāpēc pievērsies tieši tai visvairāk. Citēdams Žana Kokto aforismu, kurā tas saka: „Ja mākslinieks dzied savā ģeneoloģiskā kokā, viņš dzied vistīrāk,“ referents izceļ, ka Kalniņš nekad nav mīlējis blakus takas programmatiskās mūzikas formās, bet iejuties un iedziļinājies dziesmām izraudzītos latviešu dzejnieku tekstos, atšifrējis mūsu tautas lirisko dvēseli. Akadēmisms tam bija svešs, ja ar vārdu akadēmisms saprot formālu mūzikālu problēmu didaktisku risinājumu.

Ķeniņš varēja kuplajai auditorijai atgādināt arī to ievērību, ko Alfreds Kalniņš iemantojis pat augstākās vācu mūzikas autoritāšu aprindās, kas savu apbrīnu dokumentējuši vairākos nozīmīgos rakstos vācu mūzikas presē, izceļot Kalniņa nacionālo īpatību, blakus citu tautu lielajiem gariem mūzikā — kā Grīgam, Sindingam, Sibeliusam u. c.

Alfreda Kalniņa dzīvē nav vētrainu notikumu un pārdzīvojumu, par kādu taču nesauksim viņa labprātīgo trimdu Savienotās Valstīs starp 1927.—33. gadiem. Šī ceļojuma iemesls bija personisks sarūgtinājums par dažām lietiškās dzīves neveiksmēm pirmajos Latvijas brīvības gados, kur Kalniņam nācās ciest no Jāzepa Vītola suverēnās glorijas latviešu mūzikas dzīves noteikšanā. Parafrazējot pazīstamo Vītola aforismu, ka viņš, Vītols, ar savām koŗa dziesmām „izkomponējies no latviešu koŗiem ārā,“ par Alfredu Kalniņu varētu teikt, ka tas jau ar savām pirmajām solo dziesmām iekomponējies latviešu tautas izjūtā, izraisīdams tieši jaunatnē lielu sajūsmu, kaut arī viņa tā laika dziesmas neuzrādīja nekā no tais gados cieņā esošā tradicionālisma un akadēmisma. Tā Alfreds Kalniņš jau ar saviem pirmajiem darbiem iegāja tautas mīlestībā.

Moriss Ravēls saka, ka tiem komponistiem, kas studiju laikā nonievēcinājuši akadēmismu (un mēs zinām, ka Alfreds Kalniņš atstāja Pēterburgas konservātoriju protestā pret tā laika ievērojamā krievu profesora Solovjova technisko sausumu), šis akadēmisms allaž atriebjas, jo tie vēlākos gados tomēr mēģina šim akadēmismam nomaksāt jaunībā aizturētos cienības meslus. Radīdami tādā veidā bieži savai kompozicijas technikai neatbilstošus darbus. Par godu Kalniņam jāsaka, ka tas šai ziņā ir jo rets izņēmums.

Prazdams visā savā mūziķa darbā ķerties tikai pie to problēmu risināšanas, kuŗu techniku tas absolūti pārvaldīja, viņš nekad nav koķetējis ar nepieciešamo. Tādēļ — un paldies Dievam! Kalniņam nav formāli neveiksmīgu simfoniju, sonātu un stīgu kvartetu, bet ir tikai perfektā mūzikālā izdomā radītas dziesmas un liela stila nacionāla opera Baņuta, kurā viņš parāda ne vien savu smalkjūtīgo lirismu, bet arī dziļu drāmatismu.

Ķeniņš beigās uzsvēra Kalniņa izcilo vietu latviešu ērģelnieku dižajā pulkā, kurā tas guvis lielus panākumus arī Sav. Valstīs.

Jāpiemetina, ka Kalniņš bijis viens no tiem retajiem komponistiem, kam sveša bija bohēma un svešs draugu pulks. Viņš nav gaidījis mirkļa iedvesmes, bet uzticējies darbam diendienā, vadot savu komponista gaitu mērķtiecīgā virzienā bez kompromisiem un bez vajadzībām.

Konrecta daļā pianiste Edite Timermane ar dziļu mūzikālitāti un smalku taktu nospēlēja Kalniņa Balādi, apliecinot sevi šai skaistajā darbā kā īstena mūziķe īsteno mūziķu saimē.

Baritons Geistauts dziedāja ar tādu atraisītību un tik tīkamu tembru, ka gribētos teikt, ka viņš ar šo koncertu it kā bez ievadījuma nostājas mūsu trimdas latviešu dziedoņu pašās pirmajās rindās. Īpaši jāatzīmē viņa plašais mūzikālais diapozons, kas sniedzas no liriskajiem „Bērnības rītiem“ līdz drāmatiski spriegam „Skan zvani“ un romantiskā smeldzē kvēlošām Atmiņām.

Dziedoni pavadīja Tālivaldis Ķeniņš, kas ar drošu roku un nemaldīgiem pirkstiem atbūra viskalnisķāko Kalniņu, sniedzot dziedonim drošu balstu visās skaņu gatuvēs. Šķiet, mums patlaban nebūs mūzikāli erudītāka un precīzāka stilu tulka. Viņa ierašanās no Senas krastiem Ontario piekrastē visiem mūzikas draugiem Toronto ir liels gandarījums. Ar prieku un nepacietību tie gaida viņa koncertus, darbus, un mūzikas iztulkojumus.

-s

Latviešu gleznotāju izstādes noslēgums

Ņujorkas gleznotāju darbu izstāde, kas bija pieejama publikai draudzes namā kopš 17. novembra, slēgta 2. februārī. Šinī laikā izstādi apmeklējušas vairāk kā 400 personas, to starpā bijuši arī tautieši, kas dzīvo ārpus Ņujorkas, tāpat arī daži amerikāņi.

Slēgšanas dienas vakarā ALAs Kultūras Biroja mākslas sekcija bija aicinājusi uz pārrunām gleznotājus, kas ar saviem darbiem piedalījās izstādē. Mākslas sekcijas vadītājs J. Šāberts vispirms pateicās draudzes vadībai — mācītājiem Zariņam un Ozolam un draudzes priekšniekam K. Stankēvicam — par atvēlētām telpām un labvēlīgo izturēšanos. Technisku apstākļu dēļ nav bijis iespējams pieaicināt arī tos latviešu gleznotājus, kas dzīvo citos ASV apgabalos. Vispārīga trimdas mākslinieku gleznu izstāde ASV ir mūsu nākotnes uzdevums. Kaut arī šī izstāde bija diezgan šaura savos apmēros, tai bija sava nozīme mūsu kultūras dzīvē. Tā liecina par mūsu aktīvitāti kultūras laukā un var noderēt kā mudinājums mūsu gleznotājiem citās pilsētās un citos kontinentos sekot šim piemēram.

Gleznotāju Kopas priekšsēdis prof. L. Liberts atgādināja, ka savā laikā Rīgā mēs bijām izlutināti ar plašām izstādēm reprezentablās telpās. Šeit Ņujorkā ievērojami mākslinieki aprobežojas ar nedaudzu gleznu izstādīšanu un ne vienmēr greznās telpās, un ne vienmēr tie var lepoties ar plašu apmeklētāju skaitu. Izstāde ir savu mērķi sasniegusi, ja to ir redzējušas nedaudzas ieinteresētas personas, mākslas pazinēji. Mūsu nākošais uzdevums būtu dot iespēju izstādīties tiem latviešu māksliniekiem, kas dzīvo ārpus Ņujorkas. Bez tam trimdā mums ir izauguši jauni mākslinieki, kuŗus publika vēl nav redzējuši. Arī tie jāpieaicina izstādē.

Draudzes priekšnieks K. Stankēvics apsolīja māksliniekiem savu atbalstu arī uz priekšu un piezīmēja, ka draudzes nama telpas būšot vientulīgas pēc tam, kad mākslinieki būšot noņēmuši no sienām savas gleznas.

Pie tējas galda notika dzīva domu izmaiņa par jautājumiem, kas interesē māksliniekus. Pacēlās doma, vai ir vēlams, ka bez gleznotāju kopas, kas pastāv pie ALAs Kultūras Biroja, būtu vajadzīgas vēl citas gleznotāju organizācijas. Daži izteica domas, ka ir vēlama arī citu mākslinieku organizāciju aktīvitāte, ja tās sadarbojas ar ALAs Kultūras Biroju. Visi klātesošie atzina par vajadzīgu sūtīt uz ALAs kongresu Vašingtonā arī mākslinieku pārstāvi.

Rūta Atvasara

SVEŠUMĀ

Ap mani vientulība sāp,
Es liesmoju kā lāpa,
Kad tevi pieminu.
Kam ļauna roka ceļu liedz,
Liedz ceļu iet pie tevis?
Man klusums tavu vārdu kliedz,
Sniedz tavu elpu rozes zieds,
Nes glāstu vējš no tevis.
Ap mani dienas sāp un gaist . . .

KAŖA DŪMOS

JĀNIS SUDRABIŅŠ ČETRDESMITGADNIEKS

Kaŗa apstākļos iet bojā daudzi cilvēki, tikai laimīgie izglābjas. Kaŗa laukā nāve netaupa ne stipros, ne vājos — visi vienādi. Otrais Pasaules kaŗš ir pārāk drausmīgs mūsu tautai. Tā sekas mums gan aptuveni zināmas, bet upuŗu skaits — nesaskaitāms. Kaŗš bieži aizrauj bojā talantus, bet redzam arī pretējo parādību, ka lielie satricinājumi un pārdzīvojumi reizēm aculieciniekus iedvesmo un izraisa spējas pārdzīvoto uzrakstīt tā, ka lasot apcerējumus vai atmiņas, izjūtam pat kaŗa dūmus. Tāds ir Jānis Sudrabiņš, kas šinīs dienās sasniedz īstos vīra gadus — kļūst četrdesmitnieks. Ja tad, kad dzimtene bija jāaizstāv pie Volchovas, tur nebūtu Sudrabiņa, tad šodien mums nebūtu dažu grāmatu par latviešu leģionāriem, ko viņš uzrakstījis Vācijas trimdā. Ar grāmatu „Asiņaina gaisma aust“ Sudrabiņš iekaro sev vārdu. Sudrabiņš presē un literātūrā sācis darboties jau kopš 1932. gada, sniegdams rakstus par lauku dzīvi Vidzemes Vēstnesim, Lauku Dzīvei, Jaunatnes Vadonim, žurnāliem: Ugunsdzēsējs, Mūsu Mājas Viesis; Kaŗa gados S. raksti no kaŗalauka un dzejoļi parādās kaŗavīru frontes laikrakstā Daugavas Vanagi un Tēvija un dažreiz tos nolasa arī radiofonā kaŗavīru pusstundās.

Sudrabiņš ir lēns valodā un rīcībā, bet sarunās arī diezgan dzēlīgs. Literāram darbam pieiet ar lielu centību, un tā vainagojas ar panākumiem.

Jānis Sudrabiņš, īstā vārdā Jānis Vestfālis, dzimis 1912. g. 4. febr. Lazdonas pag. kā muižas kalēja dēls. Izglītojies Cesvaines ģimnazijā un līdz aiziešanai karā, 15. divīzijas spēkos, dzīvoja Cesvainē. Ar kaujām pārstaigājis Ļeningradas, Volchovas, Ostrovas, Opočkas, Lubānas, Cesvaines, Mores cīņu laukus. 1944. g. 29. dec. Sudrabiņu Kurzemes frontē ievaino, pēc kam viņu nosūta uz Vāciju slimnīcā Saalfeldā. Gūstu aizvadījis Beļģijā un rakstīja gūstekņu presē.

Nometnē S. rediģēja Grosenbrodes Vēstis, Latvieti, te uzrakstīta Asiņaina gaisma aust, romāns par cīņu dienām Volchovā — Nīcības viesuļos, impresiju cikls Cilvēki un likteņi, Slimnīcas stāsti un dzejoļu krājums — Ikdiena, kas atskaitot pirmo vēl atrodas manuskriptā. Tā kā S. pašos spēka gados, tad jācer, ka viņš savos nākamos darbos īstenos savu nodomu — uzcels literātūrā pieminekli latviešu leģionāriem. Sveiciens jubilejā!

Osvalds Akmentiņš

Jānis Veselis

SIRŽU LIKTEŅI

KĀRĻA IEVIŅA ROMĀNS

Sen, priekš Pirmā Pasaules kaŗa, 1912. g., Kārlis Ieviņš ienāca rakstniecībā ar Meklētāja dziesmām, ar romantika ilgām, ar zilgām zvaigžņu naktīm, ar sirdsšķīstības slāpēm. Dvēseles paudējs — liriķis — viņš bija, kamēr Latvijas laikā sāka rakstīt savus plašos romānus, parādīdams tajos vietām naturālu, parupju dzīves skatīšanu, diezgan lielu tipu dažādību; no tiem daži, Putras Dauķis! — kļuva par sugas vārdiem: Piemērodamies izplatītas avīzes gaumei, kur katrā numurā vajadzēja kādu intriģējošu notikumu, viņš veidoja savu romānu fābulas diezgan vienkāršiem līdzekļiem. Tā saucamais tautas stāsts, agrāk pazīstams no Janševska, Deglava, Doka spalvas, Ieviņa rokās izplauka jaunā krāšņumā.

Siržu likteņi, viens no šiem romāniem, tagad iznācis pabiezā grāmatā, iepriecinās bēgļus, kas gan grib atgriezties uz vēl neizpostīto, skaisto dzimteni. Ieviņš mīl laukus, vecās mājas, romantiskus mīlestības sarežģījumus veclaicīgā gaumē. Tādiem pilns arī šis romāns. Meklētājs, sapņotājs dzejnieks atplaukst, kad viņš runā par dabu, par Latvijas burvīgajām naktīm, upes līčiem, griezes griešanu rudzos, noslēpumaino mežu tumsu, kurā grib paslēpties, bet nevar mīlētāji. Lai tas, ko viņš tēlo, būtu jaunāku pārveidību pilnīgi neskarts, viņš atgriežas labi tālu pagātnē, bet nefiksē laiku, kad notiek romāna darbība. Citādi notikumi ir lielāko tiesu patīkami, gandrīz īsteni, tēlojumā noejot līdz pārspīlējumiem, līdz dīvainām groteskām rīcībām. Zvirgzdu mežsarga mājas ir notikumu vieta, siržu likteņi ap to saistīti. (Grāmatas apakšvirsraksts „Zvirgzdi“). Saimnieces dēls Jānis te pārdzīvo savu pirmo mīlestību ar vaļinieces meiteni Mīli, izcīna sīvu sacensību ar savu patēvu, kurš, gūdams virsroku, apprec Mīli, bet netop laimīgs, jo daudz jaunākā sieva ir nedomā būt viņam uzticīga. Šie cilvēki vispār maz domā, paļaujas savām jūtām, pēkšņām iedažām, dzīvo dabas dziņu, instinktu dzīvi. Viņu rīcības no apzinīgu cilvēku viedokļa bieži vien nesaprotamas. Mīle, piem., krīt ātri vien no laba ļaunā, no mīlestības naidā un otrādi. Tādas pašas jūtu, attieksmju svārstības pārējos, ar ko īstenībā autors aizpilda sava vēstījuma lielāko daļu.

Kad mūsu vecākie rakstnieki, piem., Janševskis, gribēja izšķirt citādi neizšķiŗamu sarežģījumu vai ieviest romantisku dēkainību, tad viņi sūtīja savus varoņus uz Lietavu, kas bija tuva, tomēr noslēpumaina zeme. Tā dara arī Kārlis Ieviņš. Lietavā aiziet Jānis, kad patēvs paņēmis viņa līgavu, Lietavā noklūst viņa jaunības draugs, zaglis Jēkus, pēdīgi tur ierodas arī Mīle, aizbēgdama no vīra. Te daudz dēkainu notikumu. Jānis tur atrod sev patīkamu meiteni Amiļku, kas morāliski visstingrākais, pozitīvākais raksturs visā romānā. Pats Jānis, gribēdams būt taisns, sirdī skaidrs, ir neciešami gļēvs, mīkstsirdis; sevišķi tas, ka viņš nemitīgi „piedod“ Mīles ļaunumu, taisni kaitina, bet tas, ka viņš palīdz slēpties, izsprukt no taisnīga soda zirgu zaglim Jēkum, jau robežojas ar tiešu dalību noziegumā.

Darbojošās personas vispār diezgan dzīvi raksturotas. Katrai piešķirti īpatnēji vaibsti. Nav arī tipu tikai melnos, baltos, lai gan autora simpatijas ir Jāņa pusē. Pat nejaukajam patēvam uzrādītas patīkamas īpašības. Skuķe Nace ir it kā karstasinīgās Mīles jaunāks izlaidums, bet kļūst par godīgu kalēja sievu. Vispār murskulā savītie „siržu likteņi“ ir romāna beigām atšķetinās „laimīgi.“ Kas stāvēja ceļā, tie nomira, bet galvenais varonis dzīvoja tālāk atgūtās tēva mājās, ja arī nav nomiris.

Ļaunais Jēkus kļuva par pirmo pārvietoto personu tai laikā, kad vēl nevienam sava zeme nebija jāatstāj: viņš aizceļoja uz Kanadu, ieguva tur farmu, izsauca pie sevis Mīli. Varbūt, kāds no tagadējiem latviešu bēgļiem viņu tur „sastaps“ kā „veclatvieti.“

Ieviņa romānā zied, smaržo, ilgojas latviešu zeme. Mājas ir vēl pilnas priecīgu ļaužu, jaunības čalu. Cilvēku dziņas vēl ir stipras, nav saistītas tikai ap mantas raušanu. Savās jūtās viņi kūsā pāri malām. Sāncenši atriebjas cits citam veciem lauku puišu paņēmieniem: nogriež zirgam asti, nozog „brūtgana“ svārkus, nocērpj meitai bizi. Tiekdamies pēc efektiem, autors pārkāpj vietām labas izteiksmes robežas, palētina sava vēstījuma māklsiniecisko vērtību, noved to pliekanībā. Viņš raksta vienkāršos pakārtotos teikumos, nepūlēdamies ap stila finesēm. Kompozicija kā dēku romānam diezgan spraiga. Romāns lasāms viegli. Kaut kur dziļi mēs izjūtam ideālistisko dzejnieku Ieviņu, kas visām lietām, visiem tēliem tīri nemanot piešķiŗ tikko jaužamu mirdzumu. Bet kad romantiķis iziet no savas zilās dvēseles ielokiem viņam svešajā reālajā pasaulē, tad viņš tur sastop tikai rupjus nesaudzīgus ļaudis, kas sīvi grābj ko var, tad viņš sāk tos tiesāt, apsūdzēt, karikēt. Viņa smalkums aizvainots, ar pārspīlētu asumu viņš saskata dzīves neglītumu. Pa daļai tas noticis ar Kārli Ieviņu, bet šai romānā viņš jau cenšas pēc vairāk izlīdzināta skatījuma, lai gan ne visur vēl tas panākts. Romantiskais ar reālistisko jau ir tikai divas cilvēka būtības, kā arī mākslas izteiksmes puses.

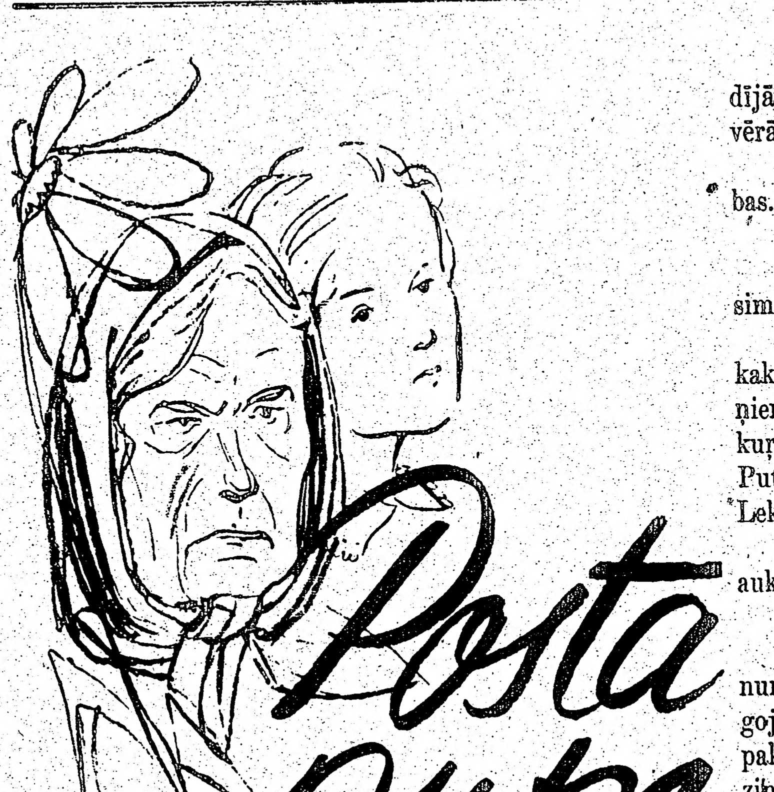

ROMĀNS

4. turpinājums

Un divpadsmit reizes izlēca Putnu mammas pulksteņa dzeguze, izkūkojās uz vienu pusi, uz otru, bet viņi to vairs nedzirdēja.

„Kāds tad izskatās Noāsa plosts?“, jautāja Balds.

„Kā māja, un ne kā māja, un mēs tupējām uz tā. Peldējām pāri visām pārplūdušām pļavām, un kad ūdeņi cēlās augstāk, mēs ar plostu arī cēlāmies līdzi.“

„Bet māmiņa? Arī peldēja?“

„Vējš mūs dzina uz Liepāju, un māte tur sēdēja kapsētas zvanā, šūpojās un zvanīja, tāpat kā mūsu kapsētas zvans — smalki un mīlīgi — es esmu zvanā, zvanā, sudraba zvanā.“

„Cik jocīgi, es arī tā gribētu,“ smaidīja Leksis.

„Tu gribi visu izjaukt, kas te jocīgs,“ apsauca Balds. „Mums jābūvē plosts. Dažas naglas man jau ir, āmuru arī dabūšu, tas Kadiķu vāgūzī.“

„Mēs brauksim pie mūsu māmiņas. Nosūdzēsim Putnu mammu. Aizbēgsim. Melno Spricīti arī ņemsim līdzi, es viņam vakar nocirpu ūsas, un man viņa ir žēl. Neatdošu Putnu mammai.“

„Kam nedosi, kur vedīsi?“ Galdauta bārkstīs parādījās Putnu mammas seja. Bērnu mutes atvērās un aizvērās.

„Noslēpumi? Čukstēšanās perina jaunas palaidņības. Kas tā par tupēšanu pagaldē, suņiem rada, vai?“

„Mēs — e.“

„Ārā no pagaldes. Katrs savā kaktā skaitīsit līdz simtam un atpakaļ, kā vakar tur aiz sienas.“

Viņi izlīda ārā stīvi un līki. Kuŗš gan nepazina kaktus! Stāvi kā muļķis, ne vainīgs, ne nevainīgs. Viņiem bija pašiem sava stingra noruna — kuŗš pārmaiņus kurā kaktā stāvēs. Šoreiz Marijai pienācās kakts aiz Putnu mammas gultas. Un labi, ka te jāstāv viņai, ne Leksim. Tas jau tā bija pilns asaru, tūlīt atkal raudās.

„Viens, divi —,“ vienmuļā balsī uzsāka Balds no aukstās krāsns kakta.

„Visi kopā, reizē! Lai muļķības pa galvu nemaisās.“

„Viens, divi, trīs, četri,“ Marijas sejā ēnojās ļaunums, un acis, kas vienmēr kā aizsapņojušās silti spulgoja, tagad bija tumšas un urbīgas tieši Putnu mammas pakausī. Ak šī Pū-pū mamma. Septiņi, astoņi nu, vai zināt, tad jau . . . Un Marija izkāra mēli, bet tā, ka plauksta bija priekšā un Dievs debesīs, kas gādā par visādu nelaimju piemeklētiem, to nevarēja redzēt. Tikdaudz māte, ienākdama šīs mājas dzīvē, bija mācējusi iestāstīt, ka Dievs viņus atvedis šurpu. Kas viņa ir — divpadsmit — šī lakatainā, brunču brunčos ieģērbusies Putnu mamma? Esot Marijas krustmāte, krustmāte Lizbete, savādā Lizbete, tā taču dzirdēts lielo sarunās viņu pieminam. Pasaule, pasaule — jau trīsdesmit — vai tad mātei toreiz nebija citas pie rokas, cilvēku un vecu sievu pilnas malas. Vai tā nevarēja būt Līnīte? Bet nē, tieši Putnu mamma, ko viņa nekad nesauks par krustmāti Lizbeti.

Un ārā lija un lija, pārstāja un lija atkal.

Ap otro dienas stundu ieradās Zaķiene, kas dzīvoja dārza lejā, ērbeŗģī. Mātes prombūtnes laikā viņa gatavoja ēdienu. Tiklīdz iečīkstējās durvis, un pāri slieksnim pārkāpa šļurkstīgā pastala, no bērnu sejām nozuda gurums, Leksis izlēca istabas vidū.

„Kur tu biji tik ilgi?“

„Vai, bērniņi mīlie, kad man darbiņa trūcis. Biju kūtī pie kaziņas, izslaucu, apkopu.“

„Ko tu vārīsi pusdienām?“

„Bērniņi dārgie, prasiet saimniecītei, tai tā ziņa.“

„Pērno miltu biezputru. Rūgti, nevar ilgāk glabāt,“ skanēja atbilde.

„Labi, labi, lai tik visiem tādi būtu. Piedzersim saldu pieniņu, nemanīsim rūgtuma.“

„Miltos bijušas peles, jāpārsijā.“

„Gan jau, gan — pasijāsim, izlasīsim.“

Viss, ko teica vecuma kāsī saliektā Zeķiene, skanēja tik laipni un mīlīgi, ka Putnu mammas bargumam, šķiet, nokusa krietna kārta. No kaktiem izlīda arī Balds un Marija.

„Tādi bāliņi, ārā slapjš laiciņš, netiek mani cālīši dārzā paskraidīties.“

„Rīt pat, kaut vai kāds laiks, dzīšu ārā. Galva paliek dulla. Kam citam būs jādod kundzītei norēķins, ja ne man. Kaujas, dīc un tikai skata pulkstenī ēdamo reizi. Sameklējiet pēcpusdienā kādus vecus apavus.“

„Labi, labi. Bet nu nāciet, bērniņi, talkā, nāk, nāk. Pasijāsim, miltiņus, uzdziedāsim dziesmiņu, tā paklaidēsim garo dieniņu,“ Zeķiene jau lika plītī degošu skalu.

„Smalki zelta lietiņš lija
Aiz zaļājas birztaliņas, ...

Trallalā, trallalā — un tu, meitiņ, aptec galdiņu, uzliec piecas bļodiņas, karotītes.“

Drīzi vien viņas drebelīgai balss stīgai katlā līdzi plurkstējās arī putra. Logiem aizsvīda rūtis, gar kājām līda tīkams siltums. Un viss bija tik jauki, gandrīz likās, ka māte kaut kur ieslēpusies spraugā un smaida.

„Div' dzelteni kumeliņi
No jūriņas izpeldēja.
Vienam bija zelta segli,
Otram zīda iemauktiņi.“

„Ko viņi jūrā darīja, Zeķienīte?“

„Nu, peldējās, bērniņi, peldējās.“

Putnu mamma aizmirsta šūpojās atzveltnes krēslā, viņas vaigs mācās aizvien tumšāks, nošļuka lūpu kakti, acīs iespīdējās tukšu pudeļu stikli. Kā rēgā tā skatījās šai mājības ainā.

„Vajadzētu Ziemassvētkos Kadiķu Bērītim uzdāvināt zelta seglus, varbūt sudraba.“

„Vai putra jau nesvilst pie dibena?“ Putnu mamma nosvieda plecu lakatu uz grīdas un gaŗa, tievu vidukli, pienāca galdam. „Kāpēc nav sālstrauka? Kur maizes dona? Lieciet putru galdā! Skapja apakšējā plauktā tauku pika — to arī galdā.“ c o,:pud

Un nez par ko noskaizdamās, viņa uzsita dūri galdam: „Nu, ko smaidāt sivēnu smaidus — sudrabu kausējat? Ķēniņa pili būvējat? Manā mājā un manā maizē esat. Nebūtu manis — leišu ubagu barā apkārt klīstu. To jums nebūs aizmirst, vienmēr galvā turēt!“

Viņi āši saseda, ap galdu, tuvāk Zeķienei, ne Putnu mammai. „Zeķienīte, tavas putriņas vienmēr ļoti garšīgas.“

„Mani milti, mani tauki — mana putra!“ Putnu mamma atgrūda savu bļodu gandrīz neaizkartu un gramstījās ap gurniem pēc kabatas.

„Kur ta mans priekšauts? Marija, pārēdīsies, — ej un atnes, mans mutauts priekšauta kabatā.“

Tā nelaimīgā kārtā to pašu pēcpusdienu Putnu mamma atklāja, ka pazudis viņas priekšauts. Tā nebija ap gurniem, nebija uz grīdas, tā nebija arī citur. Priekšauts un kalendārs, abi pazuduši gandrīz vienā dienā.

„Dīvaini, ļoti dīvaini.“

Putnu mammas nošļukušie lūpu kakti pamazām vilkās atpakaļ stingrās rievās, izslējās augums un viņas soļos ieklaudzējās āmura sitieni.

„Tāds stiprs priekšauts, jau divi gadi valkāju. Tāds ar zilām svītrām, nieka deguma caurums kreisajā stūrī.“

Viņa klaudzināJās šurpu un turpu pa visu istabu, no sejas izzuda ēnas, viņa vērtās aizvien jaunāka un jaunāka, vaigu galos iegailējās tāds kā sārtums.

Vai šī nav Putnu mammas slepenā nakts galva — tūlīt izlīdis matu šķipsnu rags, svešādi smaidīs mute. Marijai no rokām izkrita karote.

„Ko skaties pieburtām acīm. Meklē priekšautu. Tādā priekšautā varēja vīstīt lelles. Tajā varēja arī netīru muti ieslaucīt, pēc tam iegrūst žurku alā.“

Putnu mamma apskrēja acīm bērnu sejas. Nē, tie nebija vainīgi, pat nenosarka. Putnu mamma nu lika Zeķienei ar slotas kātu izbakstīt pagultes un skapju apakšas. Atradās šis tas cits, kaut vai pērnā gadā kauto Mārtiņu zosu spārni, ar kuŗiem labi slaucīt plīts sodrējus, un itin labi, vēl kājās aujami zābaki, — bet priekšauta nebija.

Šķita, tas Putnu mammu tikai ielīksmo, ap muti jau spokojās smaids, viņa sausi iesmējās — „Jā, bet kā var pēkšņi pazust diendienā valkāts priekšauts? Ko jūs domātu un teiktu manā vietā? Dīvaini — ļoti dīvaini.“

Bērni uzrāpās un saseda ap griestu lādēm. Ne jau pirmo reizi kas zuda, un tādās reizēs labāk nemaisīties pa kājām. Zēniem te vareni patika, taču nebūs vairs jāsēd galdauta krēslā. Istaba ar visu galdu nu gulēja lejā kā atvērta briesmu pilna bilžu grāmata. Viņi gandrīz varēja derēt, ka zem Putnu mammas gultas paslēpies mošķis, kas aprijis labo priekšautu.

Putnu mamma atslēdza zemākās lādes, atslēdza skapjus un sāka mundri rakņāties. Kas par brīnišķām mantām slīdēja un krita laukā. Tā viena drāna taču ir īsta Mārīte, sarkaņa Dieva gotiņa ar punktiņām. Un tā, kam Putnu mamma uzkāpa virsū, laistās Zeķienes apstāstītā Brīnumu putna spalvu krāsā. Vienu vienīgu reizi to uzsiet galvā, ielūkoties Līnes spogulī.

„Skaista,“ viņa nopūtās.

„Kas skaista? Skaisti ir tikai māņi — ziepju burbuļi.“

Grabēdama izkrita kārba, pa visu grīdu kur kuŗā ripoja dzintara krelles.

„Marija, kāp nost no glūnamās vietas. Uzlasi! Tā kā būtu trīs lielās un desmit mazās.“

(Turpinājums sekos).

Sestdien, 1952. gada 9.
MĀJU PĒR...
V.
M. J. C...
V.D.
Toronto
DEJU
TORONTO
KA...
DAUGA...
HAS...
MĒB...
QUE...

MĀJU PĒRKOT

V. PALMA

Tel. RI 3670

Jums latviešu valodā sniedz savus pakalpojumus, piedāvājot bagātīgā izvēlē nekustamus īpašumus visdažādākos Toronto rajonos

M. J. CAMPBELL & Co

REAL ESTATE BROKER

219 Danforth Ave, Toronto.

LAVIEŠU TEĀTRIS BOSTONĀ

RĪKO M. ZĪVERTA KOMĒDIJAS

„Cenzūra" ATKĀRTOJUMU

svētdien, 17. februārī, plkst. 4 pp. PEAODY PLAY HOUSE TELPĀS 357 Charles ielā Bostonā

Režisors J. LEJIŅŠ Dekorātors A. KARITONS

BIĻEŠU IEPRIEKŠPĀRDOŠANA: pirmdien 11. februārī, trešdien, 13. februārī un ceturtdien, 14. februārī no plkst. 8 līdz 10 vakarā

NORFOLK HOUSE CENTRE telpās 14 John Eliot Sq., Bostonā
DV MĪTNĒ, 1140 Columbus Ave, Roxbury, 3.

Sākot ar pirmdienu, 11. februārī, plkst. 6 vakarā pie ALPS valdes locekļa V. Eglīša 176 Hillside ielā Roxbury, tel. LO 6-7416 Izrādes dienā no plkst. 3 pie kases

Izrādes atlikums līdzīgās daļās: LATVIEŠU TEĀTRIM BOSTONĀ, ALPS LATVIEŠU NAMAM un DV APVIENĪBAS APRŪPES vajadzībām BIĻEŠU CENA: $2.00 un $1.50

(462)

BRUNO PURIŅŠ

PIEDĀVĀ BAGĀTĪGĀ IZVĒLĒ NEKUSTAMUS ĪPAŠUMUS

TORONTO — NEW TORONTO — MIMICO un ārpus Toronto

PĒRKOT — pārbaudiet mūsu pārdodamo māju sarakstu. Zemas iemaksas. Izdevīgi nomaksas termiņi.

JOHN PENTURN & SON

Member the Toronto Real Eastate Board

85 RICHMOND ST, W, TORONTO

Tel. birojā EM 4-4085 Tel. mājās (B. Puriņš) ME 2790

ŠĪS NEDĒĻAS SPECIĀLPIEDĀVĀJUMI TAUTIEŠIEM:

$1.000 iemaksa 7 istabu ķieģeļu māja, $10.000 pilna cena, Welesly rajonā.

Vilibaldis Drosmiņš iestājies «MIERA LEĢIONĀ»

Par to varēsit pilnīgi pārliecināties

DAUGAVAS VANAGU rīkotā

„MIERA KARNEVĀLĀ"

š. g. 29. februārī, pl. 20, Toronto, COLUMBUS HALL telpās, 582 Sherbourne ielā (pie Bloor ielas) (457)

Mūsu mīļā, dārgā māmiņa

EMMA PUKINSKIS

Dzim. MOTTE

mirusi 1951. g. 14. februārī dzimtenē Rīgas Jūrmalā, Majoros

Es nebūtu ticēj's, ja teiktu
Man daži sveši ļaudis,
Ka kapā, tik mazā kapā,
Var aprakt tik daudz, tik daudz...

Dziļās sērās
vīrs un piederīgie dzimtenē,
meita Kanadā, dēls ASV.

(456)

LATVIJAS PASTMARKAS

mūsu valsts vēstures liecinieces 25 daž. $0.35; 50 daž. $1.00 Piesūtu izvēlei Latvijas un visas pasaules valstu pastmarkas. Sagatavošanā pastmarku apmaiņas kopa un Latvijas marku cenrādis. Interesentus pieteikties jau laikus — informācija brīva.

F. ĶEZBERS
1325A Hodiamont Ave,
ST. Louis 12, Mo., USA

Meklēju PĒTERI SKUJIŅU

Lūdzu rakstīt Kristapam Cize, 67, Hamby Ave, Toronto 8, Ont. Canada. (440)

Meklēju:

Mariju, Žani ČUPĪTIS, ĀBOLS Otīliju (dz. Čupītis), PŪPOLS Jāni, Aleksandru un Zinaidu ANDRIKSONUS. Ja kāds ko zinātu, laipni lūdzu paziņot: Amālijai Čupītis, 251, Leslie Str., Toronto.

Ja Tevi vientulība skūpstīt tiecas un Tu domā par dzīvi klusu un skaistu, atraksti man. Ja sapratīsimies, veidosim kopīgi savas dzīves piepildījumu — laulībā.

Tevi vēlos līdz 38 g. v.

Raksti šis av. k. ar of. „Zanim". (439)

DV TORONTO NODAĻA

rīko 16. februārī, plkst. 19.30, Poļu Nacionālajā zālē, 1087 Queen W., (pie Dovercourt)

Saviesīgu vakaru

DEJA BUFETE

RĪGAS DESIŅAS AR LATVIJAS KĀPOSTIEM

REZERVĒTI GALDIŅI $0.50 NO PERSONAS

Biļešu iepriekšēja pārdošana DV grāmatnīcā, 123 Huron St., tel. TR 1653 un LOTUS puķu veikalā, 854 Bathurst St., tel. KE 3884

IEEJAS MAKSA $1.00

(423) Visi laipni ielūgti

Toronto Latviešu Biedrība

RĪKO

DEJU VAKARU

š. g. 15. februārī, 245 College St., plkst. 8 vak.

ATKAL UZ DEJU! — ATSPIRDZINĀJUMI PIE GALDIŅIEM UN LABA MŪZIKA

Ieeja biedriem un dāmām $0.75, kungiem $1.00

(461) Jūs laipni ielūdz TLB

KRISTĪGĀS JAUNATNES PULCIŅŠ TORONTO

rīko svētdien, 10. februārī, plkst. 18,30 Walmer Rd. BAPT. CHURCH telpās (tuvu pie Bloor un Spadina)

RELIĢISKU FILMU IZRĀDI

ar 2 kristīga rakstura stāstu filmām

I. «ZEMES SĀLS»

producējusi Luterāņu filmu sabiedrība (ilgums 50 min.)

II. «ES ESMU AR JUMS»

produc. Reliģiskās filmu sabiedrība (ilgums 75 min.)

(444) Ieeja pret labprātīgiem ziedojumiem

TORONTO LATVIEŠU PUĶU VEIKALS

LOTUS

Līgavu būķetes. Visbagātākā izvēl griezti ziedi un podu puķes Krājumā latviešu keramikas izstrādājumi

854 Bathurst St., vienu bloku uz ziemeļiem no Bloor Tel. KE 3884 (292)

S. HEIFETZ, NOTARY PUBLIC

143 Queen St., W., Toronto, tel. PL 6451

Vecākais ceļojumu un notāriāta birojs Kanadā — 35 gadu pieredze. Pieredze immigrantu lietu kārtošanā, notāriālu dokumentu, Kanadas pavalstniecības, vīzu un dokumentu tulkojumu lietas. Runā krieviski, vāciski, latviski (234)

RAKSTĀMMAŠĪNAS

ar un bez latviešu taustiņu iekārtām, kā arī augstvērtīgas rakstāmmašīnas lentas un ogļu papīru piedāvā

ALEKSANDRS KĀNBERGS
596 Sherbourne St., Toronto.
Telef. RA 7149. (454)

LUNA

FOTO STUDIJA

984 Dundas St., West, Toronto
Tel. ME 8967 (29)

IZDODAMAS 2 mēbelētas istabas ar virtuvi. Pape—Danforth rajonā. Zvanīt Toronto, RI 6915. (455)

IZDODAMAS 2 nemēbelētas istabas ģimenēm.
Zvanīt Toronto TR 1835. (445)

DR. PĒTERIS MORĶIS

Dentists un ārsts zobu slimībās.

1082 Bloor St. W.

uz austrumiem no Dufferin St.

Tel. OL 4451, Toronto 4, Ont.

IZDODAMAS 2 nemēbelētas telpas pirmā stāvā. Iespējams abas kopā vai katra atsevišķi: Toronto, tel.: TR 1835. (438)

TORONTO LATVIEŠU SPORTA KLUBA

SIEVIEŠU NOZARE

9. febr., plkst. 20, Yonge ielā 530 (7000. klubā, virs Parkside Tavern)

RĪKO

DEJU VAKARU

ATSPIRDZINĀJUMI GALDIŅI PAR BRĪVU LABA MŪZIKA

Ieejas maksa $1.00

LEO M. BROWN R.O.

OPTOMETRISTS

atbildīgs par acu izmeklēšanu un briļļu piemērošanu

Daudzi latvieši jau ir mūsu klienti

368 YONGE ST.,
Tel. WA 6695 Toronto

Dr. J. ABRAHAMSEN

Dipl. Oslo Norvēģijā un Virceburgā Vācijā, pieņem vakaros

372 A Queen St. W. virs Horseshoe Tavern pie Spadina Ave

Tel. WA 9354 Toronto (30)

IZDODAMAS 2 nemēbelētas istabas, ar vārīšanas iespējām. Toronto, tel.: MU 4963. (441)

IZDODAMA jaunremontēta, mēbelēta istaba ar vārīšanas iespējām. Toronto, tel. HA 6350 (460)

Lūdz atsaukties KSENIJU PROKOPOVIČS dzīvoja Latvijā, Tilžas pagastā. Alberts Ozoliņš, 29 Prospect Road, Birmingham 13, England.

Pieņemu pasūtinājumus dāmu un kungu apģērbiem katru dienu no plkst. 8 līdz 20

V. KUČĀNS

94 Gloucester St., Toronto, Ont.

10% atlaide janvārī un februārī (288)

IZDODAMA istaba ar pilnu pansiju 2 kungiem.
Toronto, tel.: RE 0780. (447)

IZDODAMA mēbelēta istaba divien vieniniekiem vai precētam pārim, ar vārīšanas iespējām un garāžu. Toronto, tel.: GE 8120. Zvanīt pēc plkst. 6.00 vakarā. (450)

Kad es būšu miris, kaps man stāvēs pliks.
Kas gan man uz kapa kādu puķi liks?
Pūtīs auksti vēji, smacēs kapa gaiss,
Grabēs kronis kā pats nelabais.
Jālien atkal ārā — ak tu tavu post'!
Jārauj sev no kapa bleķa gabals nost.

Šo un vēl citas 224 miera un kaŗa dziesmas atradīsit

RIRDĀNA sastādītajā krājumā

KAŖA ZĀBAKOS

CENA $2.00

DAUGAVAS VANAGU KANADAS GRĀMATNĪCĀ

123 Huron St. Tel. TR 1653

(453) • Krājumā visi jaunākie izdevumi

Montreāliešu ievērībai!

FOTO STUDIJA

OSKARS ASMENIS

1248 Mackay St., Apt. 1
Monteal, P. Q. Pilsētas centrā.
Tel. WE 5543.

Grupu uzņēmumi. Portrejas. Dokumentu foto kopijas. Foto pasēm. Foto-amatieŗi, nododiet savas filmas attīstīšanai, kopējumiem vai palielinājumiem. (388)

FRANK VASS, B.A.

ADVOKATS — NOTĀRS

455 Spadina Ave, Apt., 403
Toronto, Ont
COLLEGE un Spadina ielu stūrī
Tel. birojā — KI 4989,
dzīvoklī — MI 9352 (169)

IZDODAMA nemēbelēta istaba, ar virtuves lietošanu. Dovercourt —Delaware rajonā.
Toronto, tel.: LA 8661.

IZDODAMA glīta mēbelēta istaba latviešu mājā.
Toronto, telef.: HA 4501 (443)

MĒS RUNĀJAM LATVISKI —

HASHMALL APTIEKA

Pēc receptēm izgatavo visādas zāles un sūta arī uz Eiropu

Informāciju sniedzam par brīvu

TEL. EM 4-3165 315 DUNDAS W, TORONTO

(459)

BAZNĪCAS ZIŅAS

ASV

Ņujorkas latviešu draudzes dievkalpojums 10. februārī, pl. 3 p. p. Betlemes baznīcā, 3 Ave un Pacific St. Bruklinā. **Māc. A. Zariņš.** Dziedās Annija Vītola.

Grand Rapids (Mich.) Ev.-Lut. latviešu draudzē dievkalpojums svētdien, 10. februārī, pl. 1 p. p. Luterāņu baznīcā. **Mācītājs, prāv. J. Ozols.**

Pēc dievkalpojuma (pl. 2 p. p.) baznīcas apakšējā zālē daudzes gada sapulce, kurā sniegs pārskatu par pag. gada darbību, budžets, vēlēšanas.

Lakeview (Mich.). Latviešu Ev.-Lut. dievkalpojums svētdien, 10. februārī, pl. 1,30 p. p., parastās baznīcas telpās.. **Mācītājs Kr. Hermanis.**

Daijtonas (Ohio) latviešu Ev.-Lut. dievkalpojums svētdien 17. februārī, pl. 2 p. p. Sv. Paula Ev.-Lut. baznīcā (239 Wayne Ave, pie 5th Str.). **Mācītājs Jēkabs Osis.**

Bostonas Jamaikas latviešu Ev.-Lut. draudzē dievkalpojumi notiek katru svētdienu, pl. 11, bet katra mēneša pirmajā un trešajā svētdienā, arī pl. 4, 100 Rockview Str. Jamaica Plain. Mass. **Mācītājs Kārlis Selmers.**

Detroitā, Sv. Pāvila draudzes dievkalpojumi **prāv. A. Birnbauma** vadībā paredzēti: 17. februārī un 2. martā Salem baznīcā.

17. febr., pēc dievkalpojuma turpat baznīcas zālē notiks veclatviešu un jaunlatviešu tuvināšanās vakars, ar kopēju azaidu un priekšnesumiem. Pieteikšanās pie draudzes dāmu komitejas darbiniecēm.

Bronksā, Sv. Jāņa baznīcā dievkalpojums 10. februārī, pl. 6 vak. 1343 Fulton Av. **Māc. A. Ozols.**

Šarlotē, N. C. 1952. g. 10. febr., pl. 3 dienā dievkalpojums Sv. Marka Ev.-Lut. baznīcā.

1952. gada 24. februārī, plkst. 3 dienā diekalpojums Sv. Marka Ev.-Lut. baznīcā. Dievkalpojumu vadīs **māc. V. Liventāls.** Pie ērģelēm māksl. H. Lindemanis.

Ašboro, N. C. 1952. g. 17. febr., pl. 2 dienā dievkalpojums Sv. Jāņa Ev.-Lut. baznīcā. Dievkalpojumu vadīs **māc. V. Liventāls.**

Pirms dievkalpojuma, pl. 1 dienā, svētdienas skola bērniem.

Parmas baznīcas Ev.-Luț. latviešu draudzei dievkalpojums 10. febr., pl. 2 p. p., **māc. K. Sautiņš,** Pie ērģelēm māksl. Z. Vīka kundze. Svētdienas skola turpat, pl. 13.00, skolotāju Z. Elmanes un N. Sautiņas vadībā.

KATOĻU DIEVKALPOJUMI

Ņujorkā latviešu katoļu dievkalpojums notiks 10. februārī, pl. 10 rītā Lietuviešu baznīcā, 568 Broom St., pie Spring St., starp 6. un 7. Ave.

KANADĀ

(LATVIEŠU EV.-LUT DRAUDZES)

Archibīskapa pārstāvis A. Skrodelis (14 1/2 Wentworth Str. So. Hamilton, Ont. t. 70136).

Windsor'ā, 10. febr. (Trīsvienības baznīcā, 1215 Parent Ave).

Māc. V. Šēfers (659 Piccadilly Str., London, Ont.

Londonā, 10 febr., pl. 4 p.p. Trīsvienības bazn. dievkalpojums.

Sv. Katarinē 17 febr., pl. 3 p.p. Kristus bazn. dievkalpojums.

Lūdz pieteikties jauniešus iesvētes mācībās.

Londonā 24. febr., pl. 4 p.p. Trīsvienības bazn. dievkalpojums.

Māc. E. Pavasars (1139 Cannon Str. E., Hamilton, Ont. t. 93410)

Hamiltonā, 10 febr., pl. 2 p.p. bērnu dievkalp.

Hamiltonā, 17. febr., pl. 4 p.p. dievkalp.; pēc dievkalpojuma draudzes gada sapulce.

Māc. A. Briedis (17 - 8th Str., Noranda, Que.)

Norandā 10. febr., pl. 4 p.p. bērnu dievkalp.; 17. febr., pl. 4 p.p., United b.

Māc A. Lūsis (50 Dewson Str., Toronto, Ont.. t. LO 2510).

Toronto Sv Jāņa b.. 10. febr., pl. 4 p.p.

Māc. A. Čops (118 Isabella Str., Toronto, Ont. t. mājās MI 1873, baznīcā PR 1563).

Toronto Sv. Andreja b. 10. febr., pl. 11 no rīta.

Māc. E. Caune (11010 - 109 Ave Bl. B. S-13, Edmonton, Alta).

Edmontonā 10. fbr., pl. 4 p.p., Sv. Jāņa b.

Kalgarijā 17. febr., pl. 3 p.p. (Zviedru b.).

Lethbridge 16. febr., pl. 7 vakarā (Trīsvienības b.).

Māc. A. Gaudiņš (4500 Grand Blvd.), Montreal, Que.)

Montreālā, 17. febr., pl. 4 p. p. (Reedemer b., 285 Clark Ave, Westmounț).

Māc. K. Avotiņš (1091 West 8th Ave. Vancouver 9, B.C.).

Vankuverā, 17. febr., pl. 5 p. p.

Archibīskapa pārstāvis A. Skrodelis.

KATOĻU DIEVKALPOJUMS Toronto notiks svētdien, 10. febfruārī, pl. 11,15 Newman kluba baznīcā, 89 St. George.

TORONTO BAPTISTU dievkalpojums svētdien, 10. febr., pl. 17. **Māc. R. Ekšteins.** Jaunatnes sanāksme pl. 18,30, Walmer Road Baptistu baznīcas telpās, ieeja no Lowther Ave.

«LATVIJAS AMERIKĀ» pārstāvji:

1. Daugavas Vanagu pārstāvība ASV un visas DV apvienības, nodaļas un kopas ASV un Kanadā.

2. ASV:

A. Augstums, 1634 N. Str., Lincoln, Nebr.
A. Bilmanis, 207 Channing St., N. E. Washington, D. C.
M. Bluķis, c/o Mr. Knopfle, 624 Boehlke St., Saginaw, Mich.,
Ed. Dobelis, 503 2nd Street, N. W. Waverly, Iowa.
E. Dravenieks, 168 W 100th St., New York 25, N. Y., un Betlemes baznīcā, Brooklyn'ā pēc dievkalpojuma saiešanas zālē.
P. Dubovics, Quaker Lane, Hyde Park, New York.
Arvids Eglītis, 2123 - 24th Ave, So., Minneapolis, Minn. Tel. GE 7423.
J. Kājiņš, 600 Tremont St., Boston, Mass.
Rūd. Krafts, Zion Lutheran Church Dalton, Minn.
R. Krūklītis, Latviešu grāmatnīca, 1201 E. Grand River Ave, East-Lansing, Mich.
Jānis Lazdiņšr 3710 N. Meridian St., Apt. 224, Indianapolis 8, Ind.
Jānis Miķelsons, 67, Mercella St. Boston — Roxbury 19, Mass.
A. Ozoliņa, 1635 N. Orchard St., Chicago, Ill.
A. Punka, 1417, Park Road N.W. Apt. 4, Washington 10, D.C.
V. Puriņš. 1043 Baldwin S. E., Grand Rapids, Mich.
J. Runiķis, 6226 20th Ave, N.E., Seattle 5, Wash.
Julijs Sakne, grāmatu un laikrakstu apgāds, 300, Second St. Liverpool, N. Y.
J. Soboļevskis, 2711 „W." St. Lincoln,, Nebraska.
P. Smits, 19 Prospect Stk., Poughkeepsie, N. Y. ....
J. Upesleja, 2518 N. 12th. Str., Milwaukee 6, Wiskonsin,
Miss Biruta Ziemiņa, 920 W. Lovell St., Kalamazoo, Mich.
T. Tērauds, c/o Mr. H. Hamilton, 7151 Euclid Rd. Cincinati 27, Ohio.
Rev. J. Turks, 1251, W. Lowell St. Kalamazoo, Mich.

3. KANADA:

I. Batraks, P. O. Box 1008 Sta. C. Toronto 3, On.
A. Birznieks, 911 Mac Rae St. Niagara Falls, Ont.
Mr. A. Cauka, 1140 Richmond St. London, Ont.
„Daugavas Vanagu" grāmatnīcā 123 Huron St., Toronto, Ont.
E. Jurševskis,408 York St., Hamilton, Ont.
A. Kānbergs, Rakstu un darbu pakalpojumu birojā, 596 Sherbourn St. Toronto.
Mr. Vilis Kaliņš, 17 Linden St., Toronto, Ont
A. Kalniņš, Muskoka Sanatorium P/O Muskoka, Ont.
V. Kopels, 609 Yong Str., Art Handicraft, Toronto, Tel. PR 4596
Marta Kuncāns, 47, Beulah Ave, Hamilton. Ont.
Arturs Ķivītis, Hurdman's Bridge, Box 164, Ottawa, Ont.
L. Līdums 27 Wiley St., St. Catharines, Ont.
Puķu veikals „Lotus", 854 Bathurst St. Toronto, Tel. KE 3884
K. Skuja, 20 William St., W, Waterloo, Ont.
Mrs. Leonija Ozolkalne, 460 E. 6th Ave., Vancouver, B.C.
V Teteris, 87 Lebel Ave, Apt 2, Kirkland Lake, Ont.
V. Ziediņš, Latviešu grāmatnīca, 92 Morse St., Toronto, Ont.
Otto Zilkalns. 6745 Cote St., Luc Rd. Apt. 3. Montreal.

3. Vācijā

„Ulubele" jauniešu žurnāls, (13b) Murnau/Obb. Postfach 19.
Abonēšanas maksa: 1 mēn.: DM 5.-
3 mēn.: DM14.-

4. Anglijā

Daugavas Vanagu Fonda grāmatnīca, 12 Queensborough Terrace, London W2
Abonēšanas maksa: 1 mēnesis 7/-
3 mēnši 20/-

5. Francijā:

Madame K. Birzniece, 31 rue de Seine, Paris 6.
Abon. maksa. 1 mēn. 400 franki
3 mēn. 1000 franki

6. Dānijā:

Mr. K. Reitmanis, Box 292, Koebenhavn, Danmark.
Abon. maksa: 1 mēn.: 4,50 D. Kr.

7. Zviedrijā:

Mr. O. Sakārnis, „Latvju Vārds", Postbox 15079, Stockholm.
Abon. maksa: 1 mēn. 4 Zv. Kr.

8. Austrālijā:

DV A — A valde. Mr. A. Lauva, P. O. Camberwell North., Vic.
DV Sidnejas nodaļa, Mr. E. Lielkājis, 35 Robb St., Revesby, NSW.
Abon. maksa: 1 mēn. 8 šiliņi.
Mr. E. Liepiņš, 6 Booreea ST. Lidcombe, Sydney, N. S.

9. Venecuelā:

Mr. J. Henkuzens, Urban. Michelenai S.— 14, Valencia.
Abon. maksa: trimstris 15,40 bol.

Laikrakstam „LATVIJA AMERIKĀ"

123 HURON ST. TORONTO, ONT., CANADA.

ASV: DV Pārstāvība, 31—43 Steinway St., Long Island City 3, N.Y.

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu Latvija Amerikā ....

līdz.................... uz.......... mēnešiem uz šādu adresi:

Mr, Mrs, Miss ....

....

Pievienoju money orderi, čeku vai skaidrā naudā $..............

.... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai.

(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts ....

Pārstāvji ASV lūgti savus maksājumus avīzei kārtot DV Pārstāvībai ASV.

MĒBEĻU VEIKALS

Bagātīgs jaunu un lietotu mēbeļu krājums dzīvokļiem un kantoriem p. p.:

kanapē, paklāji, šujammašīnas, gultas, ēdamistabu un virtuvju iekārta, pianino utt.

ATVĒRTS KATRU DARBDIENU LĪDZ PL. 8 VAK. RUNĀ ARĪ KRIEVISKI.

QUEEN WEST FURNITURE Co. (422)

587 Queen St., W., Toronto, Ont. Teléf. WA 6812

NOTIKUMU DEGPUNKTĀ

INDIJĀ IET PIE VĒLĒŠANU URNĀM

Indija, kuras ārisko immigrantu 5000 g. veco kultūru mēs nebeidzam apbrīnot un kuras nabadzību mēs nebeidzam bezspēcīgi nožēlot, no pašā „Pasaules Jumta" — Himalajiem — līdz 2000 jūdzes attālajam Kamorina ragam Indijas okeanā, iet pie vēlēšanu urnām.

Vēlētāji izraugās vēlēšanu zīmi ar viņiem tīkamo bildīti un to iemet vienā no daudzkrāsainām 2 miljonu urnām visā zemē. Bildītes vēlēšanu zīmītēs izraudzītas tāpēc, ka 90 no 100 vēlētājiem neprot lasīt un tāpēc pie citādas sistēmas nezinātu, par ko vēlēt. Tādēļ ikviena partija izraudzījusies kādu simbolu: Indu Nacionālā Kongresa partija divus jūgā saistītus vēršus, sociālisti — koku, komūnisti — vārpas un sirpi u. t. t., un šo simbolu likusi iespiest savās vēlēšanu zīmēs. Ik vēlētājs sevi identificē ar pirksta nospiedumu.

Indija iet pie urnām, lai ievēlētu 500 deputātus Tautas Namā un 3.373 deputātus provinču parlamentos.

Indija iet pie urnām pirmoreiz savā garajā vēsturē.

Viņa nevēlēja nedz savā Aizvēdiskā pagātnē, nedz tad, kad tā bija sadalīta 16 valstīs un tās rietumu daļa kļuva par Persijas satrapiju (578. pr. Kr.), nedz kad to pievarēja Aleksandrs Lielais (326. pr. Kr.), nedz indiešu valdnieku dinastijas Gupu imperijas laikā, kas pirmie apvienoja visu zemi, nedz tais laikos, kad to pakļāva turki (11 g.s.), nedz arī tai liktenīgajā maijā, kad portugālis Vasko da Gama piestāja Kalikutā (1498.). Par vēlēšanām nebija runa arī tais laikos, kad par virskundzību Indijā cīnījās (holandieši, franči un angļi, nedz 19. gadsimtā, kad angļi visu Indiju pievienoja britu kronim, līdz 1947. gada 4. jūnijam, kad britu parlaments pieņēma Indijas Neatkarības likumu, un pat līdz Indijas Republikas proklamēšanai 1950. gada 26. janvārī.

Indijas Satversmes Sapulce, kuras pirmā sēde notika 1946. gada 9. decembrī, pieņēma parlamentārās republikas garu jo garu satversmi, ar valsts prezidentu dekorācijai, ko ievēl parlaments un kas bez parlamentam atbildīgajiem ministriem nedrīkst ne soli spert. Parlamentam ir divi nami: Tautas Nams, ko ievēl tiešās vēlēšanās (1 deputāts uz 500.000-750.000 vēlētājiem) un Valstu Nams, ko ievēl īpaši pašvaldību elektori. Valstu Namam nav noteikšanas par budžetu. Visa vara tad nu pieder Tautas Namam, un tas nozīmē valdību bez varas. Un šai bezvarīgai valdībai jāvalda ne vien par 28 valstīs, 700.000 sādžās, bet arī 225 valodās, daudzās ticībās, 5 galvenās un 2.378 blakus kastās krustām šķērsām sadalītu nāciju. Viegli saprast, kas būs īstais ieguvējs šai parlamentārā režīmā, kas pat civilizētajos Rietumos neturētos uz kājām, kur nu vēl šai neizsakāmu paradoksu un neizsakāmās nabadzības zemē, kur starp divi pasaules kaŗiem vien iedzīvotāju skaits pieaudzis par 27 nosimtēm, kamēr sējuma lauks pieaudzis tikai par 2 nosimtēm. Un iedzīvotāju skaits joprojām pieaug ar 5 miljonu ātrumu gadā! Tai pašā laikā lielajai Indijai ar 357 miljoniem iedzīvotāju un zemes platību, kas līdzinās Eiropai bez eiropiskās Krievijas, ir budžets, kas sasniedz tikai 7/10 Ņujorkas pilsētas budžeta.

Indija ir paradoksu zeme: Tai ir jāimportē no Savienotām Valstīm 1 milj. tonnu labības un par to jāmaksā 190 miljonu dolaru, bet 25 miljoni neaizkaŗamo „svēto" mērkaķu vien nopriij gadā 1 miljonu tonnu labības un bez tam noposta div tik. Līdzīgas privilēģijas ir svētajām neaizkaŗamām govīm. . .

Indija bija un ir paradoksu zeme, jo šī konservatīvākā no visām zemēm — kā to apliecina izturēšanās pret svētajiem mērkaķiem un govīm un kastām, patlaban milzu ātrumā boļševizējas, kā to viegli noprast no vēlēšanu cīņām, kas nodotas par komūnistisko partiju. Komūnistu ietekme sevišķi liela ir dienvidus zemēs, kuŗu apdzīvo šīs zemes pirmatnējie, tumšādainie iedzīvotāji dravieši. Komūnisti dabūjuši pat vairākumu Andhara — Madrasas sastāvdaļā un Haidarabadā. Andharā, ar 30 miljoniem iedzīvotāju, stipri agitēts par valsts satversmi, un ja tā to iegūtu, tad tā Indiju sadalītu divi daļās un dalītājā būtu komūnistu perēklis.

Kannanorā, Madrasas valsts provincē pats Nērū kandidēja pret komūnistu kandidātu Gopalanu, kas par illegālu darbību bija iesēdināts cietumā. Bet uzvarēja nevis ministru prezidents sociālists, bet cietumā sēdētājs komūnists ar 87.029 balsu vairākumu.

Madrasas un Travangores—Kočinas valstis atbrīvojušas visus komūnistu cietumniekus.

Rietumu Bengālē komūnisti ieguvuši 27 sēdekļus un ir kļuvuši par otro stiprāko partiju šai valstī.

Indijas Centrālajā parlamentā no paredzētiem 496 locekļiem ievēlēti 236, no kuriem 160 mandātus dabūjuši Kongresa partijas locekļi, bet vairāki desmiti ir komūnisti.

Kā Staļins samaksās minstru prezidentam un kongresa partijas līderim, simpatiskam Šri Džaharialam Nēru par to, ka viņš kā pirmais pasteidzās atzīt komūnistisko Ķīnu, viegli paredzēt.

H. V.

Staļina pasaules iekaŗošanas plāni

New York World Telegram and the Sun ievietojis rakstu seriju, kuŗā parādīts, ka komūnisma iekaŗojumi notiek saskaņā ar principiem, kas izteikti Staļina grāmatā Marksisms un nacionālais un koloniālais jautājums. Tāpat kā Hitlers atklāja savus iekaŗojumu plānus savā grāmatā Mein Kampf, tā Staļina plāni ir izkaisīti šinī grāmatā, kas uzrakstīta jau priekš ceturtdaļgadsimta, bet Rietumu pasaule tai līdz šim nav pievērsusi vajadzīgo vērību.

Staļina lielais plāns, kāds tas atklājas viņa rakstos un runās, kopsavilkumā izsakāms sekojošos šešos punktos: 1) Sagrābt mazās valstis pie Krievijas rietumu robežām lai nodrošinātu komūnisma valsti pret uzbrukumiem no rietumiem. 2) kad parādes durvis ir noslēgtas iekaŗot Ķīnu ar viltu un asiņainu pilsoņu kaŗu; 3) iedot Ķīnai zobenu, lai tā iekaŗotu komūnismam pārējo Āziju; 4) peņrīt revolūciju koloniālās un puskoloniālās zemēs Vidējos Austrumos; 5) atraut Rietumiem Āzijas stratēģiskos kaŗa materiālus un nodot komūnismam lielgabalu barības neizsmeļamos krājumus Āzijā; 6) kad Rietumi ir vājināti izejvielu trūkuma dēļ, vērst triecienu pret brīvās pasaules iedragāto bastionu un noslaucīt to.

Tieši tā, kā Staļins bija izplānojis pirms 25 gadiem, notikumi tagad risinās Āzijā un Vidējos Austrumos. Plānā ir paredzēts organizēt revolūcijas 3 cēlienos: 1) vietējie komūnisti (atklātie un slepenie) sabiedrojas ar nacionālistiem, mobilizējot masas ap tādiem saukļiem kā „Āzija āziātiem"; 2) pēc tam, kad komūnisti ir nostiprinājušies un Rietumu ietekme ir iznīcināta, tie vēršas pret iedzimto nacionālistiem un iznīcina tos vai nu ar propagandu vai ar lodēm; 3) komūnisti sagrābj valsts vadību vai nu ar militāras intervencijas palīdzību no kādas „draudzīgas" padomju kaimiņvalsts, vai ar pilsoņu kaŗa palīdzību vai ar veiklu apvērsumu.

Tagad atliek konstatēt, cik tālu komūnisti ir tikuši ar savām trīscēlienu revolūcijām.

Ķīna un Tibeta: visi trīs cēlieni ir novesti līdz traģiskam galam.

Ēģipte, Irāna, Iraka, Maroka un Tunisijā: uzliesmojot nacionālismā un naidā pret Rietumiem, šīs zemes tuvojas pirmā cēliena noslēgumam.

Indija: sasniegusi neatkarību, bet ar stipru opoziciju no komūnistu puses Indija atrodas otrā cēliena vidū.

Filipīnas, Indoķīna un Indonēzija: pilsoņu un partizānu kaŗam plosoties, šīs zemes atrodas trešajā cēlienā.

Koreja: pēc tam, kad divi pirmie cēlieni bija sekmīgi nobeigti, AN iejaukšanās aizkavēja trešā cēliena sekmīgu noslēgumu.

Staļins uzsver, ka komūnistiskās revolūcijas nenotiek pašas no sevis. Revolūcijas esot līdzīgas mājai. Ne var uzcelt jumtu, iekāms nav nobeigti pamati.

Pasekojot notikumiem Ķīnā pēdējos 25 gados, mēs redzam, ka viss ir noritējis pēc plāna, kā tas atklāts minētajā Staļina grāmatā. Tur viņš raksta: „Masas jāmobilizē ap Kuomintangu un komūnistu partiju. Islaicīga sadarbība ar buržuāziju koloniālās revolūcijas attiecīgā pakāpē ir ne tik vien pieļaujama, bet pat nepieciešama." Jau 1923. g. Ķīnas komūnisti sāka darboties tādā virzienā, lai caur koaliciju ar Kuomintangu sagrābtu valsts vadību. Toreiz Kremlis nosūtīja Borodiņu kā padomdevēju pie Kuomintanga. Bet komūnisti toreiz pārsteidzās. 1927. gadā tie pieprasīja sev majoritāti Kuomintangā. Čangkaišeks saskatīja briesmas, kas slēpjas aiz „sadarbības" un likvidēja koaliciju. Borodins aizbēga uz Krieviju. Staļina runasvīrs Manuiļskis, toreiz analizējot komūnistu neveiksmi, teica: ja vēlreiz rastos izdevība nodibināt koaliciju, tad gan komūnisti zinātu, kā to pareizi izmantot.

18 gadu vēlāk daudz netrūka, ka komūnistiem būtu radusies atkal šāda izdevība un tie būtu varējuši sagrābt varu Ķīnā bez asins izliešanas. 1945. g. ģen. Maršals devās uz Ķīnu kā ASV valsts departamenta speciāls sūtnis ar uzdevumu pārliecināt Kuomintangu nodibināt koaliciju vadību kopā ar komūnistiem. Bet Čangkaišeks pateica nē. Sekas bija tās, ka Sav. Valstis atrāva Čangkaišekam savu palīdzību un komūnisti bez grūtībām varēja iekaŗot visu Ķīnu.

Jau pirms 25 gadiem Staļins savā grāmatā apzīmēja Āziju un Vidējos Austrumus kā „ceļu uz uzvaru pār Rietumiem." Tagad komūnisms marše pa šo ceļu, izmantojot nacionālus saukļus. Bet tiklīdz komūnisti ir ieguvuši varu tie tūliņ cenšas iznīcināt nacionālismu, kas tiem palīdzēja iegūt varu.

Beigās autors piezīmē, ka iepazīšanās ar komūnistu literātūru būtu aiztaupījusi daudzas kļūdas, ko pielaiduši Amerikas politikas noteicēji.

KARALIENE ELIZABETE II

(Pārnesums no 1. lpp.)

Pirmais karalienes satversmīgais pienākums, atgriežoties no ceļojuma, būs sasaukt Valdnieces padomdevēju Privāto Padomi, kas sastādās no dižciltīgajiem un politiķiem. Šai sanāksmē karaliene zvērēs pildīt savus pienākumus un būt labai valdniecei. Zvērestu pieņems lords-kanclers, kā augstākais tiesas pārstāvis karalistē.

Saskaņā ar 1702. gada Izkārtojuma Aktu Elizabetei pirms proklamēšanas par karalieni jāatbild uz 2 jautājumiem: Vai tā ir Hanoveras kurfirstu pēctece un vai tā ir protestante.

Lielbritanijai jau bijušas šādas karalienes: Merija I Katoliskā (1553—1558), Elizabete (1558—1603), britu jūras varas nodibinātāja, Merija II (1689—1694), Anna (1702—1714), Viktorija (1837—1901) un tagad ir Elizabete II (1952—).

Pirmoreiz vēsturē Lielbritanijai ir vienā laikā 3 karalienes: karaliene Elizabete II, pašreizējā valdniece, nule mirušā nelaiķa karaļa Džordža VI atraitne, ko turpmāk sauks par „Karalieni māti" un 84 gadus vecā karaliene Merija nelaiķa māte, ko turpmāk dēvēs par „Karalieni atraitni."

PARAZĪTI

(Pārnesums no 3. lpp.)

Aukilostoma latiņu aukylostoma duodenale ir parazīts, kas palaikam saistīts ar stipru mazasinību. Ir vairākas šī parazīta pasugas, un te, Amerikā, ir biežāki tā sauktais Necator americanus. liekas atvests ar nēģeriem no Afrikas. Nēģeri slimo vieglākā veidā.

Tie ir mazi tārpiņi — mātīte 9-11 m/m gaŗa, tēviņš 7-9 m/m, dzīvo tievās zarnās.

Ankilostoma duodenale ir lielāka, 10--18 m/m gaŗa mātīte un 8-11 m/m garš tēviņš. Mātītes ir pildītas visā gaŗumā ar oliņām, no kuŗām pie izdēšanas mitros siltos apstākļos attīstās kāpuriņi, kas ir ilgu laiku infekciozi. Šie kāpuri dzīvo zemē, kas ir sajaukta ar cilvēku atkritumiem. Oliņu attīstība neapstājas pat tad, ja oliņas ir apbērtas ar biezu, līdz 6 collas smilšu kārtu, bet kāpuriņi pamazām nāk zemes virspusē. Raktuvēs reizēm parādās epidēmiju veidā, bet visvairāk šo parazītu ir Ēģiptē un Indijā.

Šie tārpi var dzīvot zarnās ilgus gadus, bet nevar tur vairoties, jo viņiem jāiziet sekojošais starpdzīves posms: Oliņas, kā jau teicu, attīstās mitrā zemē. Strādājot darzos vai raktuvēs, kāpuriņi nokļūst uz cilvēku kājām vai rokām. Kāpuriņi uz ādas izraisa stipru niezi, kas rada kasīšanu un līdz ar to dermotītu, reizēm viņi iegraužas limfas vados un pa tiem ceļo, kamēr limfa ieplūst vēnās, no vēnām sirdī, tālāk pa plaušu artērijām plaušās, un te ir spējīgi radīt bronchitu, tāpat kā cērmes.

Tagad kāpuriņi izgraužas cauri alveolu sieniņām un nokļūst tāpat kā cērmju kāpuriņi plaušu vados — bronchos, rāpjas uz augšu līdz rīklei, tiek izklepoti vai norīti vai paši ierāpjas barības vadā, pa kuŗu ceļo uz tievām zarnām — sava ilgā ceļojuma gala mērķi. Ceļojums kopsummā ilgst 6-10 nedēļas.

Daži no kāpuriem sava ceļojuma laikā iet bojā.

Tārpa iedarbība uz organismu pārsvarā ir mechaniska asins nolaišana daudz vairāk, nekā tas pašam tārpam ir vajadzīgs. Ar saviem piesūcekņiem iestiprinājies zarnas glotādā, tārps pastāvīgi sūc asinis un izdala. pa savu tūpli nepārstrādātās asinis sava saimnieka zarnā. Ja tāds tārps vienā stundā izsūc tikai vienu pilienu, bet tā kā tārpu mēdz būt vairāki tūkstoši, tad iznāk tā, ka saimnieks ēd, lai uzturētu savus tārpus.

Aukilostomas, kā liekas, neizdala toksinus, bet mazasinība ir tikai pārmērīga asiņs zaudējuma sekas. Palaikam tārpi ievēro ar saimnieku zināmu sadzīves līdzsvaru.

Šos tārpus ir ļoti grūti izdzīt, un visi līdzekļi ir kaitīgi arī cilvēkam; tāpēc lietojami slimnīcā pēc ārsta priekšraksta un kontroles.

Citu reiz par lenteņiem.

MANS LIELAIS B

(Pārnesums no 4 lpp.)

—Ej tu, vecā bāba, ellē! Tu nedabū ne plika grauda, — kā ārprātīgs kliedzis Banders, izgrūdis nabaga vecīti no klēts, un atņēmis jau iedoto sieku.

Mans tēvs stāstīja, ka vecais Banders uz vecuma dienām, lai nedzirdētu savu tik ienīsto palamu tikpat kā nemaz negājis laukā no mājas. Vienmēr visās darīšanās sūtījis puisi vai savu dēlu, tagadējo saimnieku, kas par šo palamu smējies citiem līdz, un pie vajadzības pats sevi tā godājis. Tāpēc arī nevienam nebija nekādas vēlēšanās tagadējo Banderu saimnieku ar šo palamu kaitināt.

Citādi tas atkal ar viņa dēlu, vecā Bandera mazdēlu Artūru, kam kā, par nelaimi, šinī ziņā bija vectēva daba. — Bet par to jau būs šis stāsts. — — —

Kas ir mīlestība, to uzzināju no daudzajām grāmatām, ko, ziemā skolā un vasarā ganos iedama biju izlasījusi.

Bet nekur gan dzīvē neredzēju visu tik ļoti skaisti piepildāmies, nedz arī tik briesmīgi traģiski beidzamies, kā tas bija notēlots gan stāstā, gan romānā, gan ritmiski plūstošajā dzejā. — — —

Lasīju šņukstēdama gandrīz desmito reizi no vietas „Gizelas ērkšķu ceļš," un dusmojos uz saviem klases biedriem un biedrenēm, kas gribēja man iegalvot, ka Artūrs Banders mani mīlot. —

Kas gan tā varēja būt par mīlestību, ja viņš nedziedāja vai nespēlēja pie mana loga maigas serenādes, nekrita izmisis, roku uz sirds uzlicis, asaru pilnām acīm manā priekšā ceļos, nelēca vulkāna krāterī, ezerā vai upē, un negāja šauties ar pistolēm, kad citi puikas mani raustīja aiz bizēm. — Ka viņš rotaļās ejot, vienmēr mēģināja noķert mani, un kad stundas bija beigušās, gaidīja mani pie skolas stūra, lai ietu reizē mājās, — nebija nekāds pierādījums mīlestībai. Ne reizes viņš nebija izrunājis nevienu no tiem skaistajiem vārdiem, kādus es biju izlasījusi grāmatās, un kādus puisis saka savai meitenei pavasarī, mēnesnīcas naktī dārzā uz soliņa vai upmalā pie ziedoša ievu krūma vai kaut kur sapņu zemē Italijā, skaistajā Kaprī salā, vai augstu kalnos, kad baltie mākoņi peld pie viņu kājām . . .

Artūrs man nevarēja nekā pateikt, tikai stostījās un sarka tāpat kā stundās, kad viņam bij jāatbild skolotājam. (Turp. sekos).

EDGARA ŠĒNBERGA Co (Anglijā) SUDRABKALA DARBNĪCA

pārcēlusies uz Toronto, un atjaunojusi darbību.

Edgara Šēnberga Co galvenais pārstāvis Kanadā un vienīgais pārstāvis Toronto **Valters Ziediņš** izpilda nekavējoši visus latviešu rotas lietu pasūtinājumus.

Ceram visīsākā laikā visu rotas lietu paraugus nosūtīt Valtera ZIEDIŅA grāmatnīcas nodaļām: **Vancouver,** B. C.: Mrs. L. Ozolkalne, 460 E. 6 th. Ave.; **Hamilton,** Ont. Mr. J. Dāvis, 49 Gladstone Ave.; **Noranda,** P. Q., Mr. J. Lūsis, 223-3rd Ave.; **Winnipeg,** Man.: Mr. A. Kamars, 802 Simcoe Str.

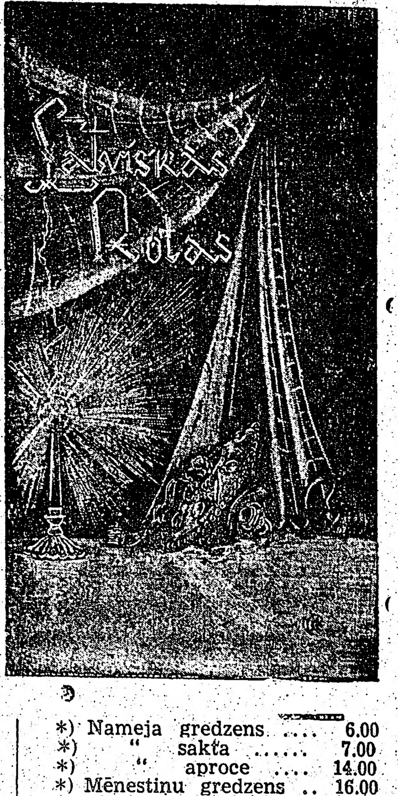

Lūdzam tuvākajā laikā apmeklēt mūsu nodaļas Kanadā, novērtējot rotas lietu piedāvājumus:

	Izsūtām nekavējoties:	
	Saules gredzens	9.00
	" auskari	14.00
	" auskari mazie	8.50
	Saules sakta	14.00
	" aproce ar 5 dzintariem	45.00
	" apr. ar 4 dzint.	40.00
	Muciņu gredzens	13.00
	" auskari	16.00
*)	" sakta	18.00
	" aproce	48.00
	Daugmales gredzens	3.00
	" gredz., tinīši	9.00
*)	" sakta	6.00
*)	" auskari	6.00
	" lielā sakta ar pakariņiem	12.00
	Rucavas 6 pakariņu kniepkens	4.25
	" 9 pak. kniepk.	4.75
	Viestura sakta	8.00
*)	Bārtas. Nīcas, Rucavas villaines sakta	25.00
	" Komplekts: lielākā	20.00
	" Komplekts: Vidējā	15.00
	" Komplekts: mazākā	10.00
*)	Nameja gredzens	6.00
*)	" sakta	7.00
*)	" aproce	14.00
*)	Mēnestiņu gredzens	16.00
*)	" sakta	20.00
*)	" aproce	60.00
	2-latu sakta	3.50
	5-latu sakta	4.00
	Latviešu ornamenta aproču pogas	2.50
	Krekļu saktas ar 6 akmeņiem	6.00
	Krekļu sakta ar 4 akm.	4.50
	Stīpiņu gredzeni	4.00
	Krekļu saktiņas, sākot ar	1.25
	Spirāļu kakla rota	4.50

Ar *) apzīmētās rotas īslaicīgi iztrūkst krājumā. Pasūtinājumu izpildīšanu garantējam 3 nedēļu laikā.

Sakarā ar pārkārtojumiem rotas lietu pasūtinājumu izpildīšanā, laipni lūdzam visus agrāk izdarītos pasūtinājumus grāmatnīcā apstiprināt.

EDGARA ŠĒNBERGA Co Sudrabkaļa darbnīcas Toronto (agrāk Anglijā) galvenais pārstāvis ASV un Kanadā

VALTERS ZIEDIŅŠ

92 Morse St., Toronto, Ont., tel. GL 8646

Latviešu gaļas un pārtikas preču veikals

piedāvā namamātēm latviskā gaumē skābētus kāpostus, putraimu, Tīringas un mednieku desas, labu rudzu maizi, ķilavas, siļķes un žāvētus zušus.

Pasūtinājumus pieņem arī pa tālruni. Piegādā mājās vakaros

TORONTO MUIRS MEAT MARKET

1150 COLLEGE ST., W. no DUFFERIN. Tel. KE 7042

(448) Aleksandrs Mauritis

Š. G. 22. FEBRUĀRĪ,

Preses Balle

TORONTO

MĀJAS PĒRKOT

SAVUS PAKALPOJUMUS PIEDĀVĀ

Rolands Langenfelds

Tel. mājā KE 1286, birojā KE 7941

Nekustami īpašumi lielā izvēlē daž. Toronto rajonos

YOUNG — DAVENPORT

Ķieģeļu māja ar 8 istabām. Apkure — silta ūdens ar eļļu. Garāža. Cena $13.500. **Iemaksa apm. $3.500**

BLOOR — LANSDOWNE

Ķieģeļu māja ar 8 istabām. Apkure — silta gaisa ar eļļu. Garāžas iespējamības. **Cena $14.000.**

BROADVIEW — MILLBROOK

Ķieģeļu māja ar 8 istabām. Silta gaisa apkure ar oglēm. Garāža. Cena $13.900. **Iemaksa $4.000**

BROADVIEW — GAMBLE

(452) Ķieģeļu māja ar 7 istabām. Silta ūdens apkure ar eļļu. Garāža. Cena $15.000.

K. WILES REAL ESTATE 1675 BLOOR St, W

APMEKLĒSIM

METEŅU VAKARU

9. februārī, 123 HURON St., Toronto

Latvisks galds ar miestiņu un citiem gardumiem

Ierasties patērzēt solās arī Ķencis, Pāvuls, Pēteriene, Tēvinene u. c.

Sākums plkst. 19 IEEJAS MAKSA $1.00

(419) Laipni ielūdz DV Dāmu komiteja

LITHUANIAN FURNITURE STORE

MOHAWK FURNITURE CO

IZPĀRDOŠANA AR 20% VISĀM PRECĒM

Veikals atvērts no 9 rītā līdz 9 vakarā

2448 DANFORTH AVE, TORONTO, ONT,

TEL. OX 4444 (243)

PAZIŅOJAM CIEN. PIRCĒJIEM,

ka mūsu veikals ir pārcelts uz

376 COLLEGE St. (ieeja no College ielas)

Piedāvājam: dažādu šķirņu desas eiropiešu gaumē, pirmklasīgu cūkas, liellopu un teļa gaļu, kā arī ķilavas, sprotes, nesālītu sviestu, sierus utt.

Ceram apmierināt mūsu agrāko un jauno pircēju prasības

POKOS MEAT PRODUCTS (igauņu veikals)

376 COLLEGE St., TORONTO, Ont., TEL. KI 1300 (451)

AIZ DZELZS AIZKARA

RAŽO BRĀĶI

Partijas aktīva sapulcē Rīgā piedalījušies 1300 cilvēku. Ziņojumu sniedzis Gorkoma (pilsētas izpildkomitejas) sekretārs Bisenieks. Viņš aizrādījis, ka rūpniecības lielākā vaina esot zemas kvalitātes ražojumi. Trīs kombināti esot palikuši valstij parādā 3 milj. metru audumu. Daži saimnieciskie un politiskie vadītāji graujot valsts disciplīnu: aizmirstot kvalitātes rādītājus, nomenklātūru, produkcijas pašizmaksu, izejvielu ekonomiju un ražības celšanu.

Citiem vārdiem: komūnistu apgaismojumā rūpniecību vada nespējīgi ierēdņi, — mūsu uztverē — kompartijas iecelti nemākuļi (bez partijas akcepta nevienu neieceļ un neatceļ). Bet mēs domājam, ka vaina meklējama pašā Padomijas iekārtā, kas nav piemērota saskaņotai un produktīvai ražošanai. Ražošanas procesu apgrūtina arī kompartijas kontrole, kas iedveš cilvēkā bailes pat pašam no sevis. Tāpēc arī maza nozīme ir partijas nodibinātai strādniecības izsūkšanas metodei — sociālistiskai sacensībai un stachanovismam.

ESTRĀDES MĀKSLU VADA NEMĀKUĻI

Sovetskaja Latvija raksta:

„Rīgas Filharmonijas koncerta programmā nav vērtīgu mākslas darbu, bet gan nenozīmīgi gabali izpriecai. Lai cīnītos par komūnistisko morāli, Padomju estrādes uzdevums ir sniegt labākus mākslas un literātūras darbus, asi kritizēt kapitālisma paliekas cilvēku apziņā un nesaudzīgi atmaskot angļu—amerikāņu kaŗa kūdītājus.

Koncertu programmas pārslogotas melodeklamācijām un vokalistu priekšnesumiem, reti uzstājās instrumentālisti un dejotāji. Mazu vērību piešķir feļetonam un parodijai. Šī žanra aktieri: J. Meija, G. Reins, M. Vjadro u. c. necenšas izmēģināt savus spēkus politiskajā satīrā, kas pašreizējos apstākļos sevišķi nepieciešams. Apmeklētājus neapmierina arī deklamātoru: V. Komova, R. Novika un L. Longva priešnesumi; tie nav veltīti cīņai par mieru un komūnisma celtniecībai. Ilgāku laiku savu repertuāru nav papildinājušas žanra dziedones K. Vaga un M. Svaržinskaja.

Pēc Filharmonijas direktora Smilgas domām vaina meklējama izpildītāju kadra trūkumā: neesot aktieru, kas spētu atrisināt nopietnus mākslinieciskus uzdevumus. Bet to nevar atzīt. Taisni estrādes nozarē ir kvalificēti mākslinieki: L. Zadhņiks, M. Jaciņa, V. Širokovs, E. Jeršova, E. Krāmers, M. Alberings, L. un F. Jurgensoni.

Filharmonijas mākslinieciskā padome jau sen nepilda savas funkcijas. Mākslinieciskais vadītājs nepalīdz estrādes darbiniekiem. Direkcijas vainas dēļ estrādes trupa ilgu laiku darbojusies bez reisora. Svarīgu principiālu jautājumu izšķiršana uzticēta dir. palīgam Prauliņam, kas mākslas jautājumos nav kompetents. Faktiski visas estrādes lietas pēc saviem ieskatiem vada Spriņģis. Plānojot kārtējus koncertus, administrātori Kisins, Rezņiks un Surics nerūpējas par māksliniecisko vērtību, bet gan balansē izdevumus."

Arī te, šķiet, vainojama tā pati Padomju iekārta un kompartijas žņaugi: viena spējīga vadītāja vietā pusducis partijas iecelto nemākuļu, kas viens no otra baidās un atbildību cenšas novelt uz citiem.